

List učenika Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru

Uzvanici Večernjaka pečata u restoranu Europa

Koliko je čitanje bitno za čovjeka

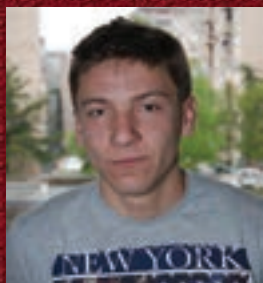
Čitati znači ulagati u sebe

TURIZAM

Mjesta koja svakako vrijedi posjetiti

Najatraktivnije turističke destinacije svijeta

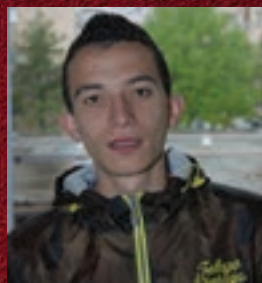

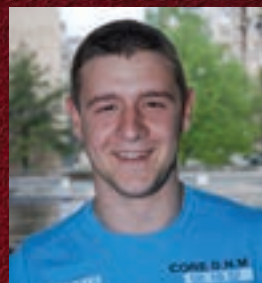
Ante **Mandić**

Antonio **Ujkašević**

Ardijan **Halilaj**

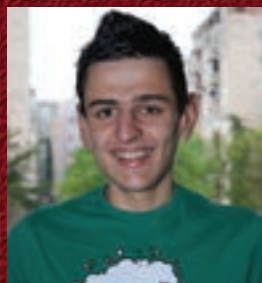
Dino **Čustović**

Filip **Cvitković**

Filip **Krtalić**

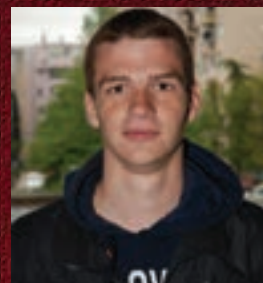
Ivan **Džono**

Kristina **Prkačin**

Leo **Biokšić**

Marin **Arapović**

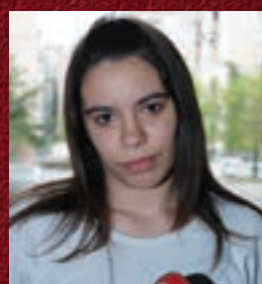
Marin **Prga**

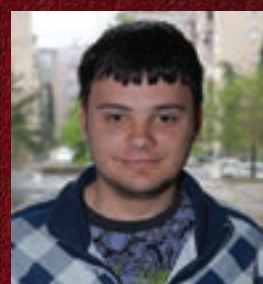
Mihael **Bubalo**

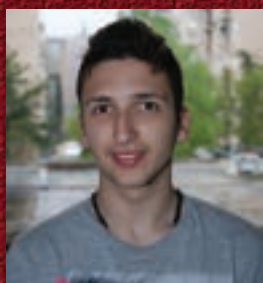
Nemanja **Čabrilo**

Nikolina **Puljić**

Sergio **Martinović**

Tomislav **Cvitković**

Zoran **Kandić**

razrednica **Draženka Perić**

UČENICI S POSEBNIM POTREBAMA

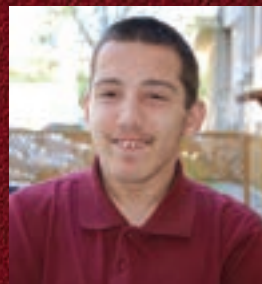
Bruno **Suton**

Ivan **Čule**

Ivan **Marić**

Marino **Družinec**

Nebojša **Stevanović**

razrednik **Jerko Pejić**

Blanka Kolenda, prof.

Dragi naši čitatelji!

Pred vama je, kao i svake godine u ovo vrijeme, novi broj lista Srednje turističko-ugostiteljske škole Nasmijani STUŠKO. Ono čime smo posebice ponosni ove godine jest 15. rođendan našega lista i 15 punih godina rada Novinarske sekcije bez čijih članova ni ove novine ne bi bile to što jesu. U kreiranju lista pomogli su, kao i uvijek do sada, svi profesori, na čemu smo im zahvalni. STUŠKO je izrastao u jedan kvalitetan školski list sa svim sadržajima koji zanimaju naše učenike, ali i sve druge prijatelje naše škole koji s velikim interesom pročitaju svaki broj.

Tema ovogodišnjeg 19. broja je skoro izdavanje knjige *Tradicionalna hercegovačka jela i vina*, koju su u potpunosti pripremili djelatnici naše škole. Zatim su tu i izvješća sa Sajma škola, Sajma gospodarstva, Večernjakova pečata, različita natjecanja i sudjelovanja u mnogobrojnim projektima te reportaže s putovanja. Toliko je mnogo radova pristiglo u naše uredništvo da uopće nisam imala lagan zadatak pri odabiru tekstova. Nadam se da smo ponovno opravdali epitet odličnog školskog lista i da ćete uživati u čitanju. ■

Urednikova riječ

NASMIJANI STUŠKO

list učenika
Srednje turističko-ugostiteljske
škole u Mostaru
Ulica Stjepana Radića 3
88000 MOSTAR
Telefon/faks: +387 36 320 107

Glavna i odgovorna urednica:

Blanka Kolenda, prof.

Fotografije: Marín Knezović

Naklada: 400 primjeraka

Grafičko oblikovanje i tisak:

Fram-Ziral, Mostar

Uredništvo:

Miran Kohnić
Ana Marić
Mateja Miličević
Marija Vučić
Matea Zelenika
Doris Filjak
Ivana Čosić
Binela Turkić
Nina Šimić
Antonija Kolakušić
Božana Marić
Martina Petrić
Dario Čakarić
Krešimir Sesar
Tomislav Zlomislić

Miran Kohnić, 4. a

Naša škola ponosna je na Novinarsku sekciju koja ove godine slavi svoj 15. rođendan. Dakle, već punih 15 godina vrijedni učenici, članovi Novinarske sekcije, na čelu s urednikom pomno prate sva zbivanja u našoj školi, ali i brojne druge sadržaje koji će biti zanimljivi svima koji žele čitati našeg Stuška.

Svaki od naših mladih novinara ulaže veliki trud u to da napiše što zanimljiviji članak koji će privući što više čitatelja te pod vodstvom naše glavne urednice profesorice Blanke Kolenda uče nešto novo o novinarstvu. Tako u našim novinama možete naći članke o modi, sportu, informatici, ugostiteljstvu, religiji itd. Svake godine izvještavamo i sa sportskih, edukativnih i svih drugih natjecanja na kojima sudjeluje naša škola. Naravno da ćemo se i dalje truditi da iz godine u godinu budemo što bolji. ■

15 godina Novinarske sekcije

Uredništvo

S ravnateljem Srednje turističko-ugostiteljske škole Perkanom Pervanom razgovarali smo o svim aktivnostima vezanim za našu školu, kao i planovima u budućnosti.

Koje su to značajne aktivnosti obilježile ovu školsku godinu?

Sukladno godišnjem planu rada Škola se ove školske godine opredijelila sudjelovati u nekoliko međunarodnih projekata koji su u tijeku, a neki su pred realizacijom. Također nam je bio imperativ izdati dugo pripremanu znanstvenostručnu knjigu *Tradicionalna hercegovačka jela i vina* te se pojaviti na mostarskom Međunarodnom gospodarskom sajmu u natjecanju učenika i profesora. Također smo planirali osigurati sredstva za nadogradnju ulaza u školu i sudjelovati u još nekoliko projekata vezanih za proširenje smještajnih kapaciteta naše škole. Cilj nam je bio pojaviti i na nekoliko domaćih i međunarodnih natjecanja u struci i općenito, sudjelovati u raznim sportskim natjecanjima i mislim da smo s manje-više uspjeha sve to planirano i ostvarili. Jedino za čime žalimo je neodlazak na međunarodno gastronomatjecanje turističko-ugostiteljskih škola koje se ove godine održavalo u Omišu. Razlog našeg neodlaska je, između ostalog, bio i nedostatak financijskih sredstava za jednu takvu manifestaciju.

Uvodna riječ ravnatelja

S kojim se problemima Škola susreće s obzirom na tešku financijsku situaciju u zemlji?

Gledajući ovogodišnji proračun naše škole ne možemo vjerovati da se sve to spustilo na ovako niske grane te da škola praktično mora sama skrbiti o sebi i svojim potrebama. U svezi s navedenim želim istaknuti i problem vezan za naše učenike s poteškoćama u razvoju o kojima Škola i naš restoran Europa, klub Didaktik, skrbi godinama uz minimalnu pomoć prijatelja Škole i povremenu pomoć neke od ustanova s područja županije. Škola se ove godine našla u problemima prijevoza tih učenika jer je rebalans županijskog proračuna bio iznimno nepravedan prema ovoj kategoriji učenika. Škola se susreće i s problemima nedostatka smještajnih kapaciteta, a poznato je da smo odlukom Gradskog vijeća grada Mostara dobili određene prostore za proširenje kabineta i učionica, ali iz nama nepoznatih razloga odgovorni za ovo stanje ne dopuštaju implementaciju te odluke Gradskog vijeća.

Kakvi su planovi u budućnosti?

Planovi za iduću školsku godinu su: proširiti i opremiti kapacitete škole, uvesti neka nova zanimanja koja su deficitarna na ovim našim prostorima, a tu prvenstveno mislim na zanimanje pekar, mesar i nutricionist, izvesti Školu na sva međunarodna i domaća natjecanja i nastaviti kontinuitet osvajanja najsjajnijih odličja i nagrada, odnosno zadržati ugled ove škole koji ona uživa od svog osnivanja do današnjih dana. Želio bih na kraju spomenuti jednu doista plemenitu ideju naših prijatelja podrijetlom Hercegovaca koji žive u Zagrebu, a neki od njih spadaju u prve generacije učenika i profesora ove škole. Oni su pokrenuli jednu hvalevrijednu inicijativu osnovavši zakladu za pomoć najboljim učenicima naše škole i od srca im hvala na takvoj gesti. ■

Srednja turističko-ugostiteljska škola može se pohvaliti još jednim projektom

Škola izdaje knjigu o hercegovačkim jelima i vinima

Blanka Kolenda, prof.

Srednja turističko-ugostiteljska škola Mostar može se pohvaliti još jednim uistinu hvalevrijednim projektom. Naime, ovih će dana iz tiska izići knjiga pod nazivom *Tradicionalna hercegovačka jela i vina* koju su u cijelosti osmislili djelatnici naše škole s ravnateljem Perkanom Pervanom kao idejnim začetnikom ovoga zahtjevnog projekta.

Knjiga je rađena više od dvije godine uz angažman naših stručnih nastavnika, profesora jezika i grafičku obradu profesorice računalstva te uz stručno mišljenje prijatelja i bivših stručnih profesora naše škole Marice Bukvić, Jure Miličevića i Blage Krešića. Oni su naglasili da će jedna ovakva knjiga svakako doprinijeti afirmaciji

turističko-ugostiteljske struke u Hercegovini i šire te promovirati Hercegovinu kao poželjnu destinaciju koja nudi vrhunsku gastroponudu i odlična vina. Svakako treba napomenuti da je ova knjiga tiskana u dvije varijante - s prijevodom na engleski i talijanski jezik, što je još više čini posebnom.

Ravnatelj Pervan ističe kako je osnovni motiv za pisanje ovakve knjige bio otrgnuti iz zaborava svu ljepotu i kvalitetu hercegovačkih tradicionalnih jela i vina. „Također smo na ovaj način željeli ponuditi tradicionalnu hercegovačku kuhinju i autohtona hercegovačka vina gostima koji dolaze u naše krajeve te potaknuti turističko-ugostiteljske djelatnike da nude raznovrsna domaća jela i pića u svojim turističko-ugostiteljskim objektima“, kaže Pervan dodajući

da je u ovoj knjizi prikupljen veliki broj zaboravljenih recepata takozvane bakine kuhinje, a stručni nastavnici su uz svako jelo sljubili i odgovarajuću vrstu vina. Posebice je bitno naglasiti da se u knjizi nalaze jela i pića naroda koji stoljećima obitavaju na ovim našim hercegovačkim prostorima.

Jedna od autorica knjige *Tradicionalna hercegovačka jela i vina* i voditeljica školske blagovaonice Ivona Bevanda kazala je da su u ovoj knjizi prikupljeni recepti za tradicionalna hercegovačka jela i vina kako bismo ih sačuvali od zaborava, a pojedina jela i u potpunosti vratili na blagovaoničke stolove u domaćinstvu i ugostiteljstvu.

Stručni nastavnik Damir Primorac, također jedan od autora knjige, istaknuo je da je Hercegovina jedinstveno područje upravo zbog kakvoće grožđa i vina koje se pravi od njega, tako da svako jelo ima svoje odgovarajuće vino. Na nama je da i dalje njegujemo i unaprjeđujemo prijateljstvo dobrog vina, dobre hrane i dobrog čovjeka. ■

U organizaciji Ministarstva prosvjete HNŽ-a, Grada Mostara i OEES-a

Drugi sajam mostarskih srednjih škola

Tim naše škole obradio je život i djelo Maka Dizdara

Naši učenici u najboljem svjetlu predstavili svoju školu

Blanka Kolenda, prof.

Drugi sajam srednjih škola grada Mostara održan je 19. i 20. studenoga 2012. u Umjetničkoj galeriji kraljice Katarine Kosače u Mostaru, a u organizaciji Ministarstva

prosvjete Hercegovačko-neretvanske županije, Grada Mostara i uz podršku Misije OEES-a u BiH.

Prvoga dana sajma budući srednjoškolci i njihovi roditelji mogli su se na 22 štanda mostarskih srednjih škola upoznati sa svim zanimanjima, projektima i izvannastavnim aktivnostima koje nude te škole, a svim posjetiteljima je uručen i vodič kroz mostarske srednje škole. Naime, predstavnici svih škola postavili su svoje štandove s letcima, videoprojekcijama i ostalim materijalom te se trudili u najboljem svjetlu predstaviti svoju školu. Kao i prošle godine, štand Srednje turističko-ugostiteljske škole bio je vrlo atraktivan budući da su naši učenici, obučeni u svoje radne uniforme, budućim srednjoškolcima davali informacije o zanimanjima u našoj školi, dijelili letke te uživo pripremali jela. U pripremanju učenika za ovaj dan svakako su sudjelovali njihovi stručni nastavnici.

Drugoga dana sajma predstavljeni su radovi učenika o hercegovačkim pjesnicima Aleksi Šantiću, Antunu Branku Šimiću, Hamzi Humi, Iliji Jakovljeviću, Maku Dizdaru i Svetozaru Ćoroviću, koji su nastali u sklopu kreativnih literarnih radionica u kojima su sudjelovali timovi sastavljeni od po četiri učenika različitih škola. Tim naše škole u sastavu prof. Blanka Kolenda, Anja Golo, Dajana Jozić, Andrea Džidić i Marija Žepić dobio je u zadatak obraditi život i djelo Maka Dizdara, što su odlično obavili.

Ceremonijalni dio Sajma srednjih škola okupio je ravnatelje škola, predstavnike Zavoda za školstvo i Pedagoškog instituta, predstavnike vijeća učenika i roditelja, gradskih i županijskih obrazovnih službi te predstavnike Misije OEES-a u BiH, koji su govorili o značaju ove manifestacije u kontekstu jačanja suradnje mostarskih obrazovnih institucija.

Sajam srednjih škola bio je svakako prilika za lijepo druženje učenika i razmjenu iskustava. ■

Održano natjecanje Dan živih reklama

Osvojeno drugo mjesto za reklamu

Ana Bošnjak i Marija Žepić, 4. a

Srednja prometna škola Mostar ove je godine bila domaćin županijskoga natjecanja Dan živih reklama 2013. na kojem su učenici naše škole osvojili visoko drugo mjesto.

Originalnim nastupom maturantice Kristina Glavina, Marija Žepić i Ana Bošnjak reklamom *Cimski sir* stručni su ocjenjivački sud ostavile bez riječi. Osim ovog zapaženog nastupa Srednja turističko-ugostiteljska škola Mostar predstavila se s još dvije reklame *Love candle* i *Hotel Či*. Predstavile su ih učenice 4. a razreda: Emanuela Vidačak, Kristina Glavina, Martina Sosa, Matea Komšić, Katarina Raič, Sandra Zovko, Ana Bošnjak i Marija Žepić pod vodstvom profesorice Tanje Čavar te uz pomoć profesora Roberta Buhica.

I ove su se godine natjecanju, koje je održano 12. travnja, odazvali maturanti svih srednjih škola s područja Županije. Istaknuto je kako je cilj ovakvih susreta u mladima potaknuti poduzetnički duh, a da naši učenici i te kako imaju poduzetničkog duha u sebi pokazali su djelima. Naime, trebali su osmisliti predstavljanje proizvoda ili usluga koje trebaju biti inovativne, zabavne, kreativne te imati zanimljivu promidžbenu poruku. Proizvod koji se predstavlja treba zainteresirati potrošača, on

treba biti u središtu pozornosti. Također, vrlo su važne slike jer ih mozak automatski obrađuje. Reklama treba imati dojmljive boje i slike, ali i slogan koji će zainteresirati potrošača kako bi isti proizvod i kupio. U natjecateljskom dijelu predstavljeno je 14 reklama predstavnika Srednje ekonomske škole Jozo Martinovića Mostar, Srednje škole dr. fra Slavka Barbarića Čitluk, Srednje škole Stolac, Srednje škole Čapljina te Srednje turističko-ugostiteljske škole Mostar. Vrlo smo zadovoljni nastupom naših učenika, njihovom kreativnom i originalnom izvedbom. Ostavili smo snažan dojam na ocjenjivačko povjerenstvo te osvojili drugo mjesto kojim se ponosimo kao da smo pobjednici. Nadamo se da će generacije koje dolaze nastaviti nizati uspjehe i da će našu školu dostojanstveno predstavljati na nadolazećim natjecanjima. ■

Srednja turističko-ugostiteljska škola na Sajmu gospodarstva Mostar 2013.

Učenici **odmjerili snage** sa svojim nastavnicima

Binela Turkić, 1. c

Učenici i nastavnici naše škole i ove su se godine pred mnoštvom znatiželjnih posjetitelja uspješno predstavili na Sajmu gospodarstva Mostar 2013. Drugu godinu zaredom učenici prvih, drugih i trećih razreda smjera konobar i kuhar odmjerili su snage sa svojim nastavnicima u pripremanju koktela i hercegovačkih specijaliteta. Izvrsno dekorirani kokteli te zamamni

Nastavnici su proglašeni boljim u pripravi koktela

mirisi koji su se širili paviljonom privukli su brojne posjetitelje pred gastroštant. Mnogi su, zadivljeni spretnošću i profesionalnošću, javno bodrili naše učenike i nastavnike. Ni stručni ocjenjivački sud, koji su činili ravnatelj škole Perkan Pervan, pedagoginja Julineta Jurić i profesorica Tanja Čavar, nije imao lak zadatak. Borba je do posljednjeg trenutka bila neizvjesna.

Prvi je nastupao Anđelko Pandža u pripremi hercegovačke tave, a u konkurenciji s mentorom Miroslavom Kujundžićem. Drugi slijed natjecanja izveli su konobari, učenici Ivan Zubac te mentor Damir Primorac. Treći slijed natjecanja bilo je flambiranje koje je izvela učenica Binela Turkić i učenik Danijel Pudar koji joj je asistirao u konkurenciji sa stručnim nastavnicima Miroslavom Kujundžićem i Damirom Primorcem. Četvrti slijed bila je priprema koktela. Učenik Toni Pavličević pripremao je koktel Bambina u konkurenciji sa

stručnim nastavnikom Vladom Jurićem. Posljednji, ali ne i manje važan slijed bio je flambiranje slatkog jela, gdje je učenica Ana Živkušić u konkurenciji sa stručnom nastavnicom Antonijom Škobić spravljala flambirane banane.

Tek nakon kušanja bezalkoholnog i alkoholnog koktela te hercegovačke tave, flambiranih neumskih kozica i flambiranih banana jednoglasnom odlukom nastavnici su proglašeni boljim u pripravi koktela, dok je u pripravi slanih i slatkih jela rezultat bio izjednačen. Iako smo naviknuti na uspjehe naših učenika i nastavnika koji sa svakog natjecanja donose nagrade i priznanja, ponosni smo i na ovaj njihov nastup. Još su jednom pokazali kako su, zahvaljujući stručnim mentorima i kvaliteti praktične nastave koja se izvodi u restoranu Europa, dorasli svome pozivu. ■

Učenici su pokazali da su dorasli svome pozivu

Učenici naše škole sudjelovali u Civitasovu projektu "Kultura ponašanja"

Potaknuti mlade na čuvanje okoliša

Martina Petrić, 3. a

Kao i prethodnih godina naša škola je i ove godine aktivno sudjelovala u projektu „Građanin“ – Civitas. Ovogodišnja tema bila je ekologija pod naslovom „Kultura ponašanja“. Tu temu smo razradili na četiri plakata, gdje se na prvom plakatu nalazilo objašnjenje problema, na drugom plakatu alternativne mjere javne politike, na trećem naše mjere i na četvrtom plan akcije. Pod budnim okom profesora Roberta Buhica intervjuirali smo brojne osobe i napravili ankete koje smo kasnije proveli među učenicima naše škole. Cilj ovog projekta bio je potaknuti mlade, kao i one starije

Ovogodišnja tema projekta bila je „Kultura ponašanja“

na čuvanje okoliša pa smo zato kao plan akcije i kao rješenje ovog problema naveli novčano kažnjavanje osoba koje zagađuju okoliš. Kao što nam je rekla dječja psihologinja Tea Vučina: „Čuvajmo svoj okoliš sada da bi nam dobro bilo poslije!“

U projektu Civitas sudjelovali su učenici: Roberto Ivanković, Anna-Mari Ezgeta, Martina Petrić, Boris Šunjić, Stefan Delić, Helena Sivrić, Lora Cvitković, Ana Vidić, Ines Rajić, Nina Šimić, Karlo Čule, Marijan Čavar, Ivana Ćosić, Marija Vučić, Danijela Buntić, Mateja Miličević, Božana Marić i Doris Filjak. ■

Razmišljanje bivšeg učenika, nastavnika i prijatelja škole Jure Miličevića

Radost koja traje

Prošlo je gotovo 60 godina kada sam sjeo u klupu Ugostiteljske škole u Dubrovniku. Škola se nalazila u vili Orsula, smještena između Hotela *Excelsiora* i vile Augustine, možda s najljepšim pogledom na stari dio grada.

Iduće školske godine vraćam se u Ugostiteljsku školu u Mostaru, u Hotel *Mostar*. Skromna školska radionica u podrumu hotela dala nam je i prva skromna saznanja o usluživanju i kuhanju.

Nakon završetka školovanja neko vrijeme radim u Hotelu *Neretva*, a potom odlazim na daljnje školovanje u Sarajevo. Nakon dvogodišnjeg školovanja vraćam se u Mostar, u novootvoreni Hotel *Bristol*. Istovremeno radim kao stručni nastavnik za usluživanje u ugostiteljstvu. Skromna oprema restorana i kuhinje te još skromnija stručna literatura, uz sav trud, davale su skromne rezultate.

Nakon odsluženja vojnog roka ponovno se vraćam u Ugostiteljsku školu, a 1963. odlazim na usavršavanje u Švicarsku. Nakon godinu dana zasnovao sam obitelj pa sam odlučio ostati još neko vrijeme u Švicarskoj. Ali, to se produžilo sve do 2003., do odlaska u mirovinu nakon punih 40

godina rada.

Uz svakodnevni rad proširio sam i dobio nova saznanja u struci te prikupljao stručnu literaturu i predmete koji bi dobro došli prilikom školovanja budućih naraštaja.

Želja mi se ostvarila prilikom jednog mog posjeta bivše školske kolegice i ravnateljice Marice Bukvić te ravnatelja škole, također školskog kolege, Slave Antina Bage, koji su ujedno i najzaslužniji za očuvanje škole nakon razaranja u prošlom ratu. Nakon problema zbog nedostatka školske radionice i prostorija, dolaskom novog ravnatelja prof. Perkana Pervana, također bivšeg učenika ove škole, STUŠ je 2004. uselio u današnje prostore s krasnim školskim radionicama, restoranom, kuhinjom i drugim školskim prostorijama potrebnim za normalno odvijanje nastavnog procesa. Uz pomoć stručnog osoblja: Jerke, Jure, Marinka, Vlade, Damira, Stipe i mnogih drugih profesora i nastavnika, Škola je stekla zavidan uspjeh na svim državnim i međunarodnim natjecanjima.

Kako je to divan osjećaj i ponos kada čovjek, makar kao promatrač, sudjeluje na međunarodnom natjecanju srednjih

ugostiteljskih škola. Učenici i stručni nastavnici naše škole ravnopravno se nose i ponose svojim stručnim znanjem s najboljima iz Hrvatske, Njemačke, Austrije, Italije, Francuske, Mađarske i drugih zemalja. Prisjetimo se samo osvajanja trećeg mjesta u Europi, a sudjelovalo je 88 škola. Zamislite samo: naša mala škola, sa svega oko 300 učenika, osvaja brončano odličje, znači od 88 najboljih europskih ugostiteljskih škola, od naše bile su bolje samo dvije, iz Zagreba i Dubrovnika. I ne samo to. Postali su i GASTRO prvaci BiH (Lukavac, 2006.) te dobitnici Zlatne ugostiteljske krune (Sarajevo, 2006.). To je nagrada najboljoj obrazovnoj instituciji ove vrste. Kruna je došla zbog kontinuirano dobrih rezultata koji se postižu u odgojno-obrazovnom radu. Takav rad priznala je i Internacionalna liga humanista te je našoj školi dodijelila Zlatnu povelju PEDAGOŠKI KOLEKTIV GODINE „u znak trajnog priznanja, zahvalnosti i podrške za ostvarene visoke rezultate u odgoju i obrazovanju mladih turističko-ugostiteljskih kadrova, budućih mladih ambasadora svoje struke, svoga kraja, svoje zemlje. Ova povelja obvezuje sadašnje i buduće generacije učenika i profesora da slijede dostignuća pedagoške nauke i prakse i budu dostojni ambasadori svoje struke i zemlje“, (Dubrovnik, 22. 5. 2009.). Posebice me raduje činjenica da je stručni kadar škole upravo objavio i autohtoni kuhar hercegovačkih jela i pića, i to s prijevodima na engleski i talijanski jezik.

Također me raduje i činjenica da se bivša ravnateljica, bivši i sadašnji ravnatelj bave pisanjem stručne literature koja će i te kako dobro doći sadašnjim i budućim generacijama naše škole.

Zbog njezine skromnosti, znanja, zalaganja i ljubavi Upravu škole su prepoznali mnogi poznanici te se udružili u prijatelje Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru. Radost, ponos i sreća bit će mi najveća nagrada ako i moja pomoć bude djelić doprinosa tom uspjehu. Na kraju bih se poslužio poslovičnom mišlju: Nije prava radost ona koja ne traje. Čvrsto vjerujem kako će i ova generacija učenika i profesora ustrajati!

Vaš Jure Miličević

Zagreb, ožujak 2013.

Jure Miličević na otvaranju restorana Europa, klub Didaktik

Manifestacija koja je okupila brojne uglednike iz kulturnog, političkog i društvenog života

Uzvanici Večernjakova pečata u restoranu Europa

Naša škola je i ove godine bila dijelom jedne od najvećih manifestacija u zemlji - Večernjakovog pečata koji se održao 21. ožujka u prepunoj dvorani Hrvatskoga doma hercega Stjepana Kosače i uz izravan prijenos nekoliko televizija i radijskih postaja. Ova je vrhunska manifestacija okupila brojne uglednike iz kulturnog, političkog i

društvenog života BiH, ali i susjednih država.

Stručno osoblje školskog restorana Europa i stručni nastavnici tradicionalno su po završetku manifestacije za uzvanike priredili šampanj koktel, nudeći pritom vrhunski pjenušac Domano. Potom se slavlje nastavilo u školskom restoranu Europa,

klubu Didaktik, gdje su gosti uživali u delicijama koje su pripremili učenici i nastavnici naše škole. Svakako treba napomenuti da se tijekom svečane večere nudila tradicionalna hercegovačka kuhinja uz odgovarajuća vrhunska hercegovačka vina, a druženje je u ugodnoj atmosferi potrajalo do kasno u noć. ■

Internacionalni humanitarni kamp "Mladost u pokretu" u Makedoniji

Učenici STUŠ-a sudjelovali u humanitarnom kampu za mlade

Ana Marić, 4. a

Srednja turističko-ugostiteljska škola Mostar imala je čast sudjelovati u ovogodišnjem Internacionalnom kampu za mlade pod nazivom "Youth on the move" ili

"Mladost u pokretu" od 6. do 10. rujna 2012. u Strugi, gradiću na jugozapadu Makedonije. Naša škola, čiji su predstavnici bili profesor Robert Buhić i učenice Martina Sosa (4. a) i Ana Marić (4. a), bila je

jedina škola iz Mostara, dok su druge škole Bosne i Hercegovine bile iz Zavidovića, Brčkog i Kneževa (Republika Srpska).

Putovanje u Makedoniju

Naše putovanje počelo je još 5. rujna dolaskom minibusa u kojem su bili predstavnici iz Brčkog. Ukrkali smo se u minibus te tako krenuli prema Crnoj Gori. Predstavnici iz Brčkog bili su: profesor Adalbert Vosnović, direktor Crvenog križa u Brčkom Denis Šehanović i učenici Adin Musić (Srednja građevinska škola), Maja Kraljević (Gimnazija) i Nevena Stjepanović (Srednja ekonomska škola). Upoznali smo se predstavnicima i kroz izmjenu priča i zanimljivosti uspjeli smo se sprijateljiti. Na putu smo vidjeli predivne prirodne krajolike, a predvečer smo stigli u Trebinje gdje smo stali kako bismo se malo odmorili i nešto pojeli i popili. Nakon kratke stanke ponovno smo krenuli te prešli granicu i ušli u Crnu Goru. Također smo vidjeli prirodne ljepote Crne Gore kao što je plaža grada Budve i onda smo se trajektom prevezli do drugog kraja i nakon nekoliko minuta vožnje napokon stigli u glavni grad Podgoricu. Smjestili smo se u garni hotel Holiday gdje smo proveli jednu noć. Ujutro nakon doručka spakirali smo stvari i nastavili s putovanjem. Prešli smo granicu Crne Gore i došli u Albaniju. Vozili smo se kroz strme planinske puteve Skadra sve dok nismo stigli do glavnog grada Tirane. Tirana je zaista prava ljepota te balkanske zemlje s raznim parkovima za piknik, trgovinama i kulturno-povijesnim znamenitostima kao što je kip Skender-bega, jednog od najpoznatijih albanskih junaka. I tako smo napokon prešli i albansku granicu te stigli do željene destinacije, Makedonije. Gradić Struga nije bio toliko udaljen od granice pa smo brzo došli.

Program "Youth on the move" kampa

Smjestili smo se u hotel Solferino, predivni mali hotel s izvanrednim vrtom i plažom Ohridskog jezera. Smjestili smo se u sobe i tako smo uspjeli upoznati još novih ljudi. Program je počeo u 18 sati, a malo ranije smo se svi okupili kako bismo uzeli majice, fascikle s materijalom, program rada i značku s nazivom i logom kampa te kartice s našim imenom i državom iz koje dolazimo. Ispred dvorane je bilo mnogo učenika različitih godišta i te smo se tako upoznali i sprijateljili sa svima njima. Ušli smo u konferencijsku dvoranu, sjeli i mirno čekali početak programa. Program je otvorila

prva djelatnica Ivana Marinček koja nam se predstavila i uputila nas u pravila koja moramo poštivati u kampu i ciljeve i zadatke ovog kampa. Zatim su nam se predstavili i drugi predstavnici Internacionalnog crvenog križa, domaćini i voditelji programa: Darko Jordanov (predstavnik glavnog Crvenog križa u Ženevi), Gordana Milenković (predstavnik ICRC-a (International Committee of Red Cross) iz Srbije), Maja Andrić (predstavnik ICRC-a iz Bosne i Hercegovine), Ilina Gligorovska (jedna od voditeljica i članica makedonskog Crvenog križa), Valdete Adili (jedna od voditeljica i članica makedonskog Crvenog križa) i Valentina Spiridonoska (jedna od voditeljica programa i članica makedonskog Crvenog križa).

Počeli smo s prvim zadatkom pod nazivom "Karta Europe" u kojem su se svi sudionici morali poredati kao karta Europe i tako predstaviti svoje značaje. Bilo je ukupno 14 zemalja među kojima su: Albanija, Srbija, Kosovo, Crna Gora, Velika Britanija, Francuska, Estonija, Danska, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Slovenija, Rumunjska i naravno zemlja domaćin Makedonija. Predstavnici tih zemalja trebali su ponešto reći o značajkama svojih zemalja, a njihove specijalitete i običaje uspjeli su pokazati već sljedeće večeri na "Internationalnoj večeri" gdje su svi sudionici predstavili svoje zemlje u najboljem sjaju raznim delicijama, slasticama, pićima, objektima, nošnjama, plakatima i prezentacijama u power pointu. Mi smo također predstavili Bosnu i Hercegovinu raznim specijalitetima kao što su: sudžuk, lokumi i Sarajevski kiseljak te smo prikazali i našu školu knjigom koja je pokazala njezin rad. Cijeli program je predstavljen kroz govor predstavnika Crvenog križa o pravim vrijednostima i važnosti pomaganja onima kojima je to najpotrebnije, kao i važnostima Crvenog križa za vrijeme rata, što su također dokazale i razne igre koje su nas naučile kako se trebamo snaći u određenim situacijama kao što su teroristički napadi i pomaganje ranjenima u ratu.

Završetak "Youth on the move" kampa

Program se polako, ali sigurno bližio kraju. Na kraju programa svi sudionici su predstavili rad i aktivnosti Crvenog križa u svojim zemljama u power pointu, a nakon toga svi smo krenuli do Ohrida, prelijepog gradića i pravoga blaga Republike Makedonije. Turistički vodič nas je proveo po Ohridu i upoznao s nekim od

znamenitostima grada kao što su: crkva Ćirila i Metoda u kojoj su čuvani njihovi zapisi, crkva Sv. Jude i antički teatar na kojem se i dan-danas izvode predstave. Nakon povratka iz Ohrida održao se posljednji sastanak u kojem je predstavnica ICRC-a iz Bosne i Hercegovine Maja Andrić proglasila tri sudionika koji će predstavljati ovaj kamp na Globalnoj konferenciji mladih u Beču, a to su: Lejla Hodžić (Bosna i Hercegovina), Niall Pemberton (Velika Britanija)

i Louise Villadsen-Nielsen (Danska). Kraj ovog kampa označio je beach party na plaži jezera koji je trajao do kasnih večernjih sati. Ujutro je svanuo taj tužni dan rastanka, ali opet i sretni jer se vraćamo svojim zemljama i obiteljima. Za kraj možemo samo reći da nam je bilo pravo zadovoljstvo što smo sudjelovali u ovakvom predivnom i važnom događaju i što smo upoznali mnogo krasnih i ljubaznih ljudi te se nadamo da ćemo se jednoga dana opet vidjeti. ■

Odlazak još jedne generacije - **4. a**

Miran Kohnić, 4. a

Prije četiri godine u ovu našu malu školu došla je najneobičnija skupina 'djece' i zauvijek promijenila ovu školu. Tijekom godina mi smo se mijenjali, neki su odlazili, neki dolazili, ali ipak ovaj je odjel sačuvao ono što nas čini posebnima - našu povezanost i nepredvidljivost.

Odjel različitih talenata

Tijekom godina shvatio sam jednu stvar, a to je da smo mi, unatoč našim razlikama, svi koliko-toliko jednostavno isti jer na kraju dana svi imamo zajednički problem - učenje. Naš razred je pun talenata: od pjesnika Ane Marić, Jetmire Čočaj i mene osobno, sportaša poput Marija Petrića, Andreje Džidić, Davida Antunovića i mnogih drugih. Jako pohvalna stvar u našem razredu je to što svakoga prihvaćamo onakvoga kakav jest. Najbolji primjer za to su Renea Spužević i David Antunović koji su nam se tijekom vremena pridružili. Unatoč tome što mnogi profesori često kritiziraju ovaj odjel, ova generacija je mnogo toga promijenila nabolje. Unatoč svemu što sam prošao kroz ove četiri godine i svim problemima koje sam prošao, ovo je razdoblje jedno od najljepših u mom životu. Svi ljudi koje sam upoznao bit će mi u lijepome sjećanju.

Odjel 4. a krase brojni talenti

Ana Marić - četiri nevjerojatne godine

Kada je prije četiri godine u našu školu došla tada svima nama nepoznata učenica Ana Marić, nitko nije očekivao da će upravo ona unijeti neku novu energiju i život u ovu školu. Ona je za ovu školu učinila jako mnogo u svakom smislu. Branila je boje naše škole na brojnim natjecanjima, počastila nas brojnim izvedbama i učinila da naši životi budu uljepšani svakoga dana. Na svakom natjecanju na kojem se naša Ana Marić natjecala, stizale su samo pohvale za njezine nastupe u koje je ona često nesebično ulagala mnogo svoga vremena i truda - bilo da se radilo o Gastronatičanju u Dubrovniku, Danima hrvatskoga jezika, natjecanju iz engleskog jezika itd. Od srca ti zahvaljujemo Ana, uvelike si pokazala koliko si velika osoba u svakome smislu. ■

Naši učenici u posjetu udruzi **Vedri osmijeh**

Marija Vučić, Matea Zelenika i Doris Filjak, 1. a

Udruga Vedri osmijeh je udruga djece s posebnim potrebama. Roditelji djece s posebnim potrebama bore se za prava ove populacije stanovništva. Cilj im je bio udružiti osobe s posebnim potrebama iznad 18 godina koje su završile školu, a potom nisu nigdje uključene. Prije godinu dana ova je udruga zajedno s Caritasom BiH aplicirala za jedan projekt u Italiji koji se odnosi na rad s osobama s posebnim potrebama. Kroz taj projekt doznali su mnogo o radu tamošnjih zadruga od kojih su preuzeli neka iskustva vrlo značajna za način djelovanja pri uključivanju te populacije u našim krajevima. Taj im je projekt uspio. Jako nas je zanimalo kako se osjećaju i oni, ali i njihovi roditelji, te smo ih posjetili. Bilo je jako zanimljivo. Bili smo presretni kada smo ih uspjeli oraspoložiti malim darovima. To su sve sitnice, ali njima puno znače. Sa sigurnošću možemo reći da su te osobe s malim nedostatkom određenih sposobnosti ipak bolje osobe od osoba kojima ništa ne nedostaje. Nikad ne bi mogli reći ili raditi nešto loše bilo kome jer znaju cijeniti dobro u ljudima. Njihovim roditeljima nije lako, ali s vremenom su se pomirili s tim. Najveći im je problem neravnopravnost s ostalim osobama. Pokušavali su tu ispraviti na sve moguće načine, ali im nikad nije pošlo za rukom. Uprkos tomu nisu se nikada predali i iz ovoga možemo reći ljudima da se čovjek nikada ne smije predati, uvijek treba ići naprijed. Ne smijemo posustati. Borimo se za naša prava, borimo se za prava svih osoba, prava koja svaki čovjek treba imati, prava koja će nam dati slobodu ponašanja, prava koja će nas vratiti u život! ■

Najbitnije je da djeca imaju **udoban prijevoz** do škole

Ivan Banović već sedam godina svakoga dana iz okolice Mostara dovozi u školu i odvozi kući naše učenike iz Odjela s posebnim potrebama. On skromno ističe kako mu nije teško obavljati taj posao, pogotovu otkad je Škola prikupila sredstva i prošle godine kupila specijalizirano vozilo za naše učenike s poteškoćama u razvoju. Banović kaže kako je najbitnije da djeca imaju udoban i komforan prijevoz do škole i natrag te da nema većih problema. Svakako treba napomenuti da je Srednja turističko-ugostiteljska škola Mostar jedina srednja škola na prostoru Hercegovačko-neretvanske županije koja obrazuje djecu s posebnim potrebama pa bi mjerodavne institucije mogle imati malo više sluha za ovu djecu. ■

Učenici oduševljeni izletom u Split

Blanka Kolenda, prof.

Učenici i profesori Srednje turističko-ugostiteljske škole išli su u subotu, 27. travnja na jednodnevnu stručnu ekskurziju u Split. Putovanje je proteklo u odličnoj atmosferi, uz pjesmu i smijeh. Po dolasku u Split dočekala nas je kiša, ali to nas nije omelo te smo uz turističkog vodiča obišli neke od splitskih znamenitosti, a onda smo se razišli svatko svojim putem. Profesorice su iskoristile vrijeme za šetnju Splitom, a učenici su obilazili kafiće, trgovine i šetali rivom. Međutim neki učenici su sudjelovali i u sportskim zbivanjima na splitskoj rivi. Tako su Danijela Buntić, Ines Rajič, Marija Vučić, Ante Ćorić, Ilija Skoko, Ivana Ćosić, Dženeta Novo, Tomo Čališ, Dominik Gugić i Filip Filjak igrali nogomet, čime su privukli pozornost Splićana. Među mnogobrojnim gledateljima koji su se okupili bio je i splitski gradonačelnik. Učenicima je sve to bilo zabavno, a organizatori su bili oduševljeni njihovim igranjem. Na ovaj su način naši učenici pomogli u akciji udruživanja mladih ljudi te svoje slobodno vrijeme iskoristili na pravi način.

U Mostar smo se vratili puni dojmova u kasnim večernjim satima, a učenici su poželjeli da ovakvih putovanja bude što više. ■

Teu je strast prema kuhanju odvela u svijet

Razgovor s Teom Mamut, Splitskom koja je u Americi stekla diplomu iz menadžmenta slastičarstva i pekarstva

Slastičarka novog vremena

Razgovarala: Mateja Miličević, 1. c

U čuvenom restoranu **Daniele** Teine su deserte mogli kušati Michael Douglas, Kate Hudson, Matt Damon, Roger Federer, dok je za Natalie Portman osobno pripremila desert

Rijetko se koja osoba sa svoje 24 godine može pohvaliti bogatim profesionalnim iskustvom kakvo ima mlada Splitska Tea Mamut koju je strast prema kuhanju odvela u svijet. Ljubav je započela s Jamiejem Oliverom kada je imala 16 godina. Naravno, ljubav prema kuhanju, nakon čega je otišla u Ameriku po diplomu iz menadžmenta slastičarstva i pekarstva na Američki kulinarški institut (Culinary Institute of America - CIA). Stažirala je uz bok svjetskim šefovima u New Yorku, a u čuvenom restoranu *Daniel* njezine su deserte mogli kušati Michael Douglas, Kate Hudson, Matt Damon, Roger Federer, dok je za Natalie Portman osobno pripremila desert. Uz ljubav prema desertima, tu je i ona prema putovanjima koju uspješno spaja sa svojom profesijom. Na svoju je mapu upisala mjesta poput Amsterdama, Budimpešte, Dubrovnika, Pariza, Hong Konga, Beča, a u srpnju je putovala na Olimpijske igre kao dio menadžmentskog tima sa zadatkom nadgledanja i kontroliranja proizvodnje slastica za Kensington Palace. Nezaustavljiva je u ideji da otkrije svaki kulinarški kutak u svijetu, a mi smo je nakratko ulovili nakon njezina kraćeg povratka New Yorku, gradu u kojem je studirala. Tako je Tea za naš školski list odgovorila na nekoliko pitanja.

Kako i kada se rodila ljubav prema kuhanju?

Iako se gastronomiji predaje puno važnosti u mojoj obitelji, ja je nisam doživljavala sve do 16. godine. Nakon mnogobrojnih putovanja upoznala sam se s novom hranom i počela se interesirati. Tada sam otkrila Jamieja Olivera i tu je počela moja opsesija hranom.

Zašto si se odlučila više usavršavati u slastičarstvu nego u kuharstvu?

Prvo sam bila zaljubljena u jedno i drugo, ali nakon šest mjeseci prakse prije odlaska na fakultet vidjela sam da mi je slastičarstvo više pri srcu. Drago mi je da sam to odabrala jer je puno bolji i manje stresan posao za žene.

Kako su tvoji roditelji reagirali na odluku o mijenjanju struke i odakle ti ideja za Američki kulinarški institut?

Mama me potaknula da se dalje obrazujem jer ću raditi cijeli život! Tata je bio taj koji je predložio CIA-u. Godinu dana prije smo na TV-u gledali dokumentarac o tom institutu i bila sam naravno oduševljena. Imam tu sreću da bez obzira što sam jedinica imam divne roditelje koji su mi potpora u svemu što radim i ne smatraju da zato što oni imaju uhodan posao i ja moram otići tim putem. Mama mi je tada rekla: „Ovo je bio moj izbor, a ti imaš svoj život i radi ono što te čini sretnom.“

Jesi li ikada požalila zbog svoje odluke i bi li išta mijenjala u svome životu?

Nikada nisam požalila ni za čim niti bih išta mijenjala! Odlazak u Ameriku na CIA-u bila je moja najbolja odluka. Uvijek se sjetim svog šefa u New Yorku koji mi je rekao da slušam svoje srce i da ne žalim ni za čim.

Što bi savjetovala učenicima Srednje turističko-ugostiteljske škole i hoćemo li te uskoro vidjeti u Mostaru?

Prenijet ću poruku svog šefa da uvijek slušate srce i ne žalite ni za čim. Ako vam se pruži prilika, iskoristite je jer se taj trenutak više neće ponoviti. Obvezno idite vani, obrazujte se dalje, učite, to će vas izgraditi i ojačati! U Mostaru nikad nisam bila i velika mi je želja, možda već ovo ljeto. ■

U čuvenom restoranu *Daniel* njezine su deserte mogle kušati mnoge slavne osobe

Povijest i razvoj grada na Neretvi

Mostar

kao turistička destinacija

Miran Kohnić, 4. a

Lociran na toku rijeke Neretve smjestio se grad Mostar. Prvi put spomenut davne 1452. ovaj grad se tijekom skoro 600 godina razvio u središte Hercegovine. Opjevali su ga mnogi, on je izrodio velike ljude koji su promijenili povijest nabolje. Nažalost, događaji iz nedavne prošlosti ostavili su duboke ožiljke na nekada ponosnome gradu.

Povijest grada

Mostar je prvi put spomenut u dubrovačkom spisu 3. travnja 1452. ovim riječima: "I tako princ Vladislav, sin velikoga hercega Stjepana Kosače, ote od svoga oca Blagaj i dvije kule koje štite viseći most na Neretvi", između 1463. i 1482., najvjerojatnije 1477. Otomanska vojska je ušla u grad Mostar. Nakon toga dolazi do razvoja grada u trgovačkom i administrativnom smislu. Grad 1550. postaje središte hercegovačkoga begler-begluka. Godine 1558. slavni turski arhitekt Čejvan izgrađuje Krivu ćupriju kao prototip za gradnju Staroga mosta. Prema legendi, originalni stvoritelj Staroga mosta Mimar Sinan procijenio je da je nemoguće izgraditi most gdje je planirano i gradnju je preuzeo njegov učenik Mimar Hajrudin. Sultan Sulejman Veličanstveni primivši pismo od građana Mostara odobrio je gradnju mosta koji bi trebao biti gotov za 2-3 mjeseca. Pri tome je dao ultimatum Mimar Hajrudinu da ga u tome periodu uradi, ali se bližila zima te se bojao da će Neretva odnijeti skelu koju je postavio. Hajrudin je u strahu pobjegao, a radove je

preuzeo Mehmed-beg Karađoz. Radovi su počeli 11. ožujka 1566. Negdje u kolovozu 1566. most je dovršen. Mnogi intelektualci, pisci, prvaci grada Mostara posjećivali su i prelazili preko Staroga mosta. I Evlija Čelebija je nazvao ovaj most remek-djelom i tada je prvi put u spisima spomenuto skakanje sa Staroga mosta. Godine 1831. Mostar postaje sjedište hercegovačkoga pašaluka s Ali-pašom Rizvanbegovićem na čelu. Nakon Berlinskoga kongresa 1878. grad dolazi pod vlast Austro-Ugarske Monarhije koja 1885. otvara prugu Metković-Mostar, što Mostaru daje novi prometni značaj. Značajniji objekti iz austrougarskoga razdoblja su: zgrada Gimnazije, zgrada Gradskoga kupatila, zgrada hotela Neretva itd.

Prirodna obilježja i kultura Mostara

Mostar ima ugodnu klimu za život. Zime su ugodne, a ljeta topla. U gradu Mostaru upravo zbog ovakve klime uspijevaju brojne vrste voća: trešnje, šljive, šipci, smokve i dr. Nadaleko je poznata činjenica da kada prvi bagrem u Mostaru procvjeta, dolazi proljeće.

Mostarci su nadaleko poznati kao šaljivdžije i strastveni pjevači. Nekada se mostarskim sokacima pjevalo pod balkonima svojoj dragoj, ali nažalost toga više nema. Kada ste u Mostaru, trebali biste znati tko su "liske". Za one koji ne znaju, to su šaljivdžije čije su šale bazirane na svakodnevnim anegdotama i humoru, a dobili su i festival koji se održava svake godine. Tu je i jedna od najznačajnijih kulturnih manifestacija

- Mostarsko proljeće, Melodije Mostara, različiti glazbeni festivali i drugi kulturni sadržaji.

Nekada i sad

Mostar je 80-ih godina prošloga stoljeća slovio za jedan od najljepših gradova Europe, uz jednako poseban mentalitet Mostaraca koji se nije nigdje drugo mogao vidjeti osim u Mostaru. Mora se istaknuti da je Mostar 80-ih godina prošloga stoljeća bio jedno od sjedišta svjetske alternativne scene uz Manchester, Berlin itd. Nažalost, ratni događaji su sve to promijenili i ostavili dubok trag na društvo, ali unatoč svemu Mostar ostaje ponosan grad koji iz godine u godinu posjećuje milijun turista i koji iz godine u godinu postaje sve važnija turistička destinacija. ■

Mostar iz godine u godinu posjećuje milijun turista i grad postaje jedna od najvažnijih turističkih destinacija u zemlji

mr. sc. Zoran Zekić, vjeroučitelj

Čovjek u svom životu ima i osjeća različite emocije i potrebe, a jedna od njih, i to vrlo važna, je religioznost. Osim tjelesnih potreba i želja kao što su nagoni za vodom, hranom i drugim potrebama, tu su i intelektualne potrebe za učenjem i znanjem te one povezane s emocijama, želja za srećom, sigurnošću te na poseban način želja za ljubavlju, tj. voljeti i biti voljen. Osim ovih potreba tu je iskonska ljudska potreba za nadnaravnim i neprolaznim vrijednostima, odnosno Bogom. Vidimo kako je čovjek jako složeno biće i zbog toga i jest „čovjek“.

Ljudsko srce uvijek nešto treba

Čovjek je na ovom svijetu putnik i tragač. Poznati pjesnik Petar Preradović je rekao: „Ljudsko srce uvijek nešto treba, zadovoljno nikad posve nije; čim željenog cilja se dovreda, opet iz njega sto mu želja klije.“ Pored traganja za ovozemnim vrijednostima, jednako tako, ako ne i više, teži za beskonačnim dimenzijama i neprolaznim vrjednotama. Te vrjednote i sustav neprolaznih vrjednota baštini religija. Sukladno tomu postavlja se pitanje što bi to bila

religija? Riječ *religija* potječe iz latinskog jezika (lat. religare) i možemo je prevesti kao ponovno izabrati, privezati. O religiji bi se moglo govoriti naširoko, ali kada je treba usko definirati, to je dosta teže pa bismo mogli kazati da je religija sustavan odnos prema Višem biću, Bogu ili bogovima, koja se zajednički izražava kroz vjerovanje i obrede. Religija nije isto što i mit jer je tu riječ o izmišljenim pričama koje imaju za cilj da prenesu neki sadržaj ili događaj. Naravno, religija nije isto što i magija jer je tu riječ o postojanju nekih natprirodnih sila na koje se može utjecati određenim obredima ili čarima. Religija ima svoj sustav vrijednosti i nauk koji se prakticira kroz molitvu, obrede i žrtvu. Najjednostavnije, možemo kazati da je molitva usmeni ili misaoni razgovor s Bogom. Obred je postupak kojim se uz pomoć riječi i predmeta nastoji uspostaviti veza s Bogom. Obredi se obično održavaju u hramovima ili za to prikladnim mjestima u kojem postoji jedno uzvišeno mjesto, kao što je oltar, na kojem se prinose žrtve, a u kršćanstvu je to mjesto gdje se služi euharistija - sveta misa. Žrtva je osobni dar čovjeka koji prinosi

Bogu, a riječ je o molitvama, zahvalama i izrazima poštovanja kroz suzdržavanje od hrane ili nekih užitaka kao što je u kršćanstvu post i nemrs te hodočašća i zavjeti.

Vjera stara koliko i sam čovjek

Religija nije neki suvremeni fenomen nego je ona stara koliko i samo čovječanstvo. Bilo gdje ljudi živjeli i u bilo kojoj vremenskoj sekvenci ljudske povijesti, nalazimo određene oblike religioznosti. Istina je da su u stara vremena ljudi primitivnije vjerovali jer su civilizacijski bili na niskom stupnju razvoja. Primjerice, ljudi su vjerovali, a možda ima i danas takvih u nekim afričkim plemenima koji vjeruju, da Bog daje kišu, vjetar, tuču itd. Naravno, oni još nisu upoznali prirodne zakone i današnja znanost je odgovorila na pitanja kako nastaje kiša, potres, vulkan itd., međutim kada se izdignemo iznad prirodnih zakona i znanstvenih objašnjenja, dolazimo do pitanja tko je uspostavio te prirodne zakone – pa naravno Više biće od ovog svijeta, a to je Bog. Naprosto, netko je pokrenuo sve te procese i održava ih bez obzira što mi izučavamo prirodne pojave u formi znanosti. Na pitanje tko je taj nepokretni pokretač koji je sve to ustrojio i pokrenuo ne može odgovoriti znanost nego religija.

Bila je aktualna teorija da je razvoj religije tekao od animizma i politeizma ka monoteizmu, odnosno najprije da je čovjek vjerovao u prirodne zakone i sile pa kasnije u neke predmete i naravno u više bogova i božica da bi kasnije „napredovao“ pa počeo vjerovati u jednog Boga. Novijim istraživanjima ta je teorija dovedena u pitanje jer imaju jasni dokazi i nalazi da je paralelno uz politeizam u svijetu bilo i monoteizam. Teoriju evolucije, u smislu razvoja religije, ne možemo se primijeniti jer evolucija podrazumijeva razvoj prirode i organskog svijeta, prije svega biljaka i životinja koje su se pod utjecajem prirodnog staništa prilagođavale danoj klimi i prostoru. Jedan dio znanstvenik tvrdi da je monoteizam daleko stariji nego se to mislilo. Prema tomu, moguće je da je u početku bio monoteizam, a kasnije pod utjecajem animizma i idolatrije ili idolopoklonstva pojavio se politeizam. Prema Bibliji prvi čovjek je monoteist, a nakon što je sagriješio nastojao se vratiti ponovno Bogu uz žrtvu i darove. Stoga možemo kazati da je vjera prisutna od početka i da je stara koliko i sam čovjek. ■

Vjera – iskonska ljudska potreba

Koliko je u Europi vjernika, a koliko ateista?!

Religija i vjera nije jedno te isto. Vjera je osobni odgovor čovjeka na pitanje Boga, odnosno, mi kršćani smatramo da je vjera Božji dar, ali i čovjekov odgovor na Božji poziv. Točnije, svaki čovjek pojedinac može za sebe reći je li vjernik ili ne, dok to ne možemo reći za druge osobe. Dosta je ljudi koji kažu da su religiozni i da pripadaju nekoj od religija, ali kada pođemo preispitivati njihovu vjeru, vidimo da ona ne prati naprijed izrečeni stav. Vjera ne znači samo poznavati i sudjelovati na obredima, nego ih osobno proživjeti i djelovati u skladu s tim religijskim naukom. Mi kršćani imamo poznato geslo da je „vjera bez djela mrtva“. Kada govorimo o ovim pitanjima religije i vjere, neka statistička istraživanja govore da je u Europi negdje od 3 do 5,5 % nevjernika, odnosno ateista. Jedni će kazati da ih je puno, a drugi opet i da ih je malo, uzme li se u obzir činjenica suvremenog oblika života i materijalistički pristup u kojem se naglašava hedonizam i potrošnja. U Hrvatskoj je primjerice najmanje ateista, negdje oko 2,9 %, dok se u sjevernom dijelu Europe, prema anketama, izjasnilo i do 5,5 % kao ateisti. Međutim daleko važnije pitanje za religiju, a posebice Katoličku crkvu u Europi, je pitanje religioznosti. Naime, istraživanje koliko je ljudi religiozno, a koliko nereligiozno, pokazuje da je jedna trećina, dakle oko 33 %, nereligioznih osoba u Europi. Ta brojka i govori o potrebi za novom reevangelizacijom Europe o kojoj Crkva u 21. stoljeću glasno govori i traži modele novog naviještanja Evanđelja.

U Godini vjere dobili smo novog poglavara Katoličke crkve

Novi papa - Franjo I.

mr. sc. Zoran Zekić, vjeroučitelj

U ovoj godini, ali i stoljeću i tisućljeću, dogodio se jedan nesvakidašnji događaj, odnosno događaj koji se u Katoličkoj crkvi nije dogodio više od šesto godina, a riječ je o odreknuću pape Benedikta XVI.

Prvi papa iz Latinske Amerike

Nakon što je Papinska stolica ostala upražnjena i nakon pojačanih komentara i medijskih izvješća koja su tražila „skriven“ razlog odlaska Benedikta XVI., iako je osobno Papa sam jasno rekao da je to zbog bolesti i nedostatka snage da izvršava tu zadaću koja mu je povjerena, uslijedile su konklave za izbor novog pape. Nadalje su uslijedila nagađanja tko bi mogao biti izabran i čije su šanse najizglednije. Neki su se počeli i kladiti na neka imena i zemlje, odnosno kontinente odakle bi trebao doći novi papa. Nedugo nakon toga kardinali su, među kojima su bila i dva Hrvata - kardinali Vinko Puljić i Josip Bozanić, izabrali 13. ožujka 2013. novog Papu koji je uzeo ime po svetom Franji Asiškom. Inače, novi poglavar Katoličke crkve je 266. papa po redu i izabran je sa 76 godina. Izborom 115 kardinala postao je prvi papa iz Latinske Amerike i prvi papa iz reda isusovaca. Papa Franjo je isusovac iz Buenos Airesa, iz Argentine. Nalazimo neke zanimljive detalje o kardinalu Jorheu Mariu Bergogliu koji je postao novi papa Franjo. Prije svega on je jako skroman, izbjegava rezidencije i luksuz te privatna vozila i materijalne vrijednosti. Do sada je živio u malom stanu i koristio javni prijevoz, a takav je ostao i nakon što je izabran za Papu, jer je odbio veliki apartman u Vatikanskoj rezidenciji i ostao u manjem Domu sv. Marte.

Čovjek koji zrači dobrotom i poniznošću

Iz njegova životopisa pronalazimo sljedeće: rođen je 17. prosinca 1936. kao peto dijete talijanskih doseljenika u Argentinu.

Diplomirao je kemijsku tehnologiju, no potom se odlučio za duhovnički poziv te stupio u bogosloviju 1958., a kasnije stupio u red isusovaca i nastavio sa studijem filozofskih znanosti u Čileu. Doktorirao je u Nimškoj, a po povratku u Argentinu završio je studij filozofije i teologije. Od 1980. do 1986. je rektor filozofsko-teološkoga fakulteta u San Miguelu, a biskupom je postao 1992. Kasnije, 1997. imenovan je koadutorom nadbiskupom Buenos Airesa te je bio i predsjednik Argentinske biskupske konferencije od 2005. do 2011. Imenovan je za kardinala 2001. godine, a član je i Kongregacije za bogoslužje i sakramente, Kongregacije za kler, Kongregacije za institute posvećenoga života i družbe apostolskoga života, Papinskoga vijeća za obitelj i Papinske komisije za Latinsku Ameriku. Iz dosadašnjeg njegova života pape Franje vidimo da više voli putovati autobusom nego automobilom i svoj osobni automobil je prodao i donirao novac onima kojima je najpotrebniji. Riječ je o toplom čovjeku koji zrači dobrotom i poniznošću. Već dugo živi s jednim plućnim krilom koje mu je uklonjeno dok je još bio mladić zbog infekcije i bolesti. Kada su u pitanju njegovi stavovi, ističe se da je protiv toga da djecu usvajaju homoseksualni parovi, ali nije protiv homoseksualaca i smatra da ne smiju biti diskriminirani. Po crkvenoj doktrini je konzervativan, ali i kritizira duhovnike koji svojim primjerom ne daju autentičnost. Cijelog svog života bori se protiv siromaštva i prigodom svoga izbora pozvao je svoje sunarodnjake da ne putuju u Rim i ne troše nego da taj novac daju siromašnima. Prigodom izbora Benedikta XVI. 2005. godine, kada je izabran njemački kardinal Joseph Ratzinger, kažu da je imao najviše šanse, ali kako je odluka tada pala na Ratzingera, zadnjih konklava Duh Sveti je htio da on bude izabran za Petrova nasljednika. ■

Glazba može izraziti osjećaje najdublje sreće i strahova koje same riječi nikada ne mogu

Daria Pavlović, prof. defektolog

U današnje se vrijeme bolestima i ljudskim nedostatcima prilazi svestrano vrlo kompliciranim metodama i zahvatima. Iako se medicina razvila i otišla daleko u spoznajama i metodama liječenja, ipak su u sklopu liječenja, rehabilitacije i učenja u okviru niza postupaka i metoda rada s osobama s teškoćama u razvoju glazba i glazboterapija zauzele vrlo značajno mjesto.

Pozitivan učinak liječenja glazbom

Glazboterapija označava proces u kojem terapeut upotrebom organiziranih zvukova i glazbe poboljšava i osnažuje fizičko, mentalno, socijalno i emocionalno zdravlje. Terapija pogoduje svim dobnim skupinama, a olakšava mnoge medicinske smetnje, fizičke hendikepe, poremećaj komunikacije, starenje, zlostavljanje i bilo koji oblik psihofizičke anomalije. Koristi se za poboljšavanje učenja te za smanjenje stresa. To ne čudi kad znamo koliku važnost glazba ima u cjelokupnom životu čovjeka. Počnimo od početka života, još dok je dijete u majčinoj utrobi stručnjaci ukazuju na povoljan i poticajan utjecaj glazbe na razvoj djeteta. Valja spomenuti kako se dojenče veseli i igra sa zvučnim igračkama, okreće se i smije prema izvoru glazbe, guče i reagira na zvukove i glazbu, dalje s razvojem počinje se igrati zveckanjem i pljeskanjem na određeni ritam, razvija sklonost prema plesnim okretima, govori i pjevuši brojalice i pjesmice. Sigurno je najljepši primjer duboke osjećajne povezanosti majčino spontano pjevanje uspavanki i umirivanje djeteta pjevušenjem. Posljednjih desetljeća pozitivan učinak u liječenju glazbom prepoznat je i primjenjuje se u cijelom svijetu, a posebno je zaživio u dječjim klinikama i rehabilitacijskim ustanovama, kao i u školstvu za djecu s posebnim potrebama. Glazboterapeuti su u tom području prepoznati i zauzeli su važno mjesto. Pokazalo se da glazba ima povoljan relaksacijski, motivacijski i okupacijski učinak u radu s djecom s posebnim potrebama. Glazba pritom treba poslužiti za opuštanje, poboljšanje motoričke koordinacije, motiviranje za izvođenje fizičkih vježbi, poticanje samopouzdanja i samopoštovanja, poboljšanje govora i komunikacije. Iskustva u radu pokazuju da djeca s motoričkim smetnjama prilikom sviranja na nekim glazbalima prave takve pokrete kroz veselje i igru, što bez takve motivacije inače ne bi napravili.

Glazboterapija u radu i liječenju osoba s posebnim potrebama

Posebno mjesto i značaj ima pjevanje u logopedskom liječenju govornih i mišićnih poremećaja. Zsigurno smo svi imali iskustvo susreta s osobama koje izrazito mučaju, a besprijekorno i zadivljujuće pjevaju.

Stvaranje pozitivne slike o sebi

Uspješna je primjena glazbe u rehabilitaciji raznih govornih poremećaja, kao što su mucanje, tepanje, dizatrije, afazije, kao i kod unjkavog govora. Posebno se utjecaj glazbe vidi kod slijepe djece. Iako često čujemo da su oni nadareni za glazbu, ipak je to rezultat učenja i rada, vježbanja i izoštravanja sluha i taktalnog osjetila. Slijepe osobe tako izoštre sluh da nije rijetkost da često nailazimo na prave glazbene genijalce među njima, taktalna osjetljivost ih učini pravim virtuozima na glazbenim instrumentima. Glazba slijepim osobama pomaže u savladavanju problema snalaženja u prostoru, razvijanje osjećaja sigurnosti i samopouzdanja te bolju komunikaciju i druženje s vršnjacima i ostalim ljudima. Takve osobe iz potištenih i povučenih postaju vrlo društveni. Djeci oštećena sluha, kao i potpuno gluhim osobama kroz glazbu ili bolje reći kroz ritam provocira se glas i radi se na boljem prilagođavanju okolini. Kod djece s autizmom glazbenim podražajima se pokušava ostvariti bilo kakva komunikacija, zanimanje i interes za ritam

i igru. Neka autistična djeca se jedino na taj način uspiju motivirati za rad te se kroz pjevanje i ples komunicira s njima. Kod djece s mentalnom retardacijom, posebno kod teških oblika, prikladnim vježbama i pokretima uz glazbu potiče se svijest o vlastitom tijelu, ostvaruju se kinestetske senzacije te se popravljaju koordinacijski elementi, držanje i hodaanje. Pogotovu je ovoj djeci blisko spontano i opušteno pjevanje koje im pomaže kod boljeg uklapanja u društvo, potiče intelektualni razvoj, a povoljno utječe na stabilizaciju njihova osjećajnog života.

Na kraju možemo zaključiti da glazba djeluje povoljno na intelektualne, emocionalne, senzorne, vegetativne i motoričke funkcije, posebno na osjećajne poteškoće, a unaprjeđuje motorički i funkcionalni kapacitet osoba s posebnim potrebama. Cilj glazboterapije ne leži u dometu ili visini svladanih sadržaja onoga prema kome se primjenjuje, nego u bezuvjetnom poticanju na uključivanje bez ocjenjivanja izvedenog te u malim pomacima u edukativnom smislu kako bi se stvorila pozitivna slika o sebi i podigla razina samopouzdanja. Stoga u radu s osobama s posebnim potrebama u suradnji s glazboterapeutima treba što više iskoristiti povoljne učinke glazbe na rehabilitaciju, učenje, razvoj i socijalizaciju ovih osoba. ■

Sveti Niko u Odjelu učenika
s posebnim potrebama

Radost darivanja i druženja

Učenici s posebnim potrebama

I ove školske godine 6. prosinca u predbožićno vrijeme Sveti Nikola je posebice razveselio učenike s posebnim potrebama naše škole. U radosti i veselju obilježen je i proslavljen ovaj blagdan u restoranu škole u nazočnosti brojnih gostiju i donatora. Učenici s posebnim potrebama su uz pomoć svojih profesora i učenika iz 4. razreda naše škole izveli bogat i sadržajan kulturno-zabavni program. Uz glazbenu pratnju profesorice Tanje pjevali su božićne pjesme, izveli igrokaze i recitacije. Pjesma, radost i veselje prštali su na sve strane, a darova je bilo u izobilju. Poslije predstave uslijedile su riječi zahvale donatorima i poziv ravnatelja škole na domjenak gdje su se uzvanici te učenici s posebnim potrebama i njihovi roditelji, kao i brojni drugi

posjetitelji i profesori počastili i družili u ugodnoj i veseloj atmosferi. Sveti Niko se ove godine potrudio okupiti što više donatora kako bi ovaj blagdan našoj dječici zaista bio najljepši dan u godini. Svim donatorima zahvaljujemo od srca, a svakako moramo spomenuti Zajednicu žena HDZ-a grada Mostara koja je darovala paketiće za učenike. Zatim moramo zahvaliti i Srednjoj građevinskoj školi. Vijeće učenika te škole je zajedno sa svojim profesorima doniralo potrepštine za praktičnu nastavu posebnog odjela i slatkiše, a sudjelovali su i na svečanosti. Paketiće za naše učenike i riječi podrške i ove godine nam je uputila gospođa Dijana Gupta kojoj isto zahvaljujemo što nas ne zaboravlja. Pedagoginja Julineta i Vijeće učenika naše škole skupili su novac i nagradili našu najbolju učenicu Dženetu s 50 KM te slatkiše i nešto novca za potrebe školskog pribora učenicima (100 KM). Svima od srca hvala. Posebice su nas obradovali učenici Dramske sekcije naše škole koji su sudjelovali s nama u programu i počastili sve prigodnim božićnim igrokazom. Također zahvaljujemo i Ogranku HDZ-a s Pologa koji su donirali vrijedne pakete hrane i slatkiša za potrebe praktične nastave. Mladež HDZ-a grada Mostara donirala je pisač za našu učionicu. Sve su nam ovo vrijedni darovi, znamo da ima puno dobrih ljudi koji nam pomažu i svima hvala.

Hvala svim volonterima, učenicima

škole, kao i vježbenicima i studentima koji prolaze kroz naš odjel što su se uključili u uskrсну radionicu koju smo organizirali pred sami proljetni odmor. Tom prigodom su učenici radili pisanice, košarice, čestitke i ukrasili uskrсну granu koju su darovali restoranu škole. U ugodnoj atmosferi, kroz druženje i pjesmu smo proveli divno prijepodne. Hvala svim našim profesorima i ravnatelju škole na brizi i podršci, a maturantima sretan završetak srednje škole. U našem odjelu ove je godine od ukupno 21 učenika pet maturanata, a osobito nas raduje zajedničko veselje i proslava završetka našeg obrazovanja u hotelu Ero. Imat ćemo priliku družiti se svi zajedno kao i dosadašnjih godina. Svima sretan završetak te da im životni putovi budu sretni i blagoslovljeni. ■

JUTRO

Što nam to budi najljepši san,
dolazi nam jutro i donosi nam dan.

Jutro se budi i ptičica pjeva,
al' još je rano i nama se zijeva.

Žubori rijeka i potok mali,
ne znamo kako je lijepo jer nismo ustali.

Po jutru se kažu dan poznaje,
tko rano ustaje ljepotu spoznaje.

Ljepota jutarnja teško izmiče,
ali san nas zanosi i sve nam promiče.

Jutro nam donosi svoju ljepotu,
svoju radost, svoju toplotu.

Jutro nam donosi veseo i vedar dan,
divimo se ljepoti i ostavimo san.

Dženeta Novo,
2. razred Odjela učenika s
posebnim potrebama

MOJ ŽIVOT

Ante Tadić, 1. razred Odjela učenika s posebnim potrebama

Ja se zovem Ante Tadić. Rođen sam 12. rujna 1997. u Ljubuškom. Imam mamu i četiri sestre. Moj život je uvijek bio pun problema. Tata i brat su mi poginuli u prometnoj nesreći 2002. Moj tata se zvao Neven, bio je jako dobar čovjek. Sve je bilo lako dok je bio s nama. Brat se zvao Boško i puno mi nedostaje, često mislim na njega i pomišljam koliko bi za mene puno toga bilo drugačije, bilo bi lijepo da imam brata. Kad sam bio mali ja i jedna sestra smo zbog teške situacije bili smješteni u Majčino selo. Bila su to teška vremena, majka nije mogla brinuti za sve nas. Tri su sestre ostale s njom. Ja sam obavio i prvu svetu pričest u Međugorju. Ipak se nisam mogao adaptirati i snaći u novoj životnoj sredini, sve je bilo odveć traumatično za mene, nedostajala mi je obitelj, postao sam nemiran pa su me vratili majci. Moja majka Marija je velika žrtva za mene, za sve nas, ona je strašno propatila zbog svega. Sad živimo u Bobanovom Selu. Osnovnu školu sam išao u Čaplinju, a poslije sam prebačen u Školu za djecu s posebnim potrebama u Mostaru. Ni danas ne znam zbog čega, jednostavno nigdje se ne uklapam, uvijek tražim nešto drugo, tražim nekoga tko će me shvatiti, tražim prijatelja, brata, djevojku. U srednju školu sam se upisao za pomoćnog kuhara i slastičara u Mostaru. Volim ovo zanimanje, volio bih da sam mogao ići s drugom zdravom djecom, i dalje imam problema, sad sve većih, najviše boli i patnje nanosim svojoj obitelji koju najviše volim. Tako se to nažalost događa u životu onome tko je nesretan. Ja često pravim probleme i svojim profesorima u školi, ali oni me trpe i pomažu mi, svi mi hoće pomoći da završim školu, da ne idem više u bolnicu i da postanem dobar čovjek. Volim ići u crkvu, čitam knjige, obožavam Internet, imam sad dosta prijatelja na Facebooku, ali imam jedan veliki problem, nemam još djevojku, a tako mi se mota jedna plavuša po glavi. Ali možda nešto i bude u skoroj budućnosti, možda i meni dođu bolji dani, za svaki slučaj ostavljam i broj svog mobitela - 063/084-871, cure javite se. Pozdravlja vas Ante!

Julineta Jurić, pedagoginja

Današnji obrazovni sustav temelji se na načelu „jedna mjera za sve“ unatoč našim potrebama i mogućnostima. Neovisno o tome koliko se razlikujemo, koje su naše potrebe i kakav stil učenja imamo, svatko od nas prolazi isti program, s istim metodama učenja. Ocjenjuju se naše sposobnosti te naš školski uspjeh postaje mjerilo nas samih. Kada nastane neki problem i kada neki pojedinac počinje nailaziti na određene poteškoće, prst se automatski upire na pojedinca, a ne na sustav. Iako je poteškoća pojedinca nastala unutar sustava, sustav ostaje po strani, vrlo rijetko sagledan.

Njegovati različitosti

Osobine učenika postaju problem kada se na njih gleda kroz prizmu pogrešno utemeljenih obrazovnih sustava koji su nefleksibilni, ne dopuštaju kreativnost, guše bilo kakvu strast i znatiželju, teže disciplini i jednakosti u kojima se kvaliteta pojedinca vrjednuje na temelju sposobnosti memoriranja. U takvom sustavu učenici nemaju mogućnost iskazati svoje ideje i misli, djelovati pod emotivnim žarom, osjetiti svoju osobnost, interese i strasti, a kamoli se upoznati. Obrazovni sustav u većini svijeta kao da još uvijek ne priznaje bogatstvo različitosti ljudi i ne razumije kako je najvažnije u životu upoznati sebe i steći dovoljno samopouzdanja da bismo bili ono što jesmo jer samo tako iskazujemo svoj potencijal. Društvo koje ne podržava i ne njeguje različitost ljudi ne može biti napredno i civilizirano društvo. Biti napredan i civiliziran ne znači biti takav u materijalnom smislu, nego znači razmišljati tako. Živjeti i raditi u životu ono što volimo i što nas ispunjava, a ne utjecati na slobodu ostalih i biti udaljen od predrasuda koje nas sprječavaju da vidimo istinu i procijenimo što je dobro, a što nije. To je put prema uspjehu. Različitost čovjeka je bogatstvo, a napredak jednoga naroda najviše se vidi u njegovu prihvaćanju i korištenju toga bogatstva, dopuštenju da se ta osoba izrazi na svoj način, istražuje prema svojim interesima, izrazi svoje mišljenje i stavove te sama izabere. Društvo nije ništa drugo nego skup pojedinaca. Njegova se vrijednost očituje u svakom pojedincu, a ne samo u određenim slojevima. Svaki čovjek ima veliki utjecaj na druge ljude i na svijet, bez obzira na to što jest i što radi. Stoga je u velikom interesu društva kakav će taj pojedinac biti i kakav će jednoga dana utjecaj vršiti na društvo svojim razmišljanjem i djelovanjem. Baš zbog toga pojedinac mora biti prioritet društva i točka najvećeg ulaganja u njegov pogled na svijet i na druge ljude, u njegov razvitak bez predrasuda, u njegovu otvorenost, u mogućnost da izrazi svoje misli i istakne svoju osobnost, jer pojedinac koji je koristan sebi bit će koristan i društvu. Zato nema ničeg prioritnijeg od djece, budućih ljudi. Stoga u razvitku jednoga društva bitnu ulogu ima pojedinac, a u razvitku jednog pojedinca, naravno, edukacija. U edukaciji se očituje stupanj razvoja jednoga naroda, u vrijednostima kojima se uči pojedinac, u onome koji ga uči i na koji način ga uči. Učenike se u školi uči da budu primatelji informacija, a ne mislioci i stvaratelji. Učenici imaju istu ulogu kao računalo. Informacija je bitnija od spoznaje. No opet, iako računalo brže rješava zadatke i može pohraniti hrpu raznolikoga znanja, ono ne može razmišljati, nešto novo stvoriti, napisati pjesmu, naslikati sliku i ispričati nam neku novu i zanimljivu priču, sve ono što čini nas ljude. Zašto onda težiti takvom površnom enciklopedijskom znanju?

Pojedinac važniji od puke informacije

Važno je da učenik dobije samopouzdanje, zadovoljstvo, motiviranost i spoznaju kako može. Sve osobine koje čine pojedinca boljim. Upravo takva škola bi trebala biti mjesto gdje je pojedinac važniji

Današnji obrazovni sustav temelji se na načelu „jedna mjera za sve“

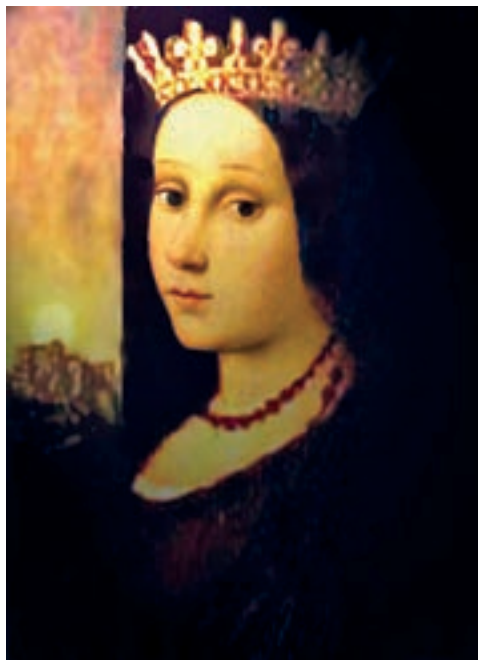

Pojedinac mora biti prioritet društva

od puke informacije, učitelja i školskog programa. A kako bi se to omogućilo osobnost pojedinca bi trebala doći do izražaja. Sustav idealnog školstva bi trebao biti fleksibilan kako bi se mogao prilagoditi potrebama i interesima svakog pojedinca. Vrednovalo bi se i gledalo kako i što izlazi iz učenika, a ne toliko kako i što ulazi u njega. Učenici bi mogli nadići okolinu svojim zamislima i projektima i nikakvo znanje profesora i zadano gradivo ne bi bilo limit ničijeg napretka. Bitna karakteristika takva školstva bili bi profesori koji bi imali ulogu mentora. Kao osnovno, profesori/mentori morali bi imati ispravan pogled na svijet, bez ikakvih predrasuda koje bi mogle naštetiti njihovoj procjenjivanju drugih ličnosti. Oni bi, isto tako, morali biti ono što jesu kako bi druge mogli prihvatiti onakvima kakvi jesu. Sami naziv za profesora morao bi biti sinonim za mudrost, dobro srce, razumijevanje i fleksibilnost. Stavovi profesora i ono što profesor jest igra puno važniju ulogu od onoga što profesor predaje. Sve te nužne osobine omogućavale bi profesorima/mentorima da u radu s učenicima steknu dojam o njihovim kvalitetama i interesima. Profesor može imati značajan utjecaj na svakoga pojedinca. Unatoč tomu danas svatko može postati i biti profesor, što je jedan od razloga zašto postoje profesori koji unatoč svojem poslu nemaju osjećaj za ljude niti u njima znaju prepoznati potencijal. Oni su u stanju nanijeti deseterostruko veću štetu jednoj osobi nego pogrešno postavljen obrazovni sustav, što pokazuje važnost profesorskog zanimanja. Biti kvalitetan profesor iznimno je zahtijevan posao. Njihova sposobnost da razumiju svoje učenike, da izvuku iz njih što je više moguće, a da ne spominjem fleksibilnost i raznovrsnost koju primjenjuju u nastavi, iako u takvu sustavu to nije nužno. Onaj koji ukazuje na ljepotu i raznovrsnost svijeta, pokazujući važnost istinskog mišljenja, ideja i stavova jedne osobe, izrazito je dragocjen. Stoga, takav izniman doprinos društvu treba biti vrjednovan i cijenjen. Takvi ljudi potrebni su obrazovanju, djeci i društvu. Unatoč tome, neprepoznavanje važnosti takva zanimanja dovodi do male i neprimjerene plaće pa i do podcjenjivanja te profesije, što je razlog zašto mnogi nekvalificirani ljudi rade taj posao, na štetu djece i društva. Proforsko zanimanje mora biti jedno od bolje plaćenih jer je to temeljni dio kvalitetnog sustava. To je jedini korektan način koji će filtrirati dobre profesore da rade taj posao i sve loše profesore da prestanu raditi taj posao. Tako će profesori postati oni koji to i trebaju biti. ■

Anna-Marie Ezgeta, 3. a

Katarina Vukčić-Kosača je, prema izvorima, bila prvo rođeno dijete svojih roditelja. Smatra se da je rođena 1424. ili 1425. Mjesto rođenja je svakako jedan od gradova Kosača. Najvjerojatnije je to bio tvrđi grad Sokol, a manje vjerojatno je to bio Blagaj. Posljednja bosanska kraljica umrla je u Rimu 25. listopada 1478., gdje je i pokopana. Što se tiče njezina odgoja prva i najvažnija odgajateljica bila je njezina majka Jelena. Katarina je kao dijete primila naobrazbu kao prava velikaška kćer, a za to se pobrinuo njezin otac herceg Stjepan Kosača. Kao dijete učila je domaće pismo, bosančicu. Ostala je neudana do svoje 22. godine. U to vrijeme je njezin otac bio u ratu, gdje se susreće s bosanskim kraljem Stjepanom Tomašem. Nakon rata kralj Tomaš prosi od hercega ruku njegove kćeri. Prije toga Tomaš je bio oženjen Vojačom, djevojkom niska roda. Bosansko plemstvo nije je htjelo prihvatiti za kraljicu, a i sam Papa se protivio njihovu braku pa je poništen. Kralj je tražio drugu ženu, a

Tužna sudbina kraljice Katrine Vukčić-Kosača

Katarina

- posljednja bosanska kraljica

izbor je pao na Katarinu. Nakon vjenčanja Katarina je stalno boravila u Bosni, u kraljevskim dvorima na Bobovcu i Kraljevoj Sutjesci, kao i u Jajcu i Visokom. Kao kršćanka Katarina gradi crkve kao što je crkva Presvetog Trojstva na Kupresu koju je izgradila od svog miraza. U braku sa Stjepanom Tomašem rodila je dvoje djece, Šimuna i Katarinu. Obraćanjem kralja Stjepana Tomaša i ženidbom s Katarinom povećava se gradnja crkava u Bosni. U Jajcu se grade dvije crkve - sv. Marije i sv. Katarine. Osim crkava grade se i franjevački samostani. Nakon smrti svoga muža i nakon pada Bosne pod tursku vlast kraljica sa svojom djecom napušta kraljevski dvor i povlači se na obiteljski posjed u Kozograd, nad Fojnicom.

U vihoru turske najezde gubi svoje dvoje djece koja padaju u turske ruke. Gubi svaku nadu da će ih pronaći, odlučuje se na bijeg te odlazi u Konjic pa u Dubrovnik te u Rim, tražeći od Pape savjet i pomoć. Njezina glavna briga bila je da skupi novac za otkupljenje djece. Međutim njezina djeca bila su poturčena i o njima se sve zna iz turskih izvora. Kraljica umire u Rimu od bolesti i tuge za djecom. Grobnica i natpis nalaze se u franjevačkoj crkvi u Rimu. Pet dana prije svoje smrti kraljica u teškoj bolesti piše oporuku. Bosansko kraljevstvo ostavlja svojoj djeci ako se vrate na kršćanstvo, a ako ne, kraljevstvo ostavlja Svetoj Stolicu. Za svoj pokop ostavlja 200 zlatnika, crkvi sv. Marije svoj pozlaćeni kraljevski plašt, a bolnici sv. Jeronima ostavlja ostale stvari. Sinu Šimunu daje mač njegova oca kralja Tomaša, okovan srebrom. Sve relikvije daje crkvi sv. Katarine u Jajcu, a ostalo ostavlja da se razdijeli posluži. Katarina je u narodu ostala zapamćena kroz brojne običaje, pjesme, kazivanja i legende. Žene u Kraljevoj Sutjesci i danas se pokrivaju crnim rupcima kao znak žalosti za njezinom tužnom sudbinom. Legenda kaže da je upravo Katarina seoske žene u Kraljevoj Sutjesci naučila vesti takve rupce. ■

Lude povijesne izreke

Ljudi su izjavljivali kojekakve gluposti i ostajali živi. Povijest nekima doista nije dala za pravo. Evo, procijenite!

"Mislim da se na svijetu može prodati maksimalno pet računala." (*Thomas Watson, predsjednik IBM-a, 1943.*)

"Ne postoji nijedan razlog zašto bi netko želio računalo u kući." (*Ken Olson, predsjednik i osnivač kompanije Digital Equipment Corp., 1977.*)

"Telefon ima suviše mana da bi se ozbiljno razmatrao kao oblik komunikacije. Taj aparat je za nas potpuno nevažan." (*Western Union, unutarnje priopćenje, 1876.*)

"Iako bi televizija tehnički i teorijski bila moguća, komercijalno i finansijski je totalno neisplativa." (*Li Di Forest, investor*)

"Ne sviđa nam se njihov zvuk, a ionako gitarska glazba izlazi iz mode." (*Decca Recording Co izdavačka kuća, odbijajući Beatlese, 1962.*)

"Mi smo izgleda prvi i bez sumnje posljednji posjetitelji ovog neprofitabilnog mjesta." (*narednik Joseph Ives nakon posjeta Velikog kanjona, 1861.*)

"Bušiti zbog nafte? Mislite, bušiti zemlju da bismo došli do nafte!? Vi ste ludii!" (*radnici kojima je Edwin L. Drake pokušao predstavi svoj projekt naftnih bušotina, 1859.*)

"Atomska bomba nikad neće eksplodirati. To vam kažem kao stručnjak za eksplozive." (*admiral William Lehigh, komentirajući američki projekt atomske bombe.*)

"Zrakoplovi su zanimljive igračke, ali bez nekog vojnog značaja." (*Ferdinand Foss, francuski profesor strategije u Ecole Supérieure de Guerreu*)

"Veći zrakoplov je nemoguće napraviti." (*Boeingov inženjer nakon prvog leta Boeinga 247, dvomotornog zrakoplova za 10 ljudi*)

"Bolje da učiš za tajnicu ili da se udaš!" (*agencija za manekenke odbijajući Marilyn Monroe 1944.*)

"Trebao bi se vratiti vožnji kamiona." (*organizator koncerata otpuštajući Elvisa Presleyja 1954.*)

Koliko je čitanje bitno za čovjeka

Čitati znači ulagati u sebe

Razgovarale:

Ivana Ćosić i Nina Šimić, 1. a

Smatra se da je povijest knjige stara oko 7000 godina, a prve prave knjige pojavile su se na Istoku i tiskane su u rano vrijeme do 1500. godine. Prva tiskana knjiga u Europi je Gutenbergova Biblija (1455.), a prva tiskana knjiga u Hrvata je Misal po zakonu Rimskog dvora (1483.) te Brevijar po zakonu Rimskog dvora (1491.). Razlikujemo više vrsta knjiga kao što: enciklopedije, dnevници, atlas, rječnici, romani... U 21. stoljeću pojavile su se neke novine kao sto su e-knjiga i audioknjiga. E-knjiga se najčešće čita preko računala, a prvi put se spominje 1971. Prema istraživanjima, neke od najčitanijih knjiga su: *Dnevnik Anne Frank*, Anna Frank; *Misli i postani bogat*, Napoleon Hill, *Sumrak saga*, Stephanie Meyer, *Da Vincijev kod*, Dan Brown, *Gospodar prstenova*, J.R.R. Tolkien, *Harry Potter*, J.K. Rowling, ali jedna

od najčitanijih knjiga je Biblija.

Znamo da čitanje knjige može biti vrlo korisno. Čitanjem knjige postat ćemo komunikativniji, obrazovaniji, popunit ćemo svoj rječnik novim riječima. Međutim neki ljudi smatraju da je čitanje knjige oduzimanje vremena, a i učenici ponekad smatraju da zbog lektira ne stignu naučiti gradivo. Odlučili smo se za mišljenje upitati našu profesoricu hrvatskog jezika Antonelu Vlaho.

Zašto je dobro čitati?

Ne možemo čitati za drugoga niti trebamo čitati zbog drugih. Odvojiti vrijeme na dobru knjigu, poučnog ili zabavnog sadržaja, knjigu koje će vas opustiti, učiniti sretnima, znači ulagati u sebe. Dobit ćete znanje, spoznati nove stvari, otkriti nove svjetove, proširiti vidike, obogatiti vokabular, postat

ćete komunikativniji, obrazovaniji. Dovoljno je razloga zašto kazati DA čitanju.

Čitaju li Vaši učenici redovito?

Učenici su opterećeni opsežnim gradivom u školama te na školsku lektiru uglavnom reaguju kao na dodatnu obvezu. Kako bi izbjegli čitanje lektire, pojedinci se služe različitim metodama poput iščitavanja skraćenih verzija lektirnih djela ili prepisivanja „obrađenih“ djela koja može bilo tko i bilo kada objaviti na različitim portalima i web stranicama. To nije dobro. Učenici od toga nemaju ništa i lektira, kao sastavni dio predmeta Hrvatski jezik, gubi smisao.

Kako ih potaknuti na čitanje?

Kako profesoricu raduje me spoznaja da moji učenici vole čitati. Sretna sam kad osjetim kako su moji učenici pročitana lektirna djela shvatili i kako su im se ista svidjela. Primijetila sam kad učenicima pripremam kvalitetan uvod u lektirno djelo, izdvojim i izražajno im pročitam neki zanimljiv ulomak ili uvjerljivo prepričam neku zanimljivu situaciju iz djela te im probudim znatiželju, to uvijek urodi plodom. Moji učenici sami pitaju mogu li dobiti knjigu na čitanje, pohvale mi se kako su knjigu pročitali u jednom dahu, kako ih se dojmila, recimo, neka nesretna ljubav ili sretna sudbina glavnog junaka. Smatram kako profesori različitim metodama trebaju probuditi interes učenika za čitanjem.

Koja je, prema Vašem mišljenju, najzanimljivija vrsta knjiga?

Kao i u drugim interesnim sferama, ukusi su različiti. Netko će posegnuti za kriminalističkim romanom, nekoga interesiraju knjige SF sadržaja, drugi vole ljubavne priče. Osobno nemam žanr koji preferiram, volim sve podjednako.

Što poručujete svim čitateljima?

Ovdje se, prije svega, želim obratiti svojim učenicima. Ne dopustite da vam knjiga postane opterećenje. Čitajte knjige, bilo da je riječ o lektirnim naslovima ili knjigama koje se vama sviđaju. Čitanjem ulažete u sebe. Svaka pročitana knjiga vas dodatno izgrađuje, otvara vam vidike i nove pristupe svijetu koji vas okružuje. Knjige vas trebaju opuštati, upotpuniti vaše vrijeme, uliti pozitivnu energiju u vas. Uvjerite se u to da je knjiga vaš najbolji prijatelj. ■

Profesorica Antonela Vlaho s učenicama Ivanom Ćosić i Ninom Šimić

Svi znamo da je hrvatska književnost puna velikih i poznatih književnika koji su svojim slavnim djelima punim mašte i emocija krasili hrvatsku književnost i davali joj poseban sjaj. Neki su svoja djela pisali i objavljivali čak i do duboke starosti, dok neki nažalost nisu imali tu priliku jer im je život završio još u ranoj mladosti. Evo nekoliko poznatih hrvatskih pjesnika i pisaca koji su preminuli u kasnim dvadesetim i tridesetim godinama svojeg života:

Smrt ih uzela u cvijetu mladosti

Janko Polić Kamov (1886. - 1910.) - moderna u hrvatskoj književnosti

Jedan od najpoznatijih hrvatskih modernističkih pisaca, posebice poznat po opiranju tradicionalnim temama i izražajnim sredstvima i po lirskoj psovači u kojoj zapravo psuje sve ljudske gluposti i svijet općenito. Možda se čini da ovaj poznati hrvatski modernist mrzi sve na svijetu, no to nije istina. Kamov je obožavao inozemstvo i mnogo je putovao. Upravo se u inozemstvu, odnosno Španjolskoj (Barcelona), u nepunoj 24. godini i oprostio od svojeg kratkog života. Preminuo je 19. kolovoza 1910. u bolnici „Santa Crus“ (Sveti križ) i pokopan je na bezimenom groblju.

Vladimir Vidrić (1875. - 1909.) - moderna u hrvatskoj književnosti

Ovaj slavni hrvatski modernist posebice je poznat po tomu što je zapravo bio pjesnik-slikar. Ovaj naziv je dobio jer je „bacao“ stihove u jednu pjesmu baš kao što svi poznati slikari bacaju raznolike boje na platno i tako stvaraju umjetničko djelo vrijedno svake pohvale i divljenja. To se upravo moglo vidjeti i osjetiti čitanjem Vidrićevih pjesama. Preminuo je od pomračenja uma sa samo 34 godine.

Ante Kovačić (1854. - 1889.) - realizam u hrvatskoj književnosti

Najpoznatiji hrvatski realistički pisac i sljedbenik Ante Starčevića i njegove Stranke prava. Budući da je živio u jednoj jako siromašnoj i brojnoj obitelji, Kovačić je uvijek naporno radio, baveći se političkim i književnim radom. Njegov najpoznatiji roman *U registraturi* u svojim ulomcima sadrži autobiografske crte pa iz čitanja tog romana možemo lako naučiti o životu najpoznatijeg hrvatskog realista. Kao i svi poznati svjetski književnici, Kovačić je imao svoje životne nedaće zbog kojih je završio u duševnoj bolnici u Stenjevcu, gdje je nažalost 10. prosinca 1889. u svojoj 35. godini života i preminuo.

Fran Galović (1887. - 1914.) - moderna u hrvatskoj književnosti

Jedan od najpoznatije „modernističke trojice“ koji su pisali dijalektalnu poeziju (pjesme na kajkavskom i čakavskom narječju, a ostala dvojica bila su: Dragutin Domjanić i Vladimir Nazor). Njegova najpoznatija zbirka pjesama nosi naziv *Z mojih bregov*, u kojoj Galović pjeva o vječnoj žudnji za nečim koja je predstavljena u ljubavi za zavičajem i strahu od prolaznosti. Za vrijeme Drugog svjetskog rata mobiliziran je u austrougarsku vojsku, a pogiba u Srbiji 26. listopada 1914. kod mjesta pod nazivom Radenkovići u 27. godini svojeg života. Pokopan je 31. listopada 1914. na zagrebačkom groblju Mirogoj.

Ivan Kozarac (1885. - 1910.) - moderna u hrvatskoj književnosti

Jedan također jako poznati hrvatski modernist koji je poseban po tomu što je bio pravi umjetnik u srcu jer nije volio ići u školu i mrzio je disciplinu i sve ono što je morao učiti, a nije ga zanimalo. To se zapravo najbolje može vidjeti u glavnom liku njegova najpoznatijeg romana *Đuka Begović*. No ipak u posljednjim trenucima svojeg života zbog posla pisara svoje slobodno vrijeme provodio je čitajući i tako je primao samoobrazovanje. Preminuo je u 25. godini života od tuberkuloze.

Antun Branko Šimić (1898. - 1925.) - ekspresionizam u hrvatskoj književnosti

Najpoznatiji ekspresionistički pjesnik koji je također jako poznat i u ovoj današnjoj, odnosno suvremenoj književnosti. Šimić je bio u potpunosti posvećen književnosti i pisanju općenito, a to najbolje dokazuju njegove zbirke pjesama i časopisi. Njegova najpoznatija zbirka pjesama naziva se *Preobraženja*, u kojoj predstavlja značenje ekspresionizma: izražavanje unutarnjih doživljaja i osjećaja. Njegova najpoznatija zbirka također je i prva zbirka slobodnih stihova u hrvatskoj književnosti. Sa životom se pozdravio s nepunih 27 godina života od posljedica tuberkuloze.

DUŠA PJESNIKA

Kažeš, obišla si svijet
Upoznala sva njegova čudesa
Bila prisutna svugdje, glumila nebesa.
Hvališ se, sve si vidjela
Nijedna božja slika nije ti promakla.
Znaš, ne budiš u meni čežnju vjernika
Pitat ću te: "Jesi li vidjela dušu pjesnika?"
Zaviri duboko u umjetnikovu savjest,
Doživjet ćeš jedan potpuno novi svijet.
Vidjet ćeš sunce koje tamu širi
Bolna agonija iz njegovih zraka viri.
Cvijeće koje mirise otrovnog zelenila pušta
Na svoje žrtve nemilosrdno ga ispušta.
Rijeku od suza stvorenu
Što smrtnici ne vide njegovu dušu savršenu.
Stablo puno istrulih plodova
Svu ljepotu odnijelo je carstvo korova.
Razrušeni most nekada je jedno pretvarao u dvoje
Sada je prah srca koja više ne postoje.
Sasušena polja, nekadašnja središta zlata
Sada su domovina prašine i blata.
Brda muke, ropstva i patnje
Vode pravo u jamu obmane i pomutnje.
Praznu kolibu nekada ispunjenu radošću i utjehom
Sada popunjenu psovka i zlobnim smijehom.
Zdenac u kojem se tope sve divote,
Kroz vodu u ustima govore: "Zbogom živote!"
Ali pogledaj nebesa kako mu boje žubore
Nježnim, a i odvažnim glasom ti govore:
"Sunce će pravim svjetlom zasjati,
Cvijeće će predivne mirise u srcu stvarati
Stabla će prelijepe plodove rađati
Most će dva srca ujediniti
Polja će od zlata zablistati
Koliba će se starom radošću ponovno obogatiti,
Brda će prema slobodi put pokazivati
I stari zdenac sreću će početi spašavati."
Sada znaš kakva je duša pjesnika
Sada znaš kakva je duša pravog vjernika.

Ana Marić, 4. a

LJUBAVNA

Našoj ljubavi nema kraja,
Nas čudna ljubav spaja
Osjećam se slobodno uz tebe
Kao da imam cijeli svijet za sebe.

Bez ograničenja voljeti te mogu,
ponosno se gledati u tvom oku
Jer mi smo primjer ljubavi prave.

Mateja Miličević, 1. c

ŽALOSNO JE

Žalosno je pa me ne voliš
Žalosno je pa me mržiš
Žalosno je pa se ne podnosimo
Žalosno je pa nas mržnja vodi
Žalosno je pa dobar odnos nikako da se rodi
Žalosno je pa sam tužan
Žalosno je pa me ne vidiš
Žalosno je!

N. N.

ODLAZIŠ

Kroz maglu gledam kako odlaziš.
Ostavljaš crne tragove u bijelom snijegu.
Odnosiš nešto.
Ostao sam sâm.
Gol, gladan i žedan.
Prazan.
Odnosiš nešto.
Kaos u mojoj glavi.
Umjesto tvoga osmijeha
Slušam tišinu što odzvanja kao bučna
zvona.
Muklu tišinu!
Sivi, teški sumor pada na moju dušu i
Spava poput nevinog djeteta.
Odnosiš nešto.
Moje srce.

Jetimire Čočaj, 4. a

NOĆAS

Noćas me je draga ostavila
Samoga nasred grada
Da lutam ulicama beskrajnim
Tražeći sreću
Koju nikad naći neću
I dok se tmina na grad spušta
Mene nosi nada
Da će me Ljubav naći

N. N.

SMRT

Smrt trči za mnom, ali meni se ne žuri.
Hodam laganim koracima.
Hladna i nemilosrdna smrti
Poklanjam ti ovaj truli život!
Ove suhe ruke uprljane grijesima.
Hladno srce koje nikada nije bilo voljeno.
Gorke suze, teške i nesretne boli.
Neostvarene snove i čežnje
Zakopane na dnu mora gorčine.
Uzmi zadnje zrake najsjašnjeg svjetla
Iz mojih očiju
I ispunj ih tamom najcrnjega mraka.

Jetimire Čočaj, 4. a

SMRT II

Majko svih živih bića;
Polegni moje krhko tijelo u svoju utrobu zemlju.
Primi me u svoju beskonačnu ljepotu.
Dopusti lešinarima i crvima da se slave mojim tijelom.
Tek tako ću postati vječnost.
Udijeli mi makar mali dio sebe:
Spokoj, mir i slobodu.
Načini me jekom, kišom, putujućim oblacima
Koji plove po beskrajnom nebu.
Maglom koja se provlači kroz mokre iglice
Visokih borova.
Vodu i zemlju koje daju novi život.
Ja sam vječna ljepota prirode.

Jetimire Čočaj, 4. a

U ZORU

Zora dolazi, novo jutro stvara
Tamu u svijetlost pretvara.
Sretah je na ulicama grada
Oh, kako je bila veličanstvena i mlada.
Grad se borio s iluzijom vlastitih
osjećaja,
Ružičastih oblaka ili pak mračnih odaja.
Tišina je vladala na ulicama očaja
Samo se pjesma začula, melodija
slavuja.
Iza brda, boje se počele prikazivati
Njihova raznolikost i ljepota
I najsjašniju zvijezdu će prekriti.
Putovao je tako i upoznavao zoru
Pravo lice kada su zastori na prozoru.
Hodala sam putem po kojim laž gazi
Maska se nosi i na posljedice se ne
pazi.
Bilo je pusto, skoro i napušteno
Kada nema zla i obmane, tu je
zabranjeno.
Nijedna duša nije se ljepoti zore divila
Samo pijanac kojeg je moć vina
potpuno zarobila.
Lagani povjetarac zagrio je stabla,
A polja visibaba, iz dubokog sna su se
probudila.
Sve je tako lijepo, svježije i čisto
Kao djetehce koje je sa zrakom života
upoznato.
A onda je sunce izašlo
I svako čudo u njegovoj slici se vidjelo.
Opijena tom ljepotom stadoh mu se
ispovijedati
Svoje srce bez štita počeh mu
pokazivati.
To svjetlo istine i neiskvarenosti
U meni je uništilo sve slabosti.
Opet sam jaka, ustajem na noge
Osjećam moć i bogatstvo duge.
Cijeli svemir je sada u mojim rukama
Neću se više prepuštati lažnim
naukama.
Ponovno se rađam, govorim: "Zbogom
moro!"
I zahvaljujem tebi, moja predivna zoro.

Ana Marić, 4. a

JESI LI PRONAŠLA SEBE?

Više ti se ne nadam.

Ne očekujem da ćeš se ikada više vratiti,
proći kroz vrata koja nikada nisam ključao,
jer sam znao da ćeš ti doći.
Sjetim te se kako si ležala na starom,
otrcanom kauču i čitala modni časopis,
a ja bih sjedio pored tebe i dirao tvoju kosu satima.
Pronalazio sam veselje, spokoj u svakoj tvojoj
vlasi.

Kad pogledam sliku nasmijane žene, lijevo od
škripavih vrata,
vidim tebe kako isprazno zuriš u nju,
zadubljena u vlastite, daleke misli.
Sjećam se kako si ispred, napola slomljenog,
ogledala
nanosila crveni ruž, zanesena vlastitom ljepotom.
Kako si oblačila najdražu crnu haljinu,
u kojoj si izgledala otmjeno i elegantno,
tvoga lančića s privjeskom lastavice koji je
isticao tvoja mršava, glatka ramena.

U mojim ušima još odzvanja zvuk tvojih potpetica
po izlizanom parketu.
Cvijeće više ne miriše kao cvijeće.
Svaki list, latica i pupoljak upili su miris tebe.
Miris trule usamljenosti
Jutrom sam se budio i prvo što bih ugledao bilo je
tvoje umorno lice s dječjim snovima, maštanjima i
nekim sitnim nadama.

Često si potajno plakala i šminkom pokušavala
prekriti
podočnjake, ali i tugu sa svoga lica.
Tražila si utjehu u masi nepoznatih ljudi.
Heroja koji će te izbaviti iz mora očaja.
O čemu si razmišljala, zapitam se često,
jer si ispred one slike provodila previše vremena.
Jesi li zamišljala da si sretnija nego što si bila?
Jesi li uopće bila sretna?
Nema više zagorenog doručka
i kave bez šećera i tupe šutnje koja me probadala,
a tebe tjerala do ruba izdržljivosti.
Jedne večeri se nisi vratila, ni druge ni treće...
Nikada više.

Možda si pronašla svog heroja koji ti je ispunio sve
snove?

Možda si negdje živjela sama i trpjela svoju
usamljenost?

Jetimire Čočaj, 4. a

SAN

Noćas usnuo sam san, miran i blag
Sanjao sam da sam imao čarobni sag
I da sam letjeo preko svakoga grada
U kojem dobra duša vlada
Letjeo sam preko jezera i dubokih mora
Preko velikih planina i smrznutih gora
Ali najljepše čudo dogodi se u momentu tom
Kada se oči moje susretoše s prelijepom djevojkom
Tanka kao jablan, lijepa kao san
Njenim pogledom bijah očaran
U tom trenutku skočih sa saga
Shvativši koliko mi je draga
U tom trenutku probudi me dan
A ja shvatih da je sve to bio san

N. N.

NEKA BUDE ŽIVOST KNJIGO MOJA

Često pomislimo kako nema dalje,
zadnje su nam nade u vodu pale,
kako suze nikada neće prestati
teći
i suviše su sve utješne riječi.
Teško je osmijeh na lice vratiti,
još je teže ovaj život shvatiti.
I kad nas suze opeku kao vatra,
ne smijemo zatvoriti svoga srca
vrata,
osmijeh na licu uvijek mora sjati,
i kad je najteže i kad nas tuga prati.
Našim srcem sreća neka zauvijek
vlada,
a lijepa riječ neka nam bude naj-
veća snaga.

Marijana Dujmović, 2. c

VUK SAMOTNJAK

Kroz šumu tamnu luta sam
Tražeći ljubav i toplinu
Vuk Samotnjak
Čopor mu je leđa okrenuo
I ranjenoga ga u snijegu
teškom ostavio
Njemu nade nema
On luta vječno
U društvu Gospođe Samoće
Beskrajnim šumama
I gorko, gorko plače
Taj Vuk Samotnjak

N. N.

KAKO BIH HTIO

Kako bih htio da krila imam
Da poletim preko polja
Pa sve prema nebu da s pticama
oblake param
A onda bi se na zemlju spustio
I tebe bih poveo
Da mi društvo praviš
Da sa mnom sreću podijeliš
A na kraju dana
Kad bi Sunce spavati krenulo
Ja bih te poveo na najljepše
mjesto
Da s tobom gledam Mjesec
Kako nam se s neba smiješi

N. N.

KAD MENE NE BUDE

Kad mene ne bude
Nemoj pustiti ni suzu
Jer ja te volim bilo gdje bio
Ja možda uz tebe nisam
Al' znaj mislim na tebe
I ne zaboravljam te
Jer kada sam tužan
Kada sam sretan
Mislim na tebe

N. N.

Knjigo moja draža si mi od života
U tebi je satkana sva prava ljepota.
U tebi vidim sve prave vrijednosti
U tebi spoznajem sve životne radosti.
Ti me odgajaš, ti me hraniš,
Ti me ljubiš, ti me braniš.
Ti si kao ljubav vječna
Ti si kao riječ blagoslovljena.
Ti si moje sunce, svjetlost mi daješ,
Ti si moja savjest, za moje grijehe se kaješ.
Ti si moje stablo rasteš u meni sve više
Ti si moj pjesnik koji najljepše pjesme piše.
Ti si moja srodna duša, tebi sve povjeravam
U tebi samu sebe otkrivam.
U tvojim riječima ja se ponovno rađam
Zahvaljujući tebi ja život istinski shvaćam.
Ti čitaš moje osjećaje
Ti znaš što mi pravu snagu daje.
Moja duša od sreće leti
Samo kada se tvoje ljepote sjeti.
Vrjednija si od blaga, ljepša si od sjaja
S tobom ja ću doći do sretnog kraja.
S tobom mi vrijedi ovaj život živjeti
S tobom mi se vrijedi nadati.
S tobom mi vrijedi po zlatnim ulicama hodati
S tobom mi vrijedi ovaj čisti zrak udisati.
S tobom sam potpuno svoja,
O, knjigo moja!

Ana Marić, 4. a

MARIONETA

Kažeš ljubav.
Ma kakva ljubav, draga moja.
Kad položiš karte na stol osjetiš kako mu nije
predstavljala ni broja.
Mjeseci su prolazili, a do nje su lažni jezici dolazili.
Laž po laž
Sve se to otkrije na kraju
A kada kažeš da je voliš, laži se više ne ubrajaju.
Korak po korak, ljupka je djevojka ostala bez svega,
A jedina joj je mana bila što je voljela samo njega.
Marioneta je postala, duša joj je negdje zatočena
ostala.
Kao ratnik se borila kako bi luckastog muškarca
osvojila.
Osvojio je on nju,
Vladao je njome cijelo vrijeme,
Ona je imala teško breme koje ju je sputavalo u
svemu...
Međutim, snagu je povratila,
Sve laži skupo mu je naplatila.
Šah-mat,
Kraljica je pobijedila!
Davno su kazali, želiš li vladati, igray hladne glave.
Ostao je sam,
O, kako tužno.
Potrgani su konci,
Nastupila je sloboda.
Zadobila je poštovanje ženskoga roda,
On je sada muška marioneta, ona je zarobila njega.
Ne zamjeraj se ženama, skupo ćeš platiti,
Sve loše što si uradio, duplo ćeš vratiti!

Andrea Tole, 2. b

SPOMENAR Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru školske 2012./2013. godine

1. a

razrednica **Blanka Kolenda**

1. b

razrednik **Marinko Vrljić**

1. c

razrednica **Sanja Miletić**

2. a

razrednik **Robert Buhčić**

2. b

razrednica **Ines Skoko**

2. c

razrednica **Antonela Vlaho**

3. a

razrednica **Adrijana Bagarić**

Učenici s posebnim potrebama

razrednica **Darija Pavlović**

HRVATSKI JEZIK MI PRIČA

U knjigama starim što kupe prašinu,
 Očaj i tminu
 Začuo se glas tako prodoran i snažan,
 A opet veličanstven i važan.
 To je glas što probija sve zidove,
 Ruši sve mostove
 Smiruje sve nemire
 I povezuje sve svemire.
 To Hrvatski jezik svoj glas širi,
 Sve ratove miri
 I kao zrak, njegovu riječ posvuda piri.
 Hrvatski jezik mi priča, govori i zbori
 O čudu ovom što ga Kralj stvorio.
 Priča mi o zemlji, majci života
 Kako rađa svoju djecu koja su najveća divota.
 Priča mi o cvijeću, dekoru prirode
 Pogledu prema gore i mirisu slobode.
 Priča mi o suncu, gospodaru nebesa
 Rukama koje pružaju sjaj i dio spasa.
 Priča mi o nebesima, domu naših vrijednosti
 Gdje pauci trunu i leptiri se počnu rađati.
 Priča mi o moru, carstvu čistoće
 Duša mu se jada kada joj je dosta samoće.
 Priča mi o pahuljama - bijelim vilama
 Čija se ljepota nastani na tvoj kaput,
 A onda je vjetar otme, nađe novi put.
 Priča mi o vjetru; najvećem putniku
 Svega se nagledao, opet je zadržao snagu veliku.
 Priča mi o stablima - sinovima šume
 Njihovo bogatstvo je najljepše, tu nema glume.
 Priča mi o lišću - putnom partneru vjetra
 Možda je potlačeno, ali duša mu je jedra.
 Priča mi o sutonu i zori - umjetnicima prirode
 Roza boja daje snove, a bijela ih ostvaruje.
 Priča mi o zvijezdama - princezama noći
 Daju crnoj bijelo i pjesniku svakakve moći.
 Priča mi o mjesecu - čuvaru zvijezda
 Pokazuje put izmučenim strancima,
 Zaboravili su pravu sreću u svojim domovima.
 Priča mi o stijenama, okruženosti toj
 Neslomivo srce bez osjećaja kreće u boj.
 Priča mi o sreći, toj bezosjećajnoj zmiji
 Zavede, ošamari, a onda se samo smijulji.
 Priča mi o željama i snovima - darovima našim
 Pokreću nas, vode nas i čine nas boljim.
 Priča mi o ljubomori - lukavim očima trave
 Omalovažava nas, pljuje nas, zaboravljamo
 vrijednosti prave.
 Priča mi o bijesu - razaraču duše
 Ubija svu ljepotu, a srce boli sve više.
 Priča mi o ljubavi - kraljici našeg srca
 Odgaja nas, čisti nas, prava je svetica.
 Priča mi o tuzi - vjesnici jeseni
 Zagađuje dušu, pepeo se u nama pjeni.
 Priča mi također o ljudima,
 Njihovim djelima i čudima.
 Običnim lutkama u ogromnoj kućici
 Gdje se isprepliću blaženi i prokletnici.
 Počne pričati o smrti, a onda zastane
 Nježno me zgrabi za ruku i pričati počne:
 "Pogledaj ovu ljepotu, pogledaj ovu strast
 Koja radost, koja čast.
 Ni sami pjesnici, pisci
 I ostali umjetnici
 Što cijeli život svoj u stihove prepišu
 Nisu dostojni sjenke koja od tijela odvaja dušu.
 Znaš, pričao sam ti o mnogim blagima svijeta
 Ali nijedna nije kao ova, predivna i čista.
 Stvaraj, osvjetluj me, budi uvijek uz sebe
 Ispruži ruke, nasmiješi se kada dođe po tebe."

Ana Marić, 4. a

SMRTNI MARŠ

U gradu vlada tuga
 Na ulicama samo se vidi kolona crna
 Sve je tužno, sve tiho
 Još se ponegdje samo čuje buka
 Al' sve je zamuknulo
 Samo još tužna pjesma se čuje
 I tuga i plač
 Djeca uplakana gledaju majku u
 nevjerici
 A majka ih grli i tješi
 Polako u daljini nestaje
 Smrtni Marš

N. N.

U OVOME TRENUTKU

U ovome trenutku rastajemo se ja i ti
 Naši putevi se razilaze
 U beskrajni svemir
 Sada
 Samo stojim
 Nad sobom
 I
 Gledam
 Gledam kako mi se srce lomi
 Dok mi tiho iz života nestaješ
 Slika mi se pred očima mrači
 A tebe nema
 U ovome trenutku

N. N.

NEKADA MI JE ŽAO

Nekada mi je žao pa sam te volio
 Što sam za tobom gorio
 Nekada mi je žao pa sam se brinuo
 Da li me voliš ili ne
 Nekada mi je žao pa sam se borio
 Za tvoju naklonost vječno
 I radi svega toga mene boli srce
 Što sam takav pa patiti moram
 Ti odlaziš, a ja ostajem ovdje
 Ostaje mi samo uspomena tvoja
 Nekada mi je žao pa me mrziš
 Al' razlog imaš i s njim živiš
 Meni ostaje samo nada
 Još krhka i mlada
 Al' vrijeme prolazi
 Novi dan dolazi
 Al' meni je nekada žao

N. N.

DA JE SVIJET MENI STVORITI

Da je svijet meni stvoriti
 Od najljepšeg kamena stvorio bih ti dvorac
 Od najljepše vode napravio bih ti rijeku
 Da kroz nju tvoje suze najljepše teku
 Od najljepše tkanine napravio bih ti sag
 Da te uvijek podsjeti kako sam ti jako drag
 Kroz moj svijet dijete bi te vodilo
 Te gledalo s tobom kako se zlatno sunce rodilo
 Vodio bih te kroz najljepše bašte
 U kojima rastu plodovi snova i mašte
 Svuda bi sa mnom letjela tvoja silueta bijela
 Samo ako bi htjela, samo ako bi htjela.

N. N.

REČENICA

Kako je lijep taj dragulj tvoj
 Da nisam zarobljena bio bi i moj.
 Podsjeća me na rečenicu,
 Jednu davno zaboravljenu rečenicu
 Izgubljenu u sjećanju
 Baš kao ljudsko srce i razum u vječnom svađanju.
 Sklapam oči i putujem u ona vremena
 Kada moć glasića nije bila potlačena.
 Poput pjesme pjevale su se misli
 Nije bilo okrutnog biča da ih na ropstvo prisili.
 Bila sam spremna postati cvijet
 Prihvatiti ruku vjetra i zagrliti svijet
 Čini ljepote me obuzeše,
 Same riječi iz mene izadoše
 I na anđeoski papir me smjestiše.
 Svaka ta riječ bila je posebna:
 Imala je svoju dušu, boju i krila.
 Jedna je predstavljala svjetlo
 Lice bez šminke, bez odijela tijelo.
 Druga je predstavljala vodu
 Haljinu bez mrlja, čistu u svakom pogledu.
 Treća je predstavljala leptira
 Do neba raširena krila, svaku čaroliju dira.
 Četvrta je predstavljala vrata
 Toplinu zavode, ali ih hladni vjetar zalupi
 Poput objave rata.
 Peta predstavljala most između ruža i visibaba,
 To će biti veličanstvena berba.
 A tu su i riječi koje iz romantičarskih snova bude
 Vječnu tminu njihove moći nude.
 Uhvati i mene njihova snaga
 Očaj i bol prevedoše me preko praga.
 A one moje divne riječi pretvoriše se u prah
 Bezvrijednu prašinu, posljednji dah.
 Odletjele su u zagrljaj pred samu završnicu
 I udružile se u jednu rečenicu.
 Jednu veličanstvenu, oproštajnu,
 Već davno ugašenu rečenicu.

Ana Marić, 4. a

Mrijeti ti ćeš kada počneš sam u ideale svoje sumnjati!

Koji su danas pravi istinski i iskreni, a opet valjani ideali? Uistinu, skoro pa i ne postoje. Ljudski rod nije dostojan ostvariti te ideale jer je sam sebe doveo na rub propasti. Više nemamo za što živjeti, novac pokreće svijet, ništa osim toga nije bitno.

U svijetu vlada kaos, svijet je postao grotlo pakla, najveća noćna mora i horor. Svi mi malčice doprinosimo tome, svjesno, ali uz potrebu za preživljavanjem jer smo primorani. Poroci, licemjerje, pohlepa, dvoličnost, prežderavanje, ratovi, ubojstva koje je čovjek sam izumio, to je sve oko čega se danas vrti svijet. Ljudi vode ratove jer žele vlast, energiju, to je sve što vide, a uvijek žele još. Oni manje jaki žive od poroka, podređuju se novcu. Svakom zlu mora se suprotstaviti neko dobro. Ne postoji zlo bez dobra i obrnuto. Dakle, u tom paklu, koji mi nazivamo Zemlja, postoji šaka onih dostojanstvenih, svjesnih i savjesnih koji guraju i teže vječnom cilju. Vječni cilj znači učiniti svijet boljim, ljude pravednima i poštenima. Ne smijemo biti „maleni ispod zvijezda“, moramo se pokrenuti jer nikad ne znaš kada je kasno. Treba potaknuti ljude da barem malo suzbiju to zlo, da ga potisnu u kukavičku jamu. Ali u tome treba ustrajati jer naše najjače oružje može biti i najveća slabost. Ideali, koji su bili zapretani možda u samom djetinjstvu, slučajnom dodiru naše radoznalosti i zaigranosti.

Ta specifičnost i vjerodostojnost plemenitih ideala je ta da nije nužno materijalna potreba, da se ne služi svim nedopuštenim sredstvima da bi se stiglo do cilja, plemenitost da služi ne samo začetniku nego moguće što većem broju ljudi. Koliko god naši ideali bili veliki, ipak smo mi samo ljudi i podrška naših najbližih, ali isto tako i daljnjih, nam je svima bezuvjetno potrebna kako bismo u potpunosti ostvarili svoje plemenite ciljeve.

Dajana Jozić, 3. a

Narod bez jezika i nije narod

Svi ljudi na svijetu razlikuju se po nečemu što ih karakterizira i čini posebnima. Iako su različiti, imaju nešto zajedničko. Imaju nešto što ih veže i što im je isto, a to je njihov jezik. Jezik kojim pričamo i kojim se sporazumijevamo s drugim ljudima.

Jezik nije samo govorni organ ni način na koji komuniciramo s drugima, jezik je zapravo nešto posebno. Kada dođemo na svijet već imamo svoju nacionalnost koju nasljeđujemo od svojih predaka. Već imamo neke temelje koje nadograđujemo rastući. Dobivamo svoj identitet i postajemo osobe s čvrstim karakterom prema svojoj domovini i svome narodu. Jezik jednog naroda ima svoju povijest koja se razlikuje od drugih jezika. Kao što su ljudi različiti, tako su i jezici razliiti. Kao što svaki čovjek ima svoje osobine, svoje mane i vrline, tako i svaki jezik ima svoje karakteristike. Te karakteristike ga obilježavaju i zato nijedan jezik i narod nemaju ista obilježja i zato je svaki jezik jedinstven, kao i narod. Svoj jezik trebamo poštovati, ljubiti i njegovati kao i sve ostale jezike.

Ako želimo da naš jezik i kultura budu poštivani, trebamo i mi poštivati druge jezike. Kroz povijest je jezik često bio poljuljan. Svi su nametali svoj jezik i nitko nije poštivao druge jezike, što je i dovelo do mnogih ratova između različitih naroda. Svojom borbom, snažnom voljom i željom na našim prostorima Hrvati su zadržali svoj jezik.

Narod bez jezika i nije narod, on nam je nešto najvažnije što trebamo uvijek njegovati, kao i svoju kulturu i običaje. Jezik je naše najveće blago koje imamo i koje moramo uvijek čuvati.

Božana Marić, 1. c

Naš je, volimo ga!

Materinski jezik je prvi jezik koji naučimo. Govore ga naši roditelji, djedovi i bake. Započinjemo njegovo učenje od početka školovanja, a naše znanje i naša ljubav prema njemu rastu istovremeno.

Dio ljudi ponosit će se svojim jezikom, uživati u otkrivanju procesa njegova nastanka, veličati ga, dičiti se njime. Drugi će ga se, nažalost, stidjeti i nijekat će njegovu veličanstvenost. Ljubav prema materinskom jeziku je nešto što bi se trebalo usaditi u osobu u djetinjstvu kako bi se ta ljubav mogla na vrijeme početi razvijati. Odrasli, koji su ponosni na svoj jezik, često znaju pretjerati te nametnuti tu pretjeranu ljubav prema materinskom jeziku i svojoj djeci. To nije dobro. Nametanje nečega stvara averziju prema istome pa umjesto da jezik sve više vole, oni isti počinju mrziti, smatraju ga opterećenjem, obvezom. Ljubav prema materinskom jeziku se može naučiti, ali samo ako pojedinac to uistinu i želi. Svaki je jezik lijep na svoj način i ima svoje prednosti. Svi su jezici vrijedni poštovanja jer su prošli dug i mukotrpan put tijekom procesa nastanka. Kad pojedinac tvrdi kako voli svoj jezik, poštuje ga i raste s njim, onda mora pokazati visoku razinu poštovanja i prema ostalim jezicima. Jer, dičiti se jednim, a omalovažavati druge jezike je nepravедno.

Mnogu su jezici, a tako i naš hrvatski jezik, puni tuđica, riječi koje su se, stjecajem okolnosti, nekada uvukle u njih, a sada su toliko rasprostranjene da ih uopće ne prepoznamo u moru standardnih riječi. Možda će se jednoga dana iste iskorijeniti uz svesrdnu pomoć istinskih poštovatelja materinskog jezika koji su voljni dati doprinos jezičnom čistunstvu.

Marija Groznica, 4. a

Bez jezika nema ni naroda

Hrvati su se na ovim našim prostorima nastanili u sedmom stoljeću. Kao što su se kroz povijest borili za svoju zemlju, sad se bore za svoj hrvatski jezik. Bore se za kulturu, za baštinu i hrvatske običaje te za očuvanje i čistoću ljepote našeg jezika.

Naš jezik zapravo i nije samo sredstvo kojim se sporazumijevamo. Naš jezik je nešto mnogo dublje i značajnije. Naš jezik je naš identitet. On nam predstavlja neiscrpno bogatstvo te njime izražavamo najdublje i najljepše osjećaje. Koristeći taj jezik nas su naši roditelji, a njih njihovi preci, učili da uvijek izaberemo lijepu i pravu riječ u pravom trenutku. Hrvatska? Zar je to samo zemlja? Zar su mnogi pogibali u želji da se naša država i hrvatski jezik uzdigne, a sad se tako lakomisleno zanemaruje i rasipa? Ne! Vjerujem da nisu. Vjerujem da se hrvatska povijest, pa i jezik kao dio toga, sastoji od mnoštva životnih priča svakog Hrvata koji je bio, koji je sada i koji će doći. Hrvati, naučimo cijeniti ono što je naše, ono za što su se nažalost ljudi često puta morali žrtvovati. Za slobodu hrvatskog jezika. No sada sve više i više uzimamo riječi, običaje i kulture stranih jezika i naroda. Pitam se zašto? Kao da nam naš nije dovoljan. Izučavamo tuđe, a zaboravljamo svoje. Lijepo je poznavati strane jezike i običaje, ali to ne valja svojatati.

Lijepo je biti svoj na svome. Hrvatski jezik je po tome nešto veličanstveno. To je jezik svih Hrvata. Jezik moj, naš, jezik svih nas koji ga znamo cijeniti. Trebamo se uvijek boriti za svoj jezik kako bismo ga znali cijeniti, jer bez jezika nemamo svog identiteta!

Sara Crnjac, 1. b

Neizvjesnost vremena u kojemu živimo

I opet kroz tihi zov nebeskih prostranstava, pred sjetnim zjenicama naviru mi uzavrele slike, donose duh prošlosti i s njima ja se sjetim onih dječjih trenutaka za koje smo vjerovali da nam ih nitko i nikad neće, a i ne može uzeti. Onda vidim majku gdje, u svojoj vedrini, uz radosnu pjesmu cvijeće zalijeva. Njezin najljepši pogled duboko u srcu mi je zaključan, ni sama ne znam otkada, ali vjerojatno od onda kada sam je po prvi put pod sunčevim sjajem vidjela, od tada je urezana kao najsajnija zvijezda ili kao spomen na ono što ni potonula, neizvjesna vremena ne mogu sa sobom u neku drugu neprospavanu zemlju odnijeti. Danas moja majka i ja promatramo neke stare, nostalgijom obgrljene slike koje su svakim danom sve bljeđe i bljeđe. Sada smo također tu, na istome mjestu, ali sve je nekako maglovito drukčije...

Puno je snenih godina prošlo i sve mi se to sada čini nekako manjim začaranim svijetom. Danas gledamo u neke druge zvijezde, tragamo za novim putevima, sanjamo neke sasvim drukčije snove. Sve je više pitanja na koje sami moramo naći odgovore, sve je više izazova koje moramo svladati. A ipak, tužno mi je u mislima znati kako je već iza mene izbljedio jedan procvjetali dio moga života iz kojeg smo se svi nekako preselili u neki drugi, nadamo se, još cvjetniji i ljepši svijet...

I sada znam, neka druga djeca će doći, naši spomeni će nježno, a skamenjeno šutjeti pred njima, grobovi mnogih meni dragih prijatelja koje oni nisu poznavali pred njima će stajati bez imena i svoga potpisa kao spokojna, šutljiva, neizvjesna istina vječnoga života, a njihovi koraci postat će u vremenu samo mrlja crna u slova pretočena.

Ivana Kalfić, 2. a

Sreća nije izvan čovjeka nego u čovjeku

Sreća je u malim znacima pažnje, često ih ne vidimo jer težimo velikim stvarima, onima kojima nismo dorasli. Ne radujemo se malim uspjesima, nikad nam nije dosta, dugo se borimo za nešto što mislimo da se zove sreća i umor nas natjera da odustanemo onda kad nam to bude nadohvat ruke.

Tako dođe dio kada shvatimo da je sreća ono što možemo zagrliti s dvije ruke, onaj netko koji nam daje razlog za novo jutro, onaj u čijemu pogledu vidimo sebe, onaj tko je tu u bilo koje doba, onaj koji nas čuva bez obzira na sve. Osmijeh ne znači uvijek da smo sretni, nego da smo dovoljno jaki da se nasilu nasmiješimo životu i onda kada boli. Sreća se ne vidi, ona se osjeti. Kažu da se tužni smiju najljepše i nije uvijek sve onako kako izgleda. Svi smo mi glumci sreće, ne trebamo učiti tekstove za glavne uloge. Osmijeh zna prevariti, ali sreća je ono u nama oku nevidljivo.

Svaki novi udisaj dokaz je da imamo šansu uživati u svakoj sekundi koja je pred nama. Zaboraviti na ono materijalno jer to ostaje poslije nas. Gore ćemo ionako ponijeti samo ono što je u nama, a da to bude ljubav, mir i sreća samo ćemo se potruditi.

Ines Martinović, 3. a

Četiri godine koje vrijede više od zlata

Sjećam se tog veličanstvenog trenutka kao da je bilo jučer. Prisjećajući se tog trenutka uvijek se zapitam: 'Zar je već toliko prošlo?', 'Je li moguće da se već bliži kraj?' No da vas ne zamaram previše postavljanjem pitanja, ispričat ću vam jednu priču o tomu kako je jedna povučena djevojka koja je uvijek bila u sjeni postala leptirica koja ne prestaje širiti svoja šarena krila. Srednja turističko-ugostiteljska škola, škola koju ja zapravo slobodno mogu nazvati svojim domom, svojim mirnim utočištem, bila je moj spas i sloboda od zatvora svih strahova i nemira u čijim sam tamnim zidinama bila zatvorena već godinama kroz osnovnu školu. U ovoj veličanstvenoj školi ja sam se uzdizala i svoje darove pokazivala kroz mnoga druženja, razgovore, aktivna sudjelovanja u skoro svim sekcijama, a naročito u dramskoj, i naravno svojem zalaganju za najbolje rezultate. Budući da ja sve djelatnike i kolege gledam kao svoju drugu obitelj, onda za njih imam posebne riječi pohvale i zahvale.

Zahvaljujem sljedećim osobama: svojoj razrednici Dražani Dujmović što je trpjela sve moje dosadne priče i ponekad ispade. Znam da joj ovo nikada u ove četiri godine svojeg školovanja nisam rekla, stoga ću sada iskoristiti priliku: 'Drago mi je što ste mi bili razrednica i od srca vam zahvaljujem na svemu!'; pedagoginji Julineti na svim predivnim savjetima i riječima i na tomu što mi je bila poput druge majke; profesorici Sanji Miletić koja mi je svojim predavanjem i lekcijama podarila savršen govor i znanje engleskog jezika i ako me sudbina ikada odvede u Hollywood i ako se moje kolege ikada budu zapitale kako tako dobro govorim engleski, spomenut ću svakako vaše ime i možda vas čak i pozvati na snimanje, ako dragi Bog dopusti, svojeg budućeg filma; profesorici Blanki Kolenda koja mi je pokazala sve čari novinarstva i također davala neke upute o pravopisu; svim svojim kolegama i prijateljima zbog kojih sam se uvijek osjećala svojom; profesoru Zoranu Zekiću čija mi je mudrost jačala vjeru; spremačicama Milki i Mirjani zbog ugodnih razgovora i pronalazaka mojih izgubljenih stvari; profesoru Robertu Buhiću čija me pomoć pripremila za Gastro natjecanje na kojem sam uspjela ispuniti sva očekivanja; profesorici Bernardici Miličević zbog čijih sam pohvala i postala bolja učenica; profesorici Antoneli Vlaha koja mi je svojim toplim osmijehom i blagim riječima uvijek davala nadu za bolje sutra i dodatno pojačavala moju ljubav prema hrvatskom jeziku; i naravno najviše zahvaljujem svojem uzoru profesorici Moniki Filipović zbog čijih se predivnih lekcija i mudrih izreka u meni rodila ogromna ljubav prema hrvatskom jeziku i književnosti i koju sam svakog dana nastojala sve više i više zadiviti i učiniti je ponosnom.

Znate, moja najveća želja je uvijek bila da mi profesorica Monika kaže ovih pet riječi: 'Ana, ponosna sam na tebe!' No iako mi to nikada nije izravno rekla, njezine pohvale, osmijeh i predivne riječi su mi to i dokazivale. Prije nego što završim, voljela bih zahvaliti Srednjoj turističko-ugostiteljskoj školi što je od mene napravila bolju osobu spremnu za borbu protiv svih prepreka koje joj stanu na put u ostvarenju cilja. Iako odlazim, uvijek ću te nositi u srcu i obećavam ti da ću te jednoga dana ponovno posjetiti. Zato doviđenja i na svemu ti od srca hvala!

Ana Marić, 4. a

Američko Veleposlanstvo organiziralo natjecanje „Spelling Bee“

Održano natjecanje iz engleskog jezika

Sanja Miletić, prof.

Učenici prvih i drugih razreda svih mostarskih škola imali su priliku i ove godine pokazati svoja znanja u sricanju riječi engleskog jezika. Natjecanje ima prikladan naziv „Spelling Bee“.

„Spelling Bee“ testira umijeće učenika u sricanju (slovkanju) riječi na engleskom

Predstavnici naše škole

Zlatan Kohnić i Lora Cvitković

jeziku. Budući da engleski jezik ne slijedi pravilo doslovnog sricanju (slovkanja), kao što je to slučaj s našim hrvatskim jezikom, poznato je koliko riječi mogu biti teške za sricanje. Ovakva natjecanja u sricanju (slovkanju) održavaju se u školama širom svijeta kako bi se pomoglo učenicima u učenju jezika, u poboljšanju vještina sricanja (slovkanja) i obogaćivanju rječnika, ali i zato što su ova natjecanja zabavna za učenike i publiku. Regionalni pobjednici, njihovi roditelji i profesori otputovat će u Sarajevo na završno natjecanje.

Natjecanje je i ove godine održano u Američkom kutku u našem gradu budući da je organizator natjecanja američko Veleposlanstvo. Predstavnici naše škole Zlatan Kohnić, učenik 1. a, i Lora Cvitković, učenica 2. a, nisu ostvarili zapažen rezultat, no mi smo ponosni na njih, a pobjednik može biti samo jedan. U svakom slučaju bila je ovo još jedna prilika za lijepo i ugodno druženje. Čestitamo pobjedniku, kao i svim sudionicima. ■

Game of Thrones

Nina Marijanović, 2. a

Game of Thrones is the first novel in „A Song of Ice and Fire“, a serious high fantasy novels by American author George R. R. Martin. He created a true masterpiece. Based on his novels, David Benioff and D. B. Weiss created an American epic fantasy television series also titled Game of Thrones. Although television series became very popular, people are becoming more and more interested in book. The novel is following kings and queens, warriors and peasants, liars and lords and their fight for throne. In the novel Martin introduces the noble houses of Westeros, the Wall, and the Targaryen plot-line. The novel has lent its name to several spin-off works based on the series, such as several games. Each chapter concentrates on the third person limited point of view of a single character; the book presents the perspective of eight main characters. Shooting the first season was mostly in North Ireland. But more interesting fact is that the second season was shot in Dubrovnik. Dubrovnik and Fort Lovrijenac were used for scenes in King's Landing and the Red Keep, and the island of Lokrum, St. Dominic monastery and the Rector's Palace as well as the Dubac quarry for scenes in Qarth. The critical response to the two aired seasons of *Game of Thrones* has been very positive. Both seasons were listed on several yearly „best of“ lists published by U.S. media, such as the *Washington Post* (2011), *TIME* (2011 and 2012) and *The Hollywood Reporter* (2012). ■

Can you guess?

Boris Šunjić, 3. a

CLUES:

1.
When I am tall, I'm young
When I am small, I'm old
Light is with what I glow
Breath is my foe.
What am I?

2.
If you have it, you want
to share it
If you share it, it is gone.
What is it?

3.
It runs all around a field
but never moves.
What is it?

4.
As you get drier, it gets
wetter.
What is it?

5.
Thirty white horses on a
red hill,
First they champ,
Then they stamp,
Then they stand still.
What is it?

6.
From my brothers, I am
the youngest.
Who am I?

7.
You can see me, but I
can't see you.
I tell you things, but I
don't touch you.
You hold me, but I can't
feel you.
What am I?

8.
Beautiful, yet seldom
seen
So many colors, but
rarely green
Each stroke painted,
gently, with care
Find my ending if you
dare.
What am I?

9.
What instrument can
you hear, but can't see
or touch?
What am I?

10.
I run, but never walk
I have a mouth, but
never talk.
What am I?

Solutions:
1. Candle 2. Secret 3. Fence
4. Towel 5. Teeth 6. February
7. Book 8. Rainbow 9. Voice
10. River

Sanja Miletić, prof.

There is a proverb: Learn a new language and get a new soul. In our Secondary School for Tourism and Catering students have a chance to improve their English, Italian, French and German skills. To improve their English skills it would be useful to read one of the best English novels. In this text you will find out know why?

"Pride and Prejudice" one of the most beloved novels in the language was written by Jane Austen, a rural parson's daughter with no formal education. She also wrote "Mansfield Park", "Emma", "Sense and Sensibility", "Northanger Abbey" and "Persuasion".

There just isn't very much to know about Jane Austen. She grew up in a large and literate family; shared a bedroom with her sister her entire life; never went abroad, caused a scandal, sought to enter high society, corresponded with illustrious peers, got rich, went broke, or took a lover; and she died a spinster at the age of forty-one.

"Pride and Prejudice" discredits one of our most deeply held beliefs: the idea that emotions have an absolute validity.

"Pride and Prejudice"

- Jane Austen

Feelings are not right or wrong, we say; they just are. Or rather, feelings are always right, because they are - and we always have a right to them. It is a notion that was promulgated by the same feminism that helped to elevate Austen to her current eminence.

So why do we love the novel so much? Because, while Austen sacrifices Elizabeth's feelings, she lavishly indulges ours.

Austen's heroes usually aren't the wealthiest men around, or the handsomest. In many of her novels, there is something troubling about the way that things work out. But not in "Pride and Prejudice." Here she gives us everything we want: the wittiest lines, the silliest fools, the most lovable heroine, the handsomest estate. And a hero who is not only tall and good-looking, but the richest and most wellborn man in sight.

Darcy and Elizabeth, Elizabeth and Darcy: by now they're nearly mythological. Just as the Greeks did with Achilles or Medea, figures who spoke to them of something permanent about the human condition, characters to orient their moral compass by. They are archetypes of the way we want to be: clever but good, fallible and forgiven, glamorous, amorous, and very, very happy.

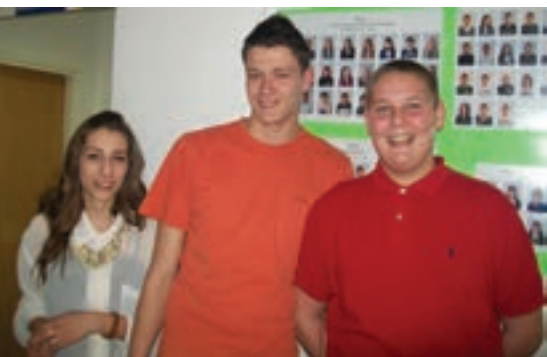
So, if you haven't read the book or watched a movie, you should do it! ■

U organizaciji UWC-a održano natjecanje iz debate

Učenici oduševljeni debatom

Ines Skoko, prof.

Natjecanje iz debate održano je 14. ožujka 2013. u Mostaru pod vodstvom UWC-a. Prvi dan je bilo kratko upoznavanje s članovima i s Karl Popper formatom. Učenici

Našu školu predstavljali su Marko Venutti, Lora Cvitković i Zoran Buntić.

koji su sudjelovali po prvi put su se susreli s takvim tipom debate i bili su oduševljeni. To su učenici 2. a Marko Venutti, Lora Cvitković i Zoran Buntić. Ostali sudionici bili su učenici naših mostarskih gimnazija. Naš debatni tim je dobivao razne teme koje su morali obraditi kao što je npr. pušenje ispred škole. Budući da su se po prvi put susreli s ovakvom vrstom natjecanja, nisu postigli neki zapaženiji rezultat. UWC je osvojio prvo mjesto a naš tim je pobijedio Gimnaziju Mostar. Naš tim je ovim natjecanjem otvorio vrata drugim generacijama naše škole u natjecanju iz debate, oni su bili ti koji su probili led i mi smo im zahvalni na tome. Svim budućim generacijama preporučujemo odlazak na debatno natjecanje i uvjereni smo da će se i oni vratiti sa smiješkom na licu... ■

On English

Miran Kohnić, 4. a

When the professor is coming,
I get a strange feeling in my gut
I quickly hide in my little hut
And then the silence comes
The chatter stops
And we all hope for nothing than tops
Teacher Sanja looks strictly and then
says: You have a task
I want you to right about Venetian
mask
Teacher Sanja opens a book
Takes a look
And opens number 12
Oh no it's me
Teacher Sanja asks me few things
The bell rings
I am saved, haven't known has or have
I learned modal verbs
While collected herbs
And so with a smile on the face,
teacher Sanja leaves the room
And our class goes wild: We go boom
So that is pretty much how it is

Tko to osvaja srca mladih ljudi diljem svijeta

Zaluđenost današnjih tinejdžera

Mateja Miličević, 1. c

Justin Bieber

Justin Bieber je meta 70% današnjih tinejdžera. Najveći razlog te zaljubljenosti je njegov anđeoski glas kojim je osvojio srca mnogih djevojaka, tekstovi pjesama koje sam piše, njegova biografija koja je ponajprije tužna i zanimljiva te njegov fizički izgled. Fanovi ili obožavatelji ovog 18-godišnjeg popularnog dečka nazivaju se Belieberi.

Prvi spot je snimio za pjesmu *One Time*. Justin ima također i dvije knjige *First Step to Forever* i *Just Getting Started*. Ima i jedan od najpoznatijih filmova današnjice *Never Say Never* također ima i dva parfema *Someday* i *Girlfriend*. Ima i akustični album

Believe koji je izašao 2013. Nastupom u Madison Square Gardenu karte su rasprodane za 22 minute. Imao je četiri cure: Shay, Caitlin Beadles, Jasmine Villegas, a četvrta i najpoznatija je Selena Gomez s kojom je bio dvije godine u vezi. Zbog *hejtovanja* Beliebera Justinin i Selena mnogo su puta prekidali. *Never say never* je film u kojem je opisan čitav Justinov život, a objavljen je 11. veljače 2011. U filmu se pojavljuju i druge poznate ličnosti kao Usher, Jaden Smith, Miley Cyrus... Svjetsku slavu stekao je preko internetskog portala YouTube gdje je postavljao svoje izvedbe nekih poznatih pjesama. Nakon što ga je slučajno otkrio njegov sadašnji menadžer Scooter Braun, Juss je potpisao ugovor s diskografskom kućom *Island Records* uz veliku pomoć glazbenika Ushera.

Pitali smo neke od učenika STUŠ-a što misle o Justinu zašto ga vole.

- Njega je lako zavoljeti, samo treba poslušati jednu njegovu pjesmu i zavoljet ćeš ga.. - Jednostavno ga volim. Zbog njegovog glasa, zbog njegovog izgleda, njegove biografije.. - Ne volim tipove poput Justina. Čini mi se da je umišljen i da ne zaslužuje toliku slavu. Jednostavno postoji hrpa boljih izvođača koju su sakriveni po kutovima jer ne mogu pristupiti sceni zbog njega.

One Direction

One Direction je britansko-irski glazbeni sastav koji čine: Niall Horan, Zayn Malik, Liam Payne, Harry Styles i Louis Tomlinson. Sastav je potpisao izdavački ugovor s izdavačkom kućom Simon Cowella (Sycos Records) nakon što su formirani i završili na trećem mjestu sedme sezone *X Factora*. Prvi singl grupe, *What Makes You Beautiful* izdan je u rujnu 2011. i plasirao se na vrh liste singlova u Ujedinjenom Kraljevstvu te u top 10 u drugim zemljama. Njihov debitanski album *Up All Night* je izdan u studenom 2011. i debitirao je na drugom mjestu liste albuma u Ujedinjenom Kraljevstvu, prodajući 138 681 kopija u prvom tjednu. 21. ožujka 2012. album je debitirao na vrhu američkog popisa albuma *Billboard* 200, prodajući 176.000 kopija u prvom tjednu i tako je One Direction postao prvi

britanski bend u povijesti na vrhu liste s debitanskim albumom. *What Makes You Beautiful* je osvojio nagradu za najbolji britanski singl na Brit nagradama 2012. koje su održane 21. veljače 2012., a 9. studenog je izašao njihov novi album *Take Me Home*. Istraživanje u UK-u je pokazalo da su većina Directionera djevojke. Na pitanja koja su im bila postavljena odgovarale su da ih vole zbog njihovih životnih priča, načina na koji su se probili na scenu, načina na koji izvedu svoje pjesme te njihova životnog stila.

Pjesma *What makes you beautiful* u godinu dana dosegla je 335 milijuna pregleda. Također je izašao crtani film o 1D-u gdje su predstavljeni kao superheroji. Crtić se zove *'The Adventurous Adventures of One Direction'*. Dečki iz benda Harry, Zayn, Niall, Liam i Louis su predstavljeni kao superheroji u stilu *Power Rangersa*. U crtiću su i menadžer benda Simon Cowell te pjevač Paul McCartney. Tinejdžeri su i dalje ljudi za ovim glazbenicima te i dalje prate svaki njihov korak. I sve zbog fizičkog izgleda, glasa i njihovih teških biografija. ■

Schulwitze

Im Unterricht, der Lehrer:

"Ich gehe, du gehst, er geht, sie geht, wir gehen..."

Fritz, kannst du mir sagen, was das bedeutet?

Fritz: Hmm, ich würde mal sagen, alle sind weg.

Ein Lehrer erwischt Fritz beim Schlafen im Unterricht.

Lehrer: "Ich glaube jetzt ist nicht der richtige Platz um zu schlafen."

Fritz: "Ach, das geht schon, wenn Sie ein bisschen leiser reden könnten..."

Fritz fragt seinen Lehrer:

"Kann jemand bestraft werden, der nichts getan hat?"

Da sagt der Lehrer, "nein". "Gut, ich habe meine Hausaufgaben nicht gemacht."

Der Lehrer fragt Fritz: "Die Kinder lernen fleißig. Was für ein Fall ist das?"

"Fritz antwortet: "Ein sehr seltener Fall, Herr Lehrer."

In der fremden Stadt:

"Wo ist denn hier das Postamt?"

"Direkt neben dem Bahnhof. Das weiß doch jeder Trottel!"

"Darum habe ich Sie ja auch gefragt!"

Ich besuche die dritte Klasse der Hotel- und Tourismusfachschule. Wir sind 81 Schüler/innen in der Klasse: 22 Mädchen und 9 Jungen. Wir kommen alle recht gut miteinander aus. Es gibt zwar manchmal ein paar Meinungsverschiedenheiten, aber wir werden dann nicht gleich handgreiflich.

Meine Schule heißt Mittlere Tourismus- und Gastgewerbeschule. Sie befindet sich in Mostar. Die genaue Adresse lautet: Stjepana Radica Str. 3. Die Schule wird von Herrn Petar Porvan geleitet. Seine professionelle Führung der Schule spielt eine zentrale Rolle für unsere schulische Effektivität. Mein Deutschlehrer heißt Jure Filipović. Er ist sehr bemüht und verständnisvoll, kann aber auch streng sein. Meine Klassenlehrerin heißt Džurina Bogaric. Sie unterrichtet Info und Mathe. Sie ist nett, dynamisch und sympathisch. Sie erklärt sehr gut. Ihre Stunden sind sehr interessant und nützlich. Auf der Schule gibt es etwa 30 Lehrer und ca. 300 Schüler, die in 10 Klassen verteilt sind. Im Allgemeinen sind unsere Lehrer/innen ganz okay, aber es gibt natürlich auch Ausnahmen. Die Schüler/innen meiner Schule nehmen an verschiedenen Schülerwettbewerben teil und gewonnen viele Preise. Im Jahr 2009 bekam meine Schule einen Sonderpreis als die beste Schule in Bosnien und Herzegowina. An der Schule werden drei Fremdsprachen gelernt. Es ist heutzutage sehr wichtig, viele Sprachen zu sprechen. Der berühmte deutsche Schriftsteller und Denker J.W. von Goethe sagte einmal: „Wer fremde Sprachen nicht kennt, weiß nichts von seiner eigenen.“

Verfasst von: Anja Geko 3a

Ein Mann im Reisebüro: "Ich suche für meine Frau einen Winterkurort in den Bergen. Haben Sie etwas hübsches mit Lawinengefahr?"

"Heinz, hast du eigentlich schon Urlaubspläne gemacht?"

"Nein wozu? Meine Frau bestimmt wohin wir fahren, mein Chef wann wir fahren und meine Bank wie lange wir fahren."

La scuola in Italia

Marija Žepić, David Antunović, 4. a

Scuola primaria

La scuola primaria, prima della riforma Moratti scuola elementare, è l'istituzione rappresentante l'istruzione primaria in Italia. In precedenza era divisa in due cicli, un biennio e un triennio, con un esame di finale per il completamento e l'accesso alle scuole di secondo grado. Con la riforma Moratti venne divisa in 3 cicli, un anno singolo e due bienni, e l'esame finale venne abolito. Durante la storia della scuola primaria si sono succeduti due moduli didattici: quello del maestro unico e quello del modulo didattico. Il maestro unico era in uso sino al 1990 per essere poi abolito aprendo una parentesi di alcuni anni prima di sperimentazione e quindi rimpiazzato con un gruppo di docenti (3 per due classi o 4 per tre classi), chiamato modulo didattico. Con la riforma Gelmini la figura del maestro unico viene riapprovata. Con il decreto legislativo n.59 del 2004 applicativo della legge Moratti, nasce una nuova figura: il docente tutor: una figura di orientamento, di consulenza, di tutorato per ciascuno studente, al fine di giungere ad un grado.

Istruzione secondaria - Primo grado

La scuola secondaria di primo grado, in precedenza scuola media inferiore, è l'istituzione che rappresenta il primo grado

dell'istruzione secondaria. Vi si accedeva fino al 2003 con la licenza primaria (attualmente abolita). Solo per l'inglese è stato stabilito un numero fisso di 99 ore annuali (3 ore alla settimana) e per la tecnologia 66 ore annuali (2 ore alla settimana). Le materie studiate sono (in media): Italiano (6 ore settimanali), Storia e Geografia (con Cittadinanza e Costituzione) (3 ore), approfondimento in discipline letterarie (1 ora), Matematica (4 ore), Scienze (2 ore), Tecnologia (2 ore), Lingua inglese (3 ore), Seconda lingua comunitaria (2 ore), Arte e Immagine (2 ore), Musica (2 ore), Scienze motorie e sportive (2 ore), Religione cattolica o attività alternativa (1 ora).

Secondo grado

La scuola secondaria di secondo grado, in precedenza scuola media superiore, rappresenta il secondo grado del ciclo di istruzione secondaria. Alla scuola secondaria

superiore si accede dopo il conseguimento della licenza di scuola media al termine della scuola secondaria di primo grado.

La scuola secondaria di secondo grado è divisa in tre tipologie di istituti: licei, istituti tecnici, istituti professionali.

Licei

Per liceo si intende una tipologia di scuola superiore di secondo grado il cui obiettivo è quello di formare lo studente in ambito accademico e di prepararlo alle università ed istituzioni di terzo grado, piuttosto che immetterlo direttamente nel lavoro.

Ogni liceo ha una durata di cinque anni, diviso in biennio e triennio. I sei licei previsti dalla Riforma Gelmini sono i seguenti:

- liceo artistico
- liceo classico
- liceo linguistico
- liceo musicale e coreutico
- liceo scientifico.

Istituto tecnico

L'Istituto tecnico è un tipo di scuola secondaria di secondo grado di stampo tecnico nell'ordinamento italiano. La tecnica, concepita come l'uso logico ed appropriato di strumenti per ottenere un risultato date delle premesse, è la caratteristica comune del percorso formativo di un istituto tecnico. L'istituto tecnico si differenziava inizialmente dall'istituto professionale sia per la durata legale del corso di studi di cinque anni, sia per la preparazione congiunta tra teoria e pratica che garantisce una base tale da consentire l'iscrizione all'università. Con la riforma Gelmini, verranno creati due macrosettori: quello economico e quello tecnologico. Ogni istituto è della durata quinquennale, con un biennio comune e introduttivo e un triennio in cui si affrontano le materie specialistiche date dall'indirizzo preso.

Istituto professionale

L'istituto professionale è un tipo di scuola secondaria di secondo grado che differisce dall'istituto tecnico per indirizzi e per la possibilità di conseguire una qualifica dopo il 3° anno successivamente, proseguendo gli studi fino al 5° anno, si consegue un diploma di maturità che dà accesso a tutte le università. A differenza dei licei e più degli istituti tecnici, offre una formazione meno generica e più specializzata. Con la riforma Gelmini, dall'anno scolastico 2010/2011 sono stati creati due macro-settori: uno per il settore dei servizi e uno per il settore dell'industria e dell'artigianato. ■

Kako uspješno učiti?

Antonija Kolakušić, 1. a

Prema uglednom znanstvenom časopisu SA (Scientific American) tjelovježba povećava sposobnosti mozga, među kojima planinarenje, organizaciju i multitasking.

Prehrana također igra važnu ulogu u njegovu funkcioniranju, kao i slušanje glazbe, igranje videoigara i meditacije

Svatko od nas je barem jednom okusio draži i muku noćnog učenja. Iako su se neki već specijalizirali za učenje gradiva u noćnim satima, većina za ovim rizičnim manevrom poseže samo kad nema drugog izbora. Bez obzira u koju skupinu spadate, postoji nekoliko sitnica koje je dobro znati ako se umjesto pune glave ne želite probuditi s otiskom knjige na obrazu i ukočenim leđima.

Priprema je ključ uspjeha

Čak i ako ste majstor improvizacije, morate se adekvatno pripremiti za noćno učenje. Pri tome se misli da je nemoguće učiti ako nemate potrebne knjige i ostala pomagala. Također, vrlo je bitno da osigurate sebi mir dok učite. Jako je teško učiti ako vam sestra ulazi u sobu da vas pita koju će kombinaciju odabrati za izlazak sutra ili ako vas vaša najbolja prijateljica zove da vam prepriča događaje od prošlog petka. Ako ste uspješni zadovoljiti ova dva na oči jednostavna uvjeta, možete nastaviti s učenjem.

Matematika loš izbor za noć

Ovaj predmet ćete teško spremati u zadnji trenutak, osim ako niste odličan matematičar. Na brzinu listanje udžbenika u potrazi za definicijom dok zadatak stoji napola riješen čeka u išaranoj bilježnici će vam zasigurno stisnuti grlo. Ma-

tematiku nemojte učiti u sitne sate jer vam tada nitko nema priskočiti u pomoć. Najbolje je ostaviti sve kako jest i otići na spavanje.

Napraviti plan i ne odustajati

Prije nego što krenete učiti, dobro je napraviti

plan kojeg ćete se držati. Podijelite učenje na faze koje će uključivati kraće periode odmora. Nakon nekoliko sati provedenih za knjigom vjerojatno ćete imati dojam da je vaš cilj nedostižan. No nipošto nemojte odustajati! Ukoliko se držite plana, imate velike šanse za uspjeh, no ako popustite pred navalom očaja, zasigurno ćete loše proći na testu.

San i umor najveći neprijatelji

Neće to biti spektakularno otkriće ako kažemo da je najveći neprijatelj učenja noću umor i napadi sna. No čak se i tome može donekle doskočiti. Većina ljudi se bori protiv sna kavom, no ona nije najbolje rješenje jer vam neće osigurati koncentraciju. Brzo ćete se početi osjećati kao zombi kojem slova samo lete ispred očiju, a u glavi ne ostaje ništa. Puno je bolje pojesti neko voće ili čokoladu. Ako vas uhvati napad sna, nije loše ni otići pod mlak tuš.

U pauzi odspavajte ili vježbajte

S obzirom da će vam se tijekom noći biti sve teže koncentrirati nije loše da svakih 40 minuta napravite pauzu od 10-15 minuta. Tijekom te pauze možete naviti alarm na 15 minuta i prilegnuti. Ili čak napraviti nekoliko vježbi da bi vam krv procirkulirala tijelom.

Kako bolje pamtit

Protivno ranijim uvjerenjima, čak i mozak odraslih ljudi i njegova moć mogu se povećati, pokazala su nova istraživanja. Naime, prema uglednom znanstvenom časopisu SA (Scientific American) tjelovježba povećava sposobnosti mozga, među kojima planinarenje, organizaciju i multitasking. Prehrana također igra važnu ulogu u njegovu funkcioniranju, kao i slušanje glazbe, igranje videoigara i meditacije. ■

Pripremila: Ivana Tokić, prof.

Broj 19 | svibanj 2013.

Čak 680 spornih utakmica

Tomislav Zlomislić, 2. c

Europski policijski ured (Europol) objavio je kako je otkrio čak 680 spornih nogometnih utakmica za koje se sumnja da su namještene. Europol je otkrio namještanje 380 utakmica u 15 europskih zemalja, a direktor Europolu Rob Wainwright je na konferenciji za novinare u Den Haagu objavio kako je otkriveno 425 korumpiranih sudaca, klupskih dužnosnika, nogometaša i kriminalaca. Kako su naglasili u Europskom policijskom uredu, istraga je trajala 18 mjeseci. Ovo je najveća istraga koja je vođena kad je u pitanju namještanje utakmica, naglasio je Wainwright. Među spornim utakmicama su i dvije u Ligi prvaka, a navodno se namještalo i u kvalifikacijama za EP i SP. Operacija namještanja utakmica vodila se iz Azije, iz Singapura, s čvrstim vezama razgranatim po cijelome svijetu. 380 utakmica namješteno je u Europi, a još 300 u Aziji, Africi, Srednjoj i Južnoj Americi. Do sada je uhićeno 50-ak ljudi osumnjičenih za sudjelovanje u namještanju utakmica u 15 europskih država. Navodno je uplaćeno oko 16 milijuna eura, a organizirani kriminalci zaradili su 8,5 milijuna eura.

"Istraga je u tijeku pa nam nije moguće otkriti koje su točno utakmice bile namještene, ali 380 ih je, dvije su iz Lige prvaka, a jedna od njih, odigrana u Engleskoj prije 3-4 godine, još je pod istragom", izjavio je direktor Europolu Wainwright. "Ovo je tužan dan za europski nogomet. Već neko vrijeme znamo da je organizirani kriminal aktivan u ilegalnoj ekonomiji i da utječe na društvo, ali ovo je prvi put da smo otkrili jasne dokaze da je organizirani kriminal prisutan u nogometu", dodao je Wainwright.

Njemačka je plodno tlo za namještanje utakmica, tamo je već 14 osoba iza rešetaka, a osuđeni su na 39 godina zatvora. Dobro premrežene su i Finska, Mađarska, Slovenija i Austrija. Najveći iznos uplaćen kao mito otkriven je u Austriji, a iznosio je 140 tisuća eura. ■

Kina ponovno domaćin

Svjetsko prvenstvo u badmintonu

Dario Čakarić, 2. c

Badminton je vrlo raširen vid rekreacije, pogodan i za igru u prirodi, bez mreže ili pravila, zbog čega se često od neupućenih ne doživljava kao ozbiljan sport, dok je to doista tehnički zahtjevan sport koji od natjecatelja uz vještinu traži i izdržljivost, snagu i brzinu.

BWF Svjetsko prvenstvo je turnir u organizaciji Badminton World Federationa (BWF, ranije poznat kao IBF) koji dovodi najbolje badminton igrače na svijetu. Turnir je započeo 1977. i održavao se svake tri godine do 1983. Međutim IBF se suočava s poteškoćama u domaćinstvu prva dva događaja kao Svjetska badminton federacija (koji se kasnije spojio s IBF-om u obliku jedne badminton federacije), zato domaćin organizira isti turnir godinu nakon nazvan IBF Svjetsko prvenstvo. Turnir je započeo 1985. i igrao se jednom u dvije godine do 2005. Godine 2006. BWF je promijenio način organiziranja turnira s ciljem da više igrača ima priliku postati svjetski prvak. Od tada se turnir igra svake godine. Međutim turnir se neće organizirati u

olimpijskim godinama, gdje se pobjednik olimpijskog naslova smatra i svjetskim prvakom. Igrači se natječu u pet kategorija: muški pojedinačno, ženske pojedinačno, muški u parovima, ženske u parovima i mješoviti parovi.

China Badminton Association je već bila domaćin ovakvom prestižnom događaju 1987. u Pekingu. Nakon 26 godina Kina opet u suradnji s Guangzhou badminton udrugom bit će domaćin svjetskog prvenstva koje će se održati u Guangzhou od 5. do 11. kolovoza 2013. Turnir će se održati u dvorani Tianhe Indoor gimnazije koja prima 10 000 ljudi. Na turniru će biti oko 400 najboljih svjetskih igrača koji predstavljaju pet kontinenata i natječu se za titulu svjetskog prvaka. ■

Razgovor s Marijom Vučić, rukometnom reprezentativkom BiH

Sav uloženi trud se isplatio

Razgovarao: Tomislav Zlomislić, 2. c

Marija Vučić, učenica 1. a, članica je kadet-ske rukometne reprezentacije Bosne i Hercegovine te aktivno sudjeluje u svim školskim sportskim natjecanjima. Nedavno je sudjelovala na kvalifikacijama u Slovačkoj, što je bio povod razgovora s njom.

Kada si se počela baviti rukometom?

Rukometom sam se počela baviti prije devet godina, tj. kada sam bila prvi razred.

Kakav ti je osjećaj bio kada su te pozvali u reprezentaciju?

To je ostvarenje sna i tada shvatiš da se sav uloženi trud isplatio.

Gdje si najdalje išla s klubom, odnosno reprezentacijom?

S klubom sam najdalje bila u Italiji, Mađarskoj i Crnoj Gori, a s reprezentacijom u Slovačkoj i Crnoj Gori.

Jesi li osvojila neku nagradu?

Da, s klubom imamo mnogo osvojenih medalja i pehara i priznanja za najbolju ekipu. Voljela bih izdvojiti da smo državni prvaci i u Italiji smo osvojili prvenstvo u seniorskoj kategoriji.

Vidiš li se u budućnosti u tome?

Naravno, ali na prvom mjestu je škola. Kada završim školu, vidjet ćemo kako i gdje dalje. ■

U rujnu **Europsko** prvenstvo u košarci

Kvalificirane momčadi:

Skupina A

1. Ukrajina	0 0 0 0 0 0 0 0
2. Velika Britanija	0 0 0 0 0 0 0 0
3. Francuska	0 0 0 0 0 0 0 0
4. Njemačka	0 0 0 0 0 0 0 0
5. Izrael	0 0 0 0 0 0 0 0
6. Belgija	0 0 0 0 0 0 0 0

Skupina B

1. Bosna i Hercegovina	0 0 0 0 0 0 0 0
2. Litva	0 0 0 0 0 0 0 0
3. Makedonija	0 0 0 0 0 0 0 0
4. Crna Gora	0 0 0 0 0 0 0 0
5. Srbija	0 0 0 0 0 0 0 0
6. Latvija	0 0 0 0 0 0 0 0

Skupina C

1. Poljska	0 0 0 0 0 0 0 0
2. Slovenija	0 0 0 0 0 0 0 0
3. Španjolska	0 0 0 0 0 0 0 0
4. Hrvatska	0 0 0 0 0 0 0 0
5. Češka	0 0 0 0 0 0 0 0
6. Gruzija	0 0 0 0 0 0 0 0

Skupina D

1. Finska	0 0 0 0 0 0 0 0
2. Grčka	0 0 0 0 0 0 0 0
3. Rusija	0 0 0 0 0 0 0 0
4. Italija	0 0 0 0 0 0 0 0
5. Švedska	0 0 0 0 0 0 0 0
6. Turska	0 0 0 0 0 0 0 0

pripremio: Krešimir Sesar, 2. c

Europsko prvenstvo u košarci - Slovenija 2013. je 38. izdanje europskog košarkaškog prvenstva koje se od 4. do 22. rujna 2013. održava u Sloveniji. Italija je odustala od kandidature, tako da su članovi FIBA-e u Münchenu potvrdili jedinog kandidata - Sloveniju. Također su na početku bili zainteresirani kandidati za prvenstvo Bosna i Hercegovina, Njemačka, Češka i Hrvatska, ali je 5. rujna 2010. FIBA potvrdila da su službeni kandidati Italija i Slovenija. ■

Uvijek pazite da unaprijed imate pripremljene sve sastojke i pri pripremanju pića ne skrivajte se od gosta, nego pića i garniture-dekoraciju pripremajte pred očima gostiju. Evo nekoliko uputa, objašnjenja i savjeta uz želje za mnogo lijepih sati vama kao budućim uspješnim barmenima

Pripremio: Vlado Jurić, stručni nastavnik

Bar kao ugostiteljska poslovna jedinica označava mjesto, odnosno prostor gdje se pružaju ugostiteljske usluge točenja alkoholnih, bezalkoholnih i miješanih pića, raznih toplih i hladnih napitaka, birane hrane te usluge zabave i razonode. Zajedničko obilježje skoro svih barova je veliki barski točionik, kao i visoke barske stolice (iako ima sjedećih garnitura raznih oblika i izvedbi).

Različite vrste barova

Povijest kaže da je bar nastao u Sjevernoj Americi u 17. stoljeću, a ime mu potječe od riječi barijera (grede, ograde) koja je dijelila goste od osoblja koje je radilo za barskim pultom. Prodavao se uglavnom duhan, pića i neke namirnice. Već tada se u Americi shvaćalo da se od prodaje pića može lijepo zaraditi (više već od prodaje hrane) i barovi se pojavljuju u mnogim hotelima. Razvojem turizma oko 1900. bar stiže u Europu. Promet u hotelima se naglo povećao zahvaljujući upravo postojanju barova u njima. Postoji više vrsta barova, a ime dobivaju po temeljnoj usluzi koju pružaju. Tako imamo: aperitiv bar, restoranski bar, caffè bar, snack bar, mliječni bar, grill bar, pub (pab) bar je najčešće pivnica u V. Britaniji, američki bar, plesni i disco bar, cabaret bar i mnogi drugi. Bar treba raspolagati različitim prostorijama i to: prostor gdje je smješten točionik s određenim brojem stolica i stolova, priručni skladišni prostor, garderobu za uposlenike, sanitarno-higijenske prostorije, prostor za ples, a ukoliko bar nudi i usluge hrane, treba imati

odvojen prostor za pripremu hrane. Svi ovi prostori trebaju biti opremljeni odgovarajućom kvalitetnom i lijepo dizajniranom opremom - inventarom, što je vrlo važno za kvalitetno i stručno obavljanje posla. Opremu bara sačinjava sljedeći inventar: barski točionik, barski namještaj (stolice, stolovi, fotelje, vitrine, police), ledomati, aparati za espresso kavu, stroj za pranje čaša, razni neophodni sitni inventar za točionikom kao ručni mješači - šejkeri (dvodijelni, trodijelni, bostonski - metal staklo), čaše za miješanje, turmix, barska sita, barske žlice, barski noževi, mjerice, vadičepi, otvarači, razni specijalni alati za oblikovanje voća i povrća za izradu dekoracija, prihvataljke za led, razna nabadala, slamke, tijesak za agrume, barski ribež, nož za cigare, barska kolica, razne vrste čaša, rublja, a osim toga vrlo važan je izbor pića.

Stručno osoblje u baru

Osim navedene opreme u baru je neophodno i stručno i kvalitetno barsko osoblje. Pri izboru osoblja pazi se da osoblje bude stručno, sposobno za samostalno obavljanje posla pred gostima, da dobro poznaje sva pića u baru, načine miješanja i tehniku rada kod pripreme barskih mješavina, načine posluživanja pića, da ima pošten i korektan odnos prema gostima (nikada s gostima ne pričati o vjeri, politici i poslovnom menadžmentu), krajnje korektan odnos prema vlasniku bara i suradnicima na poslu itd. Barmen mora znati slušati gosta, biti vrlo inteligentan, a posebno spretn. Često kažemo da nije teško raditi ovaj posao, mnogo je teže slušati gosta, ali postoji pravilo da sadržaj priče i razgovora s gostom ostaje tajna zauvijek. Kada se dolazi na posao, ostave se sve svoje brige i problemi i u žiži svakog barmena treba biti samo posao i gost. Danas u svijetu postoje mnoge škole za edukaciju i školovanje barmena i barista - stručnjaci za kavu. U baru konobar-barmen za točionikom priprema pića i sam poslužuje goste koji sjede za točionikom, a drugi konobari poslužuju goste koji sjede za stolovima. Radna odjeća i obuća osoblja treba biti besprijekorno čista i odgovarajuća (posebice obuća zbog dugog stajanja na nogama). Ono što je jako važno za nesmetano i kvalitetno obavljanje posla jesu kvalitetni i na vrijeme obavljani pripremni radovi (nabavka svih pića i namirnica, kao i potrebnog inventara).

U baru se od pića najčešće gostima nude i pripremaju razne barske mješavine - kokteli. Riječ **koktel**, kako kaže povijest, nastala je od engl. riječi COCK - pijetao i

Svijet u baru

riječi TAIL - rep negdje na Karibima oko 1800. godine. U Latinskoj Americi i Meksiku borbe pijetlova su bile omiljeni narodni „sport“ - bolje reći razonoda. Vlasnik pijetla koji je pobijedio u borbi smio je u susjednom baru naručiti piće i to što maštovitije i jače (najčešće je to bilo miješano piće od ruma, soka ananasa ili naranče jer je izbor pića bio jako skroman) i nazdraviti u čast pijetla pobjednika, tako da je to piće postalo simbol miješanih pića - koktela.

Kokteli - miješana pića

Kokteli-miješana pića su zapravo mješavine dvaju ili više različitih pića, s ili bez alkohola koja imaju svoje karakteristike. Niti jedno piće ne smije imati dominantan miris ni okus u tom novom piću, treba imati lijep izgled, boju, miris, lijepu, jestivu i odgovarajuću dekoraciju, treba biti lijepo rashlađeno, posluženo u odgovarajućoj čaši itd. To je vrlo težak i složen posao jer treba znati odabrati i složiti pića raznih karakteristike u novo piće koje će zadiviti gosta.

Miješana pića - koktele dijelimo na:

- kratke koktele (količine do 1 dl)
- duge koktele - longdrink (od 1 do 3 pa i 4 dl)
- mliječne mješavine - koktele
- bezalkoholne mješavine - koktele
- vruće barske mješavine
- aperitivne koktele - suhe i polusuhe (piju se prije jela)
- dižestivne koktele - poluslatke i slatke - after dinner cocktail (piju se nakon jela -uglavnom večere).

Prilikom miješanja pića moraju se poštivati i koristiti standardne mjere. Mjera za kratko piće je 5 cl (ponekad i 6 cl), ali tijekom pripreme i miješanja nastaje otopina leda i novonastalo piće je u količini oko 6-7 cl. Duga miješana pića - dugi kokteli također sadrže 5 cl raznih pića, ali se nakon izlivanja u čašu nadolijevaju raznim voćnim sokovima, gaziranim pićima, mineralnom ili soda vodom do količine 2, 3 ili 4 dl. Miješanje pića se može obaviti u ručnom mješaču - šejkeru, čaši za miješanje, električnom mješaču - turmixu, a ponekad i u čaši za posluživanje.

U baru postoje mnogobrojne vrste alkoholnih i bezalkoholnih pića, ali postoje ona koja su standardna - obvezna u svakom baru kao: Vodka, Gin, Vermut, Wisky, Rum, Cognac, razni voćni sirupi i likeri kao Grenadina sirup, Curacao bly, Apricot brandy, Triple sec, Cointreau, Batida de Coco itd. ■

Evo nekoliko omiljenih receptura koktela:

MARTINI DRY

- 4 cl gin dry (suhi džin)
 - 2 cl Vermouth dry (vermut suhi)
- Priprema u čaši za miješanje
Dekoracija - garnitura: maslina

CARUSO

- 2 cl gin
 - 2 cl likera od mente
 - 2 cl vermouth dry
- Priprema u šejkeru

MANHATTAN

- 4 cl whisky
 - 2 cl vermutha crvenog
 - 1 uštrcaj angostura bitera
- Priprema u čaši za miješanje
Koktel trešnja

BLUE LADY

- 4 cl Gin
 - 2 cl Curacao bly
 - 2 cl soka od limuna
- Priprema u šejkeru

GIN FIZZ

- 4 cl Gin
 - 3 cl soka od limuna
 - 2 cl šećera
- Doliti soda vodom
Garnitura: ploška limuna i slamka

PINA COLADA

- 4 cl Bacardi ruma
 - 3 cl Batida de Coco (sirup kokosa)
 - 2 cl slatkog vrhnja
- Doliti sokom od ananasa
Garnitura: ananas, koktel trešnja, slamka

Mjesta koja svakako vrijedi posjetiti

Najatraktivnije turističke destinacije svijeta

Pripremile: *Martina Čalić i Marijana Jurkić-Raič, 4. a*

Rio de Janeiro - *Siječanska rijeka* na portugalskom. Rio je poznat po prelijepim plažama kao što su Copacabana, Ipanema, prelijepom krajoliku, noćnom životu i karnevalu. Ipak, najpoznatija atrakcija i zaštitni znak grada je sigurno statua Isusa, kao i stadion Maracana, jedan od najvećih na svijetu. Rio također posjeduje i dvije najveće šume u urbanom području, Floresta da Pedra Branca i Floresta da Tijuca. Ovaj brazilski grad definitivno vrijedi posjetiti

Dubai - jedan od najpoznatijih gradova današnjice, u prošlosti nije bio ni nalik na ovo što je danas. Otkrićem nafte, drastično se krenuo razvijati. U početku su građevine bile nešto skromnije da bi se 1990-ih godina počeli graditi objekti koji bi se mogli nazvati svjetskim čudima. Jedan od takvih je hotel Burj Al Arab koji je službeno najveći i najviši hotel na svijetu i ujedno jedini hotel sa 7 zvjezdica. Napravljen je u obliku jedra na ribarskom brodiću. Ali ovaj grad ne krasi samo jedno svjetsko čudo, tu je još i poluotok u obliku palme, otok u obliku površine Zemlje, ogromni trgovački centri itd.

Verona - svima poznata po Shakespeareovoj drami Romeo i Julija, Verona je svakako na listi destinacija kada je romantično putovanje u pitanju. Na sjeveru Italije, bogata je elegantnim trgovima, crkva-ma, a među nezaobilaznim znamenitostima svakako su i Arena i Rimski teatar. Ono najromantičnije u Veroni svakako je Julijin balkon. Budući da je malo skriven od glavne ulice, koji strastveni poljubac pod njim sigurno će rasplamsati krv i doprinijeti užitku.

Pariz - grad ljubavi. Pariz je od 11. stoljeća popularna destinacija za trgovce, studente i religiozna hodočašća, ali turistička industrija na velikoj skali započela je tek pojavljivanjem željeznice u 19. stoljeću. Među prvim pariškim atrakcijama za široke mase bile su već spomenute svjetske izložbe za koje su izgrađeni mnogi pariški spomenici, posebice Eiffelov toranj 1889., koji su zajedno s uljepšanjima iz doba drugog carstva grad uvelike učinili atrakcijom kakva je poznata danas. Najcjenjeniji gradski muzej Louvre (jedan je od najvećih i najpoznatijih muzeja s mnogim umjetničkim djelima

Rio de Janeiro

Verona

Dubai

Pariz

Havaji

Acapulco

uključujući i Mona Lisu) posjećuje više od 8 milijuna ljudi godišnje, što ga čini najposjećenijim svjetskim umjetničkim muzejom. Još jedna od glavnih atrakcija gradske su crkve Notre-Dame i Bazilika koje svake godine primaju 12 i 8 milijuna posjetitelja. Eiffelov toranj, najpoznatiju parišku znamenitost, posjećuje prosječno 6 milijuna ljudi godišnje, a do danas ga je posjetilo ukupno 200 milijuna ljudi. Tu je još i Disneyland koji ugošćuje ne samo posjetitelje iz Pariza nego i cijele Europe.

Havaji - ovu najmlađu američku državu koju čini 137 otoka i otočića ljudi redovito stavljaju na popis zemalja koje treba posjetiti. Svi otoci su vulkanskog podrijetla. Havajska kultura se može upoznati kroz razne priredbe, a jedna od najpoznatijih je tzv. hula ples, plesna priredba prelijepih havajskih djevojaka u njihovim narodnim nošnjama. Ako se odlučite posjetiti Havaje, ne smijete propustiti: Waikiki plažu – grad s predivnim plažama dugim više od 3000 km; Palaču Lolani – službeni rezidenciju havajske monarhije izgrađenu 1882. godine, koja je bila dom kralja Kalakaua i kraljice Liliuokalani; Botanički vrt Foster – najstariji botanički vrt na Havajima koji posjeduje impresivnu zbirku tropskih stabala; Dijamantnu glavu – ime vulkana koji ima oblik tunine leđne peraje, kao i Kapiolani park – najstariji javni park na Havajima otvoren 1877.

Acapulco - jedan od najuzbudljivijih gradova u svijetu. Poznat je po svom eksplozivnom noćnom životu, predivnim plažama, neograničenim sportskim pogodnostima, prvoklasnim hotelima te ljepotom Acapulco obale koja oduzima dah. Ovdje ćete pronaći ogromne noćne klubove jer nakon što zađe sunce, legendarni noćni život Acapulca oživi. Bezbroj klubova, barova i diskoteka za sve glazbene ukuse i sve dobne skupine, od kojih se većina zatvara tek u zoru. Sigurno nećete imati ni vremena posjetiti ih sve. Ples u

Los Angeles

Barcelona

jednom od klubova izgrađenih na rubu stijene s nevjerojatnim pogledom na uvalu kroz pod od stakla je doista jedinstven doživljaj koji možete okusiti u Acapulcu. Kombinacija aktivnosti za mladu, ali i stariju populaciju čini Acapulco savršenim mjestom za odmor, iznimno bogatog sadržaja i mogućnosti, a ništa nije uzbudljivo kao jet-ski i vožnja punom brzinom preko Acapulco obale.

Los Angeles - poznat je kao jedan od najvažnijih svjetskih gospodarstvenih, kulturnih i zabavnih centara. U gradu se nalaze brojna sveučilišta, znanstvene institucije, kazališta i muzeji. Los Angeles je središte filmske i televizijske industrije koja je smještena u njegovu predgrađu Hollywoodu, a uz to je i važno središte glazbene scene, kao i industrije zrakoplova i svemirskih letjelica. Grad je osim toga dvaput bio domaćin Olimpijskih igara koje su se u njemu održavale 1932. i 1984.

Barcelona - poznata kao metropola modernizma. Grad u kojem je živio i radio arhitekt Antoni Gaudí. Osim djela arhitekta Gaudija, tu su još i drugi biseri katalonskog modernizma kao što je bolnica San Pau i Palača glazbe, arhitekata Luisa Dymeneka i Myntanepa. U Barceloni ima zabave za svaku životnu dob i svatko će pronaći ponešto za sebe. Svaki dan se možete sto puta prošetati La Ramblom, njihovom nadaleko poznatom šetnicom. Od zabavnoga promatranja životinja, odnosno kućnih ljubimaca koji se prodaju na gornjem dijelu La Ramble (ribice, vjeverice, kornjače, zečevi, hrčci, golubovi, papigice pa čak i fazani i kokoši), preko prekrasnoga mirisnog cvijeća koje se prodaje na njezinom srednjem dijelu, do terasa; od restorana i kafića, štandova s tiskovinama, slatkišima i suvenirima na njezinim nižim dijelovima te brojnim umjetnicima razasutim duž cijele ulice. Za ljubitelje shoppinga tu su i veliki trgovački centri Maremagnum, Barcelona Glories ili Diagonal Mar. ■

pripremila: Lora Cvitković, 2. a

Prvi mobilni uređaj izumljen prije 40-ak godina

Od cigle do smartphonea

Čak tri milijarde ljudi danas koristi mobitel, dok ga je prije 25 godina koristilo samo 300.000. Prvi poziv preko mobitela uspostavio je Motorolin istraživač Martin Cooper 3. travnja 1973. iz New Yorka. U usporedbi s današnjim mobitelima, prvi prijenosni mobilni uređaj *Motorola DynaTAC 8000X* imao je ogromne dimenzije, veliku težinu pa je dobilo nadimak "cigla". Baterija tog uređaja bila je dovoljna za samo 20 minuta korištenja, ali je pokrenulo slijed događaja koji su doveli do današnjih modernih pametnih telefona i svih čuda mobilne tehnologije.

Prvi mobitel sa slikovnim porukama (crno-bijelo) je bio Nokia 3210. Siemens SL45 bio je prvi mobitel s memorijskom karticom, a prvi mobitel s kamerom bio je Sony Ericsson T68i. Razvoj mobilnih telefona nije stao, naprotiv iz godine u godinu na tržište se izbacuju sve noviji uređaji s više funkcija. Danas je industrija mobitela iznimno napredovala pa su oni postali mala računala i ne služe samo za telefonske pozive, nego za snimanje, fotografiranje, slanje multimedijalnih sadržaja, surfanje Internetom, slušanje glazbe i imaju još niz drugih funkcija. Još u dalekoj 1994. godini tvrtka IBM proizvela je prvi pametni telefon na svijetu. Na tržište je izašao u oko 2 000 primjeraka po cijeni od 900 američkih dolara. Imao je princip zaslona na dodir. Preko njega se naravno moglo zvati, no i pisati e-maileve ili pak provjeravati kalendar. Bio je težak 500 grama i imao memoriju jednog MB. Godine 1997. Ericsson predstavlja svoj GS88 konceptni mobitel koji je prvi bio definiran kao *smartphone*. Uskoro pametni mobiteli postaju dio naše svakodnevnice pa tako deset godina kasnije, 2007., Apple predstavlja svoj prvi iPhone koji je bio jedan od prvih *smartphonea* koji su se u potpunosti kontrolirali *touchscreenom*. iPhone je prvi mobitel koji koristi *multi-touch* tehnologiju.

Kako bi ponio naziv "*smartphone*", telefon mora imati operacijski sustav. Vrsta operacijskog sustava ovisi o modelu, ali i o proizvođaču. Na primjer, iPhone koristi sustav zvan *iOS* koji je dizajnirao Apple, dok Microsoft koristi *Windows Mobile*, tj. *Windows Phone*, kako se po novome zove. Na tržištu postoji već mnoštvo kvalitetnih *smartphonea*, ali ono što primjerice *Androida* i *iOS-a* odvaja od ostatka društva jesu broj aplikacija koje su dostupne za pojedine OS-e. Danas korisnici od *smartphonea* očekuju personalizaciju, a to je upravo ono što aplikacije omogućuju. Svaki čovjek je jedinstven i ima jedinstvene potrebe te se

upravo zato danas mnogi ne odlučuju za izgled nego za operacijski sustav i pojedine aplikacije koje taj OS ima. Trenutačno najpopularniji i vodeći na tržištu *smartphonea* su iPhone 5 tvrtke Apple i Samsungov *Galaxy S4*.

Tvrtka Apple je za samo tri dana prodala pet miliona primjeraka novog modela pametnog telefona iPhone 5, koji se od 21. rujna prošle godine nalazi u radnjama devet zemalja svijeta. Tanji je od svog prethodnika (svega 7,6 milimetara), lakši, ima veći ekran (od četiri inča), brži procesor, usavršen softver i brže radi na mobilnim mrežama četvrte generacije. Prema specifikacijama novog *Galaxy S4* koje je objavio Samsung prije nešto više od mjesec dana može se primijetiti da je razlika između iPhonea 5 i *Galaxy S4* u veličini zaslona i rezoluciji koja je kod Samsunga dvostruko veća. *Galaxy S4* ima rezoluciju 1920 x 1080 dok iPhone 5 ima 1136 x 640. *Galaxy* posjeduje 2 GB RAM memorije i kameru od 13 MP dok iPhone 5 sadrži 1 GB RAM memorije i 8 MP kameru. Prema ovim brojkama više je nego jasno da iPhone zaostaje za *Galaxyem*. Veliki pomak se može primijetiti i od procesora u Samsungovom uređaju jer iPhone 5 ima A6 1,2 Ghz dual-core procesor, a *Galaxy S4* 1,9 Ghz Quad-core procesor. Uz masu od 130 grama, *Galaxy S4* je nešto lakši od svog prethodnika, kućište je dodatno stanjeno na 7,9 milimetara. *Galaxy S4* premijerno donosi mogućnost praćenja oka. Ako korisnik pomakne pogled s videosadržaja koji se prikazuje na ekranu, reprodukcija će privremeno stati, aktivirajući tzv. *Smart Pause* funkciju. Novi telefon donosi mogućnost simultanog prevođenja. S *Translator* je dizajniran kako bi pomogao turistima, prepoznaje govor koji potom može prevesti u neki od devet podržanih svjetskih jezika.

Samsungov telefon posjeduje dvije kamere. Glavna kamera može snimiti 100 fotografija u četiri sekunde, a uz sliku moguće je zabilježiti i zvuk. Zanimljiva je opcija elegantnoga uklanjanja osoba koje se ne uklapaju u kompoziciju fotografije. Mobilne uređaje koji se proizvode sada i mobilne uređaje koji su se proizvodili prije 40 godina je jednostavno nemoguće usporediti. Možda se nama čini da su *smartphonei* vrhunac tehnologije, ali isto tako su mislili i naši predci prije nekih 40-ak godina, kada je izumljen prvi mobilni uređaj. Smatra se da je *smartphone* samo početak naprednog razvoja tehnologije. Ali kao što smo rekli, od cigle se razvio *smartphone* pa ne sumnjamo da će za nekoliko godina biti izumljeno nešto mnogo bolje od *smartphona*. ■

Važnost raznolike prehrane

Hranu čine tvari koje čovjek unosi u organizam radi nadoknađivanja utrošene energije i izgradnje tijela. Hrana je jedan od činitelja o kojem ovisi čovjekov život, zdravlje i radna sposobnost. Neki ljudi imaju prirodne sposobnosti i zdravlje, a neki imaju nedostatke. Ima ih slabog živčanog sustava, slabih kostiju, loše probave, srčanih bolesnika itd. Neke bi se zdravstvene teškoće mogle uz lijekove polako ispravljati već od djetinjstva i odgovarajućom prehranom. Pri pravilnoj prehrani potrebna je zastupljenost, iskoristivost i međusobna uravnoteženost svih potrebnih hranjivih tvari (ugljikohidrata, bjelancevina, masti, vitamina, minerala i vode). Takva je prehrana preduvjet za optimalnu radnu učinkovitost, otpornost prema bolestima ili sposobnost oporavka. Važno je dobro usmjerenom i raznovrsnom prehranom postići da čovjekov organizam može podnositi razne napore i da često ne obolijeva. Nijedna vrsta hrane sama za sebe ne sadrži sve esencijalne tvari potrebne organizmu pa se naglašava važnost raznolike prehrane pri čemu se daju upute za prehranu:

Deset preporuka o prehrani i zdravlju

- Vodite računa o svojoj tjelesnoj težini.
- Svakodnevno se bavite tjelesnom aktivnošću.
- Jedite raznovrsne namirnice, slijedeći prehrambenu piramidu.
- Svakodnevno jedite proizvode od žitarica, posebice od punog zrna.
- Svakodnevno jedite voće i povrće.
- Birajte manje masnu hranu.
- Birajte manje zašćerenu hranu i pića.
- Manje solite hranu.
- Ako pijete alkoholna pića, budite umjereni.
- Pazite da hrana bude zdravstveno ispravna. ■

Biološke zanimljivosti

pripremila: **Kristina Džidić, 1. a**

- Slonovi su jedine životinje koje ne mogu skočiti.
- Polarni medvjedi su ljevoruki.
- Krokodili ne mogu isplaziti jezik.
- Leptir osjeća svojim nogama.
- Žohar može živjeti devet dana bez glave te na kraju umire od gladi.
- Morske zvijezde nemaju mozak.
- Komarci imaju 47 zuba.
- Jezik kameleona je dva puta duži od tijela.
- Noj ima veće oko od mozga.
- Konji spavaju stojeći te mogu provesti nekoliko mjeseci bez da legnu.

- Medvjedi se boje glazbe.
- Štakor može izdržati bez vode duže od deve.
- Morski psi se ne razbolijevaju jer su imuni na sve bolesti.
- Svinje se ne mogu znojiti.
- Šišmiši uvijek skreću lijevo kada izlaze iz pećine.
- Puževi mogu spavati tri godine.
- Ukupna masa svih mrava je veća nego masa ljudske populacije.
- Ne postoje dvije zebre s istim rasporedom pruga.
- Koze i hobotnice imaju trokutaste zjenice.
- Trobojne mačke su uvijek ženke.

- Psi imaju 17 kostiju u svakom uhu.
- Bikovi su daltonisti.
- Guska je prva prica pripitomljena od čovjeka.
- Zlatna ribica ima moć pamćenja u intervalu od 3 sekunde.
- Kravu je moguće voditi uz, ali ne i niz stepenice.
- Iguana može izdržati pod vodom 28 minuta.
- Crv ima pet srca.
- Hobotnica će početi jesti svoje krakove ako je zaista gladna.
- Hrtovi su najbrži psi, mogu trčati i do 70 km na sat.

Neobična zanimanja

Kad odrastem, želim biti...

pripremila: **Tanja Čavar, prof.**

Gost je kralj - nepisano je pravilo kojim se vode turistički djelatnici, a neki ga shvaćaju toliko doslovno da ga se drže do ekstrema. Poznato je već da se u luksuznim hotelima peglaju novine kako se gosti ne bi zamarali crnim prstima od tiska, a u nastavku možete pročitati još nekoliko neobičnih hotelskih zanimanja:

Glancač kovanica

Hotel Westin u San Franciscu od 1935. ima stalno zaposlenu osobu na radnom mjestu

glancača kovanog novca. Radno mjesto je otvoreno jer su prljave kovanice mazale bijele rukavice profinjenih dama. Iako se danas uglavnom plaća karticama, glavni glancač Rob Holsen tvrdi da i dalje ima pune ruke posla.

Zaštitar od padajućih kokosovih oraha

Godišnje oko 150 ljudi umire od posljedica pada kokosa na glavu. Stoga su hoteli u tropskim krajevima zaposlili čuvare koji turiste štite od neočekivane opasnosti iz vedra neba. Njihov zadatak je da kokos uberu prije nego što on padne sam od sebe.

Menadžer blata

Mike Rowe ima zadatak da skupi i pročisti vulkanski pepeo koji u okolici Wilkinsons Springsa u Kaliforniji ima jako puno. Pepelu dodaje vodu iz lokalnog mineralnog izvora i kanadski treset, a dobiva ljekovito blato zbog kojeg se to odmaralište ubraja među najbolje u SAD-u.

Mala sirena

Kockare i vatrene posjetitelje kasina u Las Vegasovom Silverton Casino Lodgeu zabavljaju lijepe sirene. U središnjoj prostoriji se, naime, nalazi ogroman akvarij u kojem među ribama plivaju i dvije sirene.

Grijač kreveta

Vjerovali ili ne, u londonskom hotelu Holiday Inn Kensington Forum postoji zaposlenik koji će za vas ugrijati vaš krevet. Ne, on to ne čini uz pomoć toplog pokrivača, nego osobno legne u krevet i zagrije ga za vas.

Tjerač golubova

Zar može postojati nešto gore nego kada u vaš luksuzni apartmanu s predivnom pogledom dolete naporni golubi i pokvare doživljaj? Indijski luksuzni hotel Rambagh Palace plaća dva zaposlenika koji cijeli dan tjeraju golubove. Naravno, bez da ih ozljeđe.

Čitač priča za laku noć

Kao djeca obožavali smo da nam roditelji prije spavanja pričaju priče za laku noć. Zbog čega bi se toga odrekli i u hotelu? Londonski hotel Andaz nudi uslugu pričanja priča. Postoji i dress code – naravno pidžama. ■

20 najboljih filmova svih vremena

priredio: **Miran Kohnić, 4. a**

U ovome broju donisimo listu 20 najboljih filmova svih vremena, koju je sastavila britanska web stranica Movie-Flix.

1. Kum (The Godfather)
2. Lice s ožiljkom (Scarface)
3. Mačka na vrućem limenome krovu (Cat On A Hot Tin Roof)
4. Casablanca
5. Patch Adams
6. Forrest Gump
7. Mostovi okruga Madison (Bridges Of Madison County)
8. Gospodar prstenova (Lord Of The Rings)
9. Spašavanje vojnika Ryana (Saving Private Ryan)
10. Terminator
11. Superman
12. Spiderman
13. Prljavi Harry (Dirty Harry)
14. Rocky
15. Rambo
16. Kill Bill
17. Umri muški (Die Hard)
18. Najduži dan (The Longest Day)
19. Troja (Troy)
20. 300

Moda kao sastavni dio života

Proljetni modni trendovi

**pripremile: Matea Zelenika,
Doris Filjak i Marija Vučić, 1. a**

Ljudi oduvijek žele nositi odjeću u kojoj bolje izgledaju. Tako možemo reći da moda odavno postoji. Ona se mijenja kroz stoljeća. U novije vrijeme najveći utjecaj na modu imaju ljudi iz svijeta filma i sporta. Početkom 20. stoljeća u modnim časopisima su se počele objavljivati fotografije modela, moda je postajala sve važnija. Razvojem kvalitete tiska i pojavom fotografija u boji modni časopisi postali su još popularniji i utjecajniji. Razvojem interneta pojavile su se i internetske stranice posvećene modi. Ali i u današnje vrijeme najveći utjecaj imaju modni časopisi.

Modni detalji i uzorci ovog proljeća

Prvi sunčani dani jednostavno prizivaju tople boje, a to su najviše narančasta i žuta boja. Unesi ih u svoju garderobu barem u ponekim detaljima. Žuta boja može razbuditi i osvježiti baš svaku kombinaciju. Ako ti previše svijetla put ne dopušta da je nosiš na majicama i haljinama, odaberi poneki žuti detalj – torbicu, patike ili baletanke. Narančasta boja posebice dobro pristaje tamnokosim djevojkama. Dobro ju je kombinirati s drugim toplim bojama poput ružičaste i žute. Ako mislite da će ovo proljeće proći bez šarenih majica, haljina, modnih detalja, gadno se varate. Kakvo bi to bile proljeće bez toga? Dosadno i prazno! Zato se svake godine vraćamo iznova cvjetnom uzorku. Ove je sezone novost crno-bijeli uzorak cvijeća – super izbor za sve cure koje ne vole previše šarenila. Trend ovog proljeća su majice s aplikacijama, posebno su hit printevi divljih mačaka. Najbolja su kombinacija s jeans hlačama. Malo hrabrije djevojke će izabrati pruge i točkice koje oduvijek postoje. Točkice su pravi retro hit, ali ih treba pametno nositi, malene točkice odgovaraju djevojkama sitne figure, dok su velike savršene za visoke cure. Da biste izgledali vitkije, treba izabrati svijetle točke na tamnoj pozadini,

a ne obrnuto. Nezaboravni detalj ovog proljeća su i lagani šalovi raznih boja i dezena. Šalovi su detalj koji djevojke ne bi trebali zapostaviti.

Sunčane naočale

Sunčani dani nas pozivaju da izaberemo nama odgovarajuće sunčane naočale. Crne naočale su vječna klasika, ali ovog proljeća možemo birati sve boje. Ako se ne možemo odlučiti za boju, tu su kombinacije različitih boja na okvirima i na držačima. Djevojke, izaberite stil koji vama najviše odgovara i uživajte u proljeću.

Kad je u pitanju šminka, svaka djevojka zna da je teško ukloniti šminku s očiju zbog iznimno osjetljivog područja koje okružuje naš organ vida. Međutim ako se ne uklone na ispravan način, ostatci šminke s vremenom mogu uzrokovati tamnjenje kože na tom osjetljivom području, kao i stvaranje bora. Prije nego što na lice nanesete pjenu za čišćenje, uklonite šminku uz pomoć nekoliko jednostavnih koraka:

Nanesite nekoliko kapljica mlijeka ili losiona za skidanje šminke na vatru. Kao alternativu možete isprobati maslinovo ulje ili vazelin, jer su jednako učinkoviti.

Prvo se posvetite jednom pa drugom oku. Zatvorite kapak pa na njega i trepavice nježno prislonite vatru natopljenu sredstvom za skidanje šminke. Vatru zadržite na kapku oko pola minute kako bi se šminka brže otopila. To će vam omogućiti lakše uklanjanje make-upa.

Nakon pola minute nježno predite vatrom preko očiju u smjeru prema dolje kako biste osigurali potpuno uklanjanje šminke.

Otvorite oči i očistite ostatke šminke ispod trepavica. ■

Osudili Muju na smrtnu kaznu, da ga spale na lomači. Pita ga policajac koja mu je zadnja želja, a Mujo će:
- Zovite vatrogasce!

Pita Mujo Hasu:

- Jel, Haso, 'oćeš doći kod mene igrati šah?

A Haso misli, misli i kaže:

- Može, zašto ne.

A Mujo će na to!

- E super, taman nam je falio još jedan konj.

Ide mali Mujo ulicom i sretne jednu gospođu pa je upita:

- Oprostite gospođo, gdje je ovdje javna kuća?

Gospođa mu opali šamarčinu i ode.

Ide tako on dalje, sretne policajca:

- Oprostite gospodine, gdje je ovdje javna kuća?

Policajac mu također opali šamarčinu i ode. Crvenih obraza Mujica se vrati kući i s vrata govori:

- Stari, i ti i tvoj kišobran, idi sam po njega!

Ulazi plavuša u prodavaonicu pa pita:

- Imate li naočale?

- Za sunce?

- Ma, jok, za mene!

Pričaju dvije plavuše. Kaže prva:
- Doktor mi je rekao da idućih par dana živim samo na jabukama.
Kaže druga:
- A što ako padneš?

Javi se Mujo u radijsku emisiju i voditelj mu kaže:

- Recite nam svoje ime.

- Ja bih ostao anonimn.

- Pa zašto?

- Pa da ne bude poslije Mujo rek'o ovo, Mujo rek'o ono...

Kako potopiti podmornicu punu plavuša?

- Pokušaj na vrata.

Otišao Mujo u Francusku, ulazi u prodavnicu i pita prodavačicu:

- "Do you speak english?"

Kaže žena: "Yes, yes!"

A Mujo će: "MARLBORO LIGHT!"

Kaže nastavnik Perici:

- "Perice! Pa ne možeš spavati na satu!"

Perica:

- "Ma mogao bih, samo da ne govoriš tako glasno."

Stoje dvije plavuše na autobusnom kolodvoru i jedna pita vozača:

- Mogu li ovim autobusom do Sarajeva?

- Nažalost, ne možete.

A druga će:

- A ja?

Ide plavuša u trgovinu kupit televizor. Prodavač joj kaže:

- Žao mi je gospođice, ali ne prodajemo plavušama.

Ona se naljuti i ode kući. Sutradan oboji kosu u smeđe i odluči opet probati. Uđe u dućan i pita prodavača za televizor, na što će on opet:

- Ne prodajemo plavušama.

- Pa dobro, kako ste znali da sam plavuša?

- Zato što mi prodajemo mikrovalne pećnice.

- "Kako je bilo u školi Jurice?"

- "Napeto mama!"

- "Što to pričaš sine?! Kako napeto?"

- "Tako, spasio sam učitelja!"

- "Ma nemoj mi reći, junače moj! Pa kako?"

- "Lijepo! Zamisli, netko mu je na stolicu stavio čavao!?"

- "I ti ga na to lijepo upozorio!"

- "Ma ne, mama. U posljednji sam mu tren izmako stolicu!"

Mali Ivica:

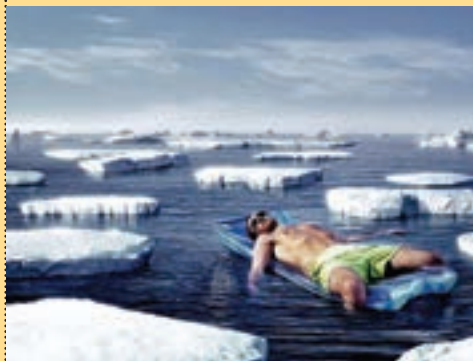
- Mama, danas sam samo ja u cijelom razredu znao odgovoriti na jedno pitanje.

Mama:

- Bravo, sine, a koje je to pitanje bilo?

Ivica:

- Tko je slomio prozor?

stuškova križaljka

Stjepan Galić, prof.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2				@								@			
3		@							@		@			@	
4			@			@		@		@					
5									@						
6			@			@					@				
7				@						@				@	
8			@				@					@			
9				@						@				@	
10			@					@			@				
11				@			@		@					@	
12					@							@			
13			@			@		@			@		@		@
14				@			@		@		@			@	
15	@						@			@					
16						@			@						
17															

VODORAVNO: 1) Srednjoškolski list koji izlazi već 15 godina 2) Prva žena na svijetu @ najzad @ skup pjevača 3) Okruglo slovo @ sisavac s Korzike,, predak domaće ovce @ pokazna zamjenica @ oznaka stare jedinice gaus 4) Inicijali ravnatelja naše škole @ teritorijalna obrana @ simbol za sumpor @ 24. slovo hrv. abecede @ vrsta plesa 5) Žuboriti @ osnovni proizvod patogenih mikroorganizama 6) Večernji list (skr.) @ kilometar @ plin karakteristična, ugodna mirisa @ djelo, čin (mn.) 7) Orijaš @ napišite: akliis @ jednoznačenast broj @ predzadnje slovo hrv. abecede 8) Kemijski simbol za astatin @ čestica koja pokazuje ili upućuje na ono što je malo dalje @ dalmatinski: tata @ pokazna zamjenica 9) Naprijed i Kamensko (skr.) bakrena posuda poput vrča, za vodu i kavu (tur.) @ savez socijaldemokrata @ treće slovo hrv. abecede 10) Ivan Kordić @ nalog, naredba, odluka @ osobni dohodak @ ovalni 11) Osnovna jedinica računanja vremena @ oznaka za aluminij @ oznaka za Njemačku @ dalmatinsko muško ime @ oznaka za jod 12) Ime književnika Kovačića @ vječan @ Zeusova, Posejdonova, Hadova i dr. bogova – majka, mistična svemajka, božica prirode 13) Tanja Torbarina @ rijeka u Italiji @ oznaka za tonu @ Lana Marić @ oznaka za sjever @ Portugal 14) Italija @ jedan suglasnik @ oznaka za doktor @ veznik prvo slovo abecede @ Petar Kordić @ oznaka za sekundu 15) Žitka tekućina ili polutekuća emulzija za njegu kože @ Robet Anić @ slijep 16) Na onakav način @ potvrdna riječ @ ime tajnice naše škole (Vukoja) 17) Manifestacija Večernjeg lista za izbor osobe godine.

USPRAVNO: 1) Jedan od razloga za isključenje iz škole @ općinsko vijeće 2) Onomateja psećeg laveža @ čovjek koji se bavi politikom radi ostvarivanja svojih prizemnih interesa @ boja za kosu (mn.) 3) Usamljen @ oznaka za metar @ 28. slovo abecede @ telegraf-telefon @ ogovaranje 4) Oznaka za metar @ ušće @ jedan samoglasnik @ 5. samoglasnik @ Europsko prvenstvo @ europska komisija elektroprivrede 5) Jedan od predmeta u našoj školi @ vrijeme između dvaju nastavnih sati 6) Zavist @ prvi samoglasnik @ kemijski element @ egipatski bog sunca Amon @ dvadeseto slovo abecede 7) Isusov učenik kojemu je on povjerio širenje svoga nauka @ radna zajednica @ Renata Topić @ potvrdna riječ 8) Nadzorni odbor Napretka @ napustiti prostoriju, stranku @ Dijana Ančić @ država u jugozapadnoj Aziji 9) Ivan Kraljević @ jedan suglasnik @ japanski grad @ Jutarnji list @ Austrija @ jedan samoglasnik 10) Osvježavajuće piće @ Tina Nović @ peto slovo abecede @ jedan književni rod @ mješovito vijeće 11) Tadija Nikić @ poslovni odbor @ Tvornica automobila Sarajevo @ osobna zamjenica @ Čiro Ivo Perić 12) prijedlog za izricanje mjesta radnje @ jedno zanimanje metalaca @ osvježavajući napitak @ lijeve 13) Najviši školski organ @ vapno 14) Kruno Odak @ najveća živuća životinja, živi u moru @ zubnousnjeni glas iz skupine približnika @ oznaka za litra @ književno djelo u stihovima, s više pjevanja @ zmaj (tur.) 15) Ustrojstvo, ustanova, udruga, društvo @ sudionik u svatovima.

SREDNJA TURISTIČKO-UGOSTITELJSKA ŠKOLA
U MOSTARU

U povodu 15. svibnja, Dana škole i njezina 59. rođendana,

u p u ć u j e m o

Zahvalnicu

*kao pismenu izjavu duboke zahvalnosti svim našim dragima suradnicima,
poslovnim prijateljima i sponzorima:*

Gospoda:

Jure Miličević, stručni profesor
Blago Krešić, stručni profesor
Marica Bukvić, prof.
Slavo Bago, prof.
Vlado Leko, Soling
Miro Leko, OBI
Tomislav Raguž
Ivan Džidić
dr. Ivica Zadro
Ivica Vasilj
Josip Katić
Ivo Džeba
Tomislav Kraljević
Vinarija Crnjac-Zadro
Vinarija Čitluk

Dijana Gupta
Ministarstvo prosvjete HNŽ-a
Sportski savez grada Mostara
Federalno ministarstvo prosvjete
Fram-Ziral Mostar
Andrija Kikaš
Hotel Ero
Studentski dom Mostar
Hotel Bevanda
Hotel Zenit, Neum
Turistička zajednica HNŽ-a
Franjo Primorac, akademski slikar
Radiotelevizija Oscar C
Grad Mostar

Svoju zahvalnost kao uzdarje izražavamo mišlju:
Poslije ovoga života ne ostaje ono što smo sakupili, nego ono što smo dali!

RAVNATELJ, NASTAVNIČKO VIJEĆE,
ŠKOLSKI ODBOR, DJELATNICI I UČENICI
Srednje turističko-ugostiteljske škole u Mostaru

Ana **Živkušić**

Anđel **Krsić**

Anđelko **Pandža**

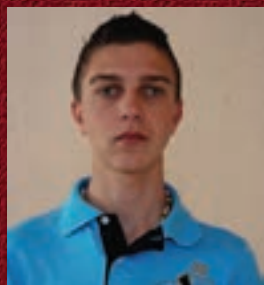
Branko **Bagavac**

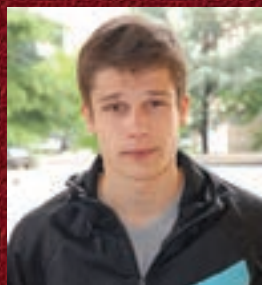
Daniel **Batlak**

Dragan **Kordić**

Dražen **Bokšić**

Filip **Vorkapić**

Frano **Vukoja**

Helena **Kovač**

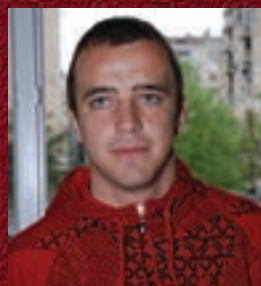
Ivan **Čorić**

Ivan **Dankić**

Ivan **Galić**

Ivan **Stojanović**

Ivan **Zlomislić**

Josip **Miličević**

Karla **Ravlić**

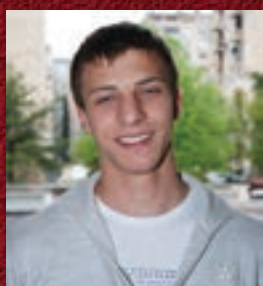
Kristina **Čingel**

Marineo **Mihić**

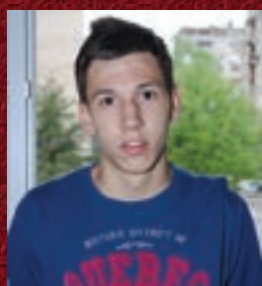
Mate **Čorić**

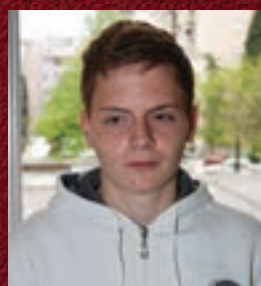
Nikica **Marić**

Nikola **Aralo**

Nikola **Čerkez**

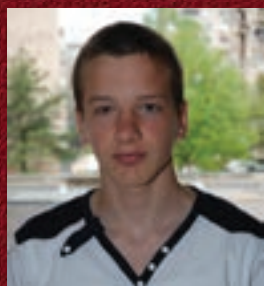
Robert **Cvitanović**

Sandro **Dugandžić**

Stefan **Pejdo**

Tihomir **Andačić**

Željka **Kožul**

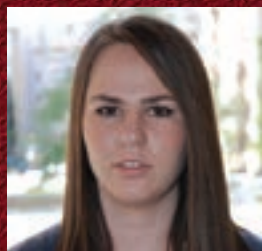
razrednik **Vlado Jurić**

4. a **HOTELIJERSKO-TURISTIČKI TEHNIČARI**

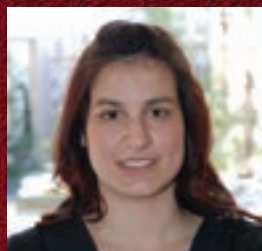
generacija 2012./2013.

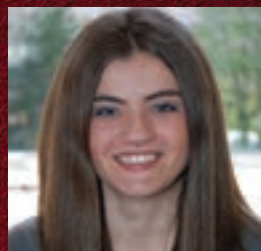
Ana **Bošnjak**

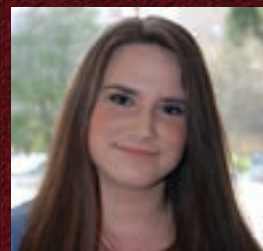
Ana **Lovrić**

Ana **Marić**

Andrea **Džidić**

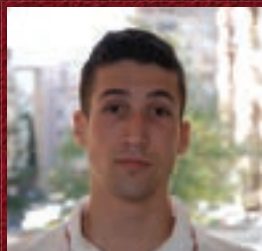
Anita **Golemac**

Antonio **Marić**

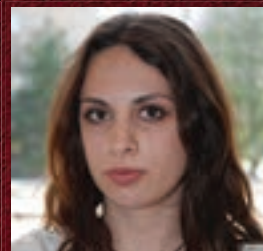
David **Antunović**

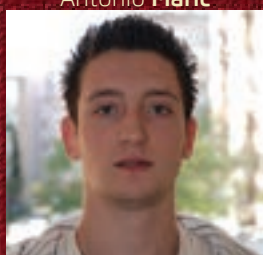
Dominik **Karačić**

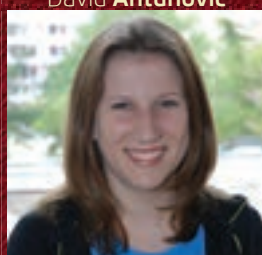
Doris **Škutor**

Emanuela **Vidačak**

Filip **Martić**

Ivana **Šuman**

Jetmire **Čočaj**

Katarina **Martić**

Katarina **Raič**

Kristina **Glavina**

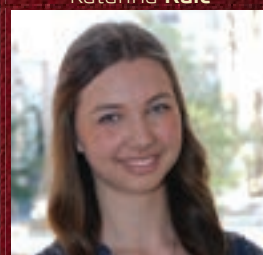
Kristina **Prskalo**

Lea **Ravlić**

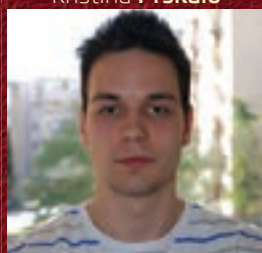
Maria **Groznica**

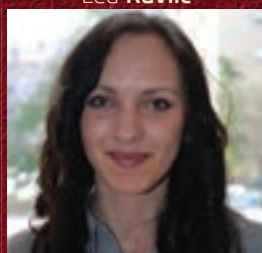
Marija **Žepić**

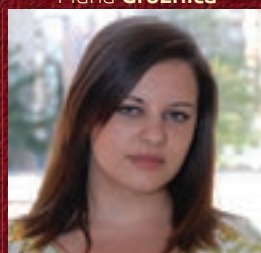
Marijana **Jurkić-Raič**

Mario **Petrić**

Martina **Čalić**

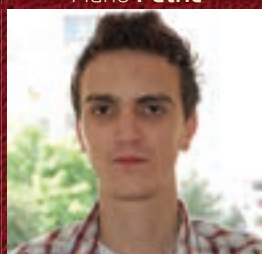
Martina **Sosa**

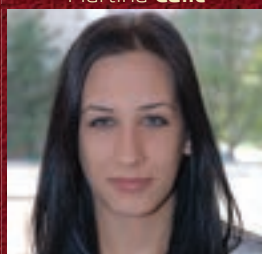
Matea **Komsić**

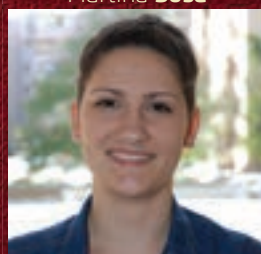
Miran **Kohnić**

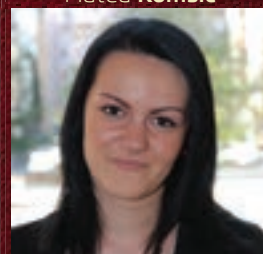
Mirko **Kvesić**

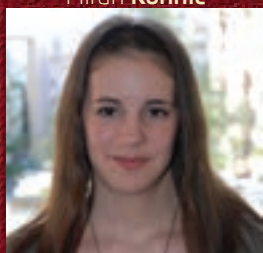
Nika **Abramović**

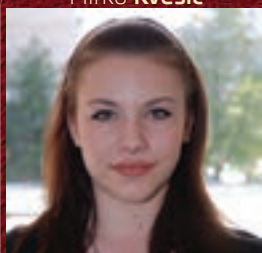
Renea **Spužević**

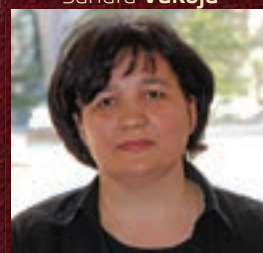
Sandra **Vukoja**

Sandra **Zovko**

Tijana **Jurčić**

razrednica
Dražana Dujmović